

WOJEWÓDZKIE BIURO URBANISTYCZNE
we Wrocławiu
ul. Świdnicka 12/16
tel. 343-79-46 fax (071) 344-52-45
50-068 WROCLAW

email: wbu@wbu.wroc.pl

www.wbu.wroc.pl

Zespół Projektowy w Legnicy

STUDIUM ZAGOSPODAROWANIA TURYSTYCZNEGO DOLNOŚLĄSKICH ODCINKÓW SZLAKÓW WODNYCH

Legnica marzec 2004

*Studium uchwalono Uchwałą nr 1095/II/04
Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 24 marca 2004 r.*

ZESPÓŁ AUTORSKI:

mgr inż. arch. Mirosław Gandziarski - gł. projektant
mgr Janusz Hońko
mgr inż. Agata Matijczak - Budnicka
mgr inż. arch. Agnieszka Wałęga

GRAFIKA, OPRACOWANIE KOMPUTEROWE

mgr inż. Marcin Drzymała
Marta Gruszecka

WSPÓŁPRACA

mgr Marzenna Borucka - Halicka
mgr inż. Dariusz Zięba
mgr inż. Ewa Markowicz - Judycka

KONSULTACJE

mgr inż. Joanna Przybyszewska

FOTOGRAFIE:

Mirosław Gandziarski
Agata Matijczak - Budnicka

Z-ca Dyrektora WBU - mgr inż. arch. Aleksandra Ruzikowska - Chmiel

Dyrektor WBU - mgr inż. arch. Tomasz Polański

I	DIAGNOZA	5
1.	SIEĆ DRÓG WODNYCH I SZLAKÓW KAJAKOWYCH DOLNEGO ŚLĄSKA	5
1.1.	ODRA - RZEKA O NIEWYKORZYSTANYCH WALORACH TURYSTYCZNYCH	5
1.2.	POZOSTAŁE SZLAKI WODNE	6
2.	WODY STOJĄCE - POTENCJALNA BAZA ROZWOJU TURYSTYKI WODNEJ I REKREACJI	7
2.1.	ZBIORNIKI RETENCYJNE	7
3.	DELIMITACJA OBSZARU OPRACOWANIA STUDIUM	8
4.	METODYKA OPRACOWANIA	10
5.	CHARAKTERYSTYKA SZLAKÓW WODNYCH I ICH OTOCZENIA	12
5.1.	OBSZAR TEMATYCZNY I - "ODRA"	12
5.1.1.	SZLAK ODRY	12
5.1.1.1.	Opis szlaku	12
5.1.1.2.	Utrudnienia hydrotechniczne na szlaku wodnym	13
5.1.1.3.	Rozpoznane miejsca lokalizacji przystani wodnych	14
5.1.1.4.	Waloryzacja szlaku i jego otoczenia	17
5.1.2.	CHARAKTERYSTYKA SZLAKÓW KAJAKOWYCH NA DOPŁYWACH ODRY NIE OBJĘTYCH WALORYZACJĄ	38
5.1.2.1.	Szlak Smotrawy	38
5.1.2.2.	Szlak Widawy	38
5.1.2.3.	Szlak Oleśnicy (dopływu Widawy)	38
5.1.2.4.	Szlak Jezierzycy	38
5.1.2.5.	Szlak Oławy	38
5.1.2.6.	Szlak Ślęzy	39
5.1.2.7.	Szlak Cichej Wody	39
5.1.2.8.	Szlak Średzkiej Wody, Jeziorki i Nowego Rowu	39
5.1.2.9.	Szlak Kaczawy	39
5.1.2.10.	Szlak Wierzbiaka (dopływu Kaczawy)	39
5.1.2.11.	Szlak Czarnej Wody (dopływu Kaczawy)	40
5.2.	OBSZAR TEMATYCZNY II - "BARYCZ"	40
5.2.1.	SZLAK BARYCZY	40
5.2.2.	CHARAKTERYSTYKA SZLAKÓW KAJAKOWYCH NA DOPŁYWACH BARYCZY NIE OBJĘTYCH WALORYZACJĄ	50
5.3.	OBSZAR TEMATYCZNY III - "BYSTRZYCA" Z DOPŁYWAMI: STRZEGOMKĄ I CZARNĄ WODĄ	50
5.3.1.	SZLAK BYSTRZYCY	50
5.3.2.	CHARAKTERYSTYKA SZLAKÓW KAJAKOWYCH NA DOPŁYWACH BYSTRZYCY NIE OBJĘTYCH WALORYZACJĄ	60
5.4.	OBSZAR TEMATYCZNY IV - "BÓBR I KWISA"	60
5.4.1.	SZLAK BOBRU	60
5.4.2.	SZLAK KWISY	76
5.4.3.	CHARAKTERYSTYKA SZLAKÓW KAJAKOWYCH NA DOPŁYWACH BOBRU I KWISY NIE OBJĘTYCH WALORYZACJĄ	88
5.4.3.1.	Szlak Szprotawy (Dopływu Bobru)	88
5.5.	OBSZAR TEMATYCZNY V - "NYSA KŁODZKA"	88
5.5.1.	SZLAK NYSY KŁODZKIEJ	88
5.6.	OBSZAR TEMATYCZNY VI - "NYSA ŁUŻYCKA"	98
5.6.1.	SZLAK NYSY ŁUŻYCKIEJ	98
II	KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ	106
1.	MIĘDZYNARODOWE POWIĄZANIA RZEK DOLNOŚLĄSKICH Z SYSTEMEM EUROPEJSKICH KORYTARZY WODNYCH	106
2.	KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ W ZAKRESIE ZAGOSPODAROWANIA TURYSTYCZNEGO SZLAKÓW WODNYCH	108
3.	STRUKTURA SYSTEMU OBSŁUGI TURYSTYKI WODNEJ	110
3.1.	ZAŁOŻENIA OGÓLNE	110

3.1.1.	Szlak Odry	110
3.1.2.	Pozostałe szlaki wodne	112
3.2.	TURYSTYCZNE ZAGOSPODAROWANIE SZLAKU ODRY	113
3.2.1.	Lokalizacja miejsc obsługi turystyki wodnej	113
3.2.2.	Charakterystyka wyznaczonych miejsc obsługi turystyki wodnej (MOTW) na Odrze	118
3.3.	TURYSTYCZNE ZAGOSPODAROWANIE SZLAKU BARYCZY	122
3.3.1.	Lokalizacja miejsc obsługi turystyki wodnej (MOTW)	122
3.3.2.	Charakterystyka MOTW	123
3.4.	TURYSTYCZNE ZAGOSPODAROWANIE SZLAKU BYSTRZYCY	126
3.4.1.	Lokalizacja miejsc obsługi turystyki wodnej (MOTW)	126
3.4.2.	Charakterystyka MOTW	126
3.5.	TURYSTYCZNE ZAGOSPODAROWANIE SZLAKU BOBRU	129
3.5.1.	Lokalizacja miejsc obsługi turystyki wodnej (MOTW)	129
3.5.2.	Charakterystyka MOTW	130
3.6.	TURYSTYCZNE ZAGOSPODAROWANIE SZLAKU KWISY	134
3.6.1.	Lokalizacja miejsc obsługi turystyki wodnej (MOTW)	134
3.6.2.	Charakterystyka MOTW	135
3.7.	TURYSTYCZNE ZAGOSPODAROWANIE NYSY KŁODZKIEJ	139
3.7.1.	Lokalizacja miejsc obsługi turystyki wodnej (MOTW)	139
3.7.2.	Charakterystyka MOTW	140
3.7.3.	Spływ przełomem Nysy Kłodzkiej – koncepcja komercyjnej formy turystyki wodnej	142
3.8.	TURYSTYCZNE ZAGOSPODAROWANIE NYSY ŁUŻYCKIEJ	144
3.8.1.	Lokalizacja miejsc obsługi turystyki wodnej (MOTW)	144
3.8.2.	Charakterystyka MOTW	145
4.	WNIOSKI KOŃCOWE	148
 III ZAŁĄCZNIKI		 154
1.	DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA	154
2.	WYKAZ WALORÓW PRZYRODNICZYCH I KULTUROWYCH – załącznik nr 1	167
3.	BAZA NOCLEGOWA W OTOCZENIU RZEKI – załącznik nr 2	186
4.	BIBLIOGRAFIA	194

CELE OPRACOWANIA

- *Rozpoznanie warunków i możliwości rozwoju turystyki wodnej w oparciu o rozwiniętą sieć szlaków wodnych Dolnego Śląska*
- *Sformułowanie wniosków dotyczących kierunków zagospodarowania turystycznego szlaków wodnych i rozwoju bazy turystycznej*
- *Promocja turystyki wodnej na Dolnym Śląsku*

PODSTAWA PRAWNA

Studium sporządzono na podstawie Art. 38 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

I. DIAGNOZA

1. SIEĆ DRÓG WODNYCH I SZLAKÓW KAJAKOWYCH DOLNEGO ŚLĄSKA

Województwo dolnośląskie ma rozwiniętą sieć rzeczną, której osią jest rzeka Odra, druga co do wielkości rzeka w Polsce. Jej głównymi dopływami są:

– Bóbr	- o całkowitej długości 272 km
– Nysa Łużycka	- o całkowitej długości 252 km
– Nysa Kłodzka	- o całkowitej długości 195 km
– Barycz	- o całkowitej długości 133 km
– Widawa	- o całkowitej długości 103,2 km
– Bystrzyca	- o całkowitej długości 95 km
– Oława	- o całkowitej długości 91,7 km
– Kaczawa	- o całkowitej długości 84 km
– Ślęza	- o całkowitej długości 78,6 km

1.1. Odra - rzeka o niewykorzystanych walorach turystycznych

Odra łączy się kanałami z całym systemem zachodnioeuropejskiej sieci dróg wodnych. W niniejszym opracowaniu pomijany jest wątek gospodarczego wykorzystania rzeki jako szlaku transportowego, gdyż jego celem jest rozpoznanie warunków i możliwości rozwoju turystyki wodnej. Dzięki dogodnym połączeniom, Odra może stać się ważnym szlakiem turystycznym, łączącym metropolię berlińską z Wrocławiem. Na obszar Dolnego Śląska przypada około 210-kilometrowy odcinek rzeki, pełniący funkcję śródlądowej drogi wodnej, na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie śródlądowych dróg wodnych.

Na środkowym odcinku biegnącym przez Dolny Śląsk Odra sprawia wrażenie rzeki pozostawionej naturze, jej otoczenie jest bogate i urozmaicone pod względem przyrodniczym i krajobrazowym. Odrzański korytarz ekologiczny charakteryzuje się naturalnym przekrojem poprzecznym doliny, w którym występują liczne starorzecza, oczka wodne i skarpy, a występujące tu zbiorowiska roślinności odznaczają się wyjątkowo dużym, bogactwem gatunków. Mając takie, unikatowe w skali europejskiej walory, Odra może być atrakcyjna także dla wodniaków z zagranicy, jeśli powstanie tu odpowiednia infrastruktura turystyczna:

- przystanie dla statków pasażerskich, łodzi motorowych, jachtów oraz kajaków,
- stacje paliw dla łodzi motorowych,
- wypożyczalnie sprzętu wodnego i serwis,
- miejsca wypoczynku z możliwością zacumowania i noclegu.

Konieczne jest także otwarcie się miast nadrzecznych na Odrę i stworzenie warunków pobytowych dla turystów wodnych.

Według szacunków, w rejonie metropolii berlińskiej znajduje się około 25 tysięcy łodzi motorowych, a w całych Niemczech liczba ta jest oceniana na 175 tys.¹ To obrazuje skalę potencjalnego ruchu turystycznego, jeśli stworzy się dla niego odpowiednie warunki, a przecież jest to tylko jedna grupa turystów wodnych, ta najzamożniejsza.

Przeprowadzona w Niemczech ankieta dotycząca wydatków turystów wykazała, że przeciętnie w ciągu doby niemiecki turysta wodny wydaje:

- żeglarz - 37 marek niemieckich
- pływający na łodzi motorowej - 40 DM
- podróżujący na łodzi mieszkalnej - 46 DM
- kajakarz - 28 DM¹

To są wielkości, dla których warto podjąć trud związany z rozwojem turystyki wodnej na Odrze i pozostałych szlakach wodnych Dolnego Śląska. Obecnie, wszystkie miasta leżące nad Odrą są do niej odwrócone plecami, nie zachęcając turysty wodnego do zejścia na ląd i korzystania z miejscowych atrakcji.

1.2. Pozostałe szlaki wodne

Do Odry wpływa 12 rzek przepływających przez Dolny Śląsk, pełniących z niektórymi dopływami funkcję szlaków kajakowych:

- Barycz z dopływami: Orlą i Sąciczną,
- Bóbr z dopływami: Kwisą i Szprotawą,
- Bystrzyca z dopływami: Czarną Wodą i Strzegomką,
- Cicha Woda,
- Kaczawa z dopływami: Czarną Wodą i Wierzbiakiem,
- Jezierzycza,
- Średzka Woda – Jeziorka – Nowy Rów,
- Nysa Kłodzka,
- Oława,
- Smortawa,
- Ślęza,
- Widawa z dopływem Oleśnicą.

Istnieje obecnie możliwość potraktowania także Nysy Łużyckiej jako szlaku kajakowego, dostępnego z obu stron granicy państwowej. Turystyczne zagospodarowanie tej rzeki może być wspólnym zadaniem Polski i Niemiec. Nysa Łużycka w swoim dolnym biegu, na odcinku od Gubina do ujścia do Odry, uznana została za śródlądową drogę wodną.

Ta rozwinięta i atrakcyjna sieć wodnych szlaków turystycznych, biegnących przez ciekawy i urozmaicony krajobraz, w powiązaniu z Odrą stanowi duże, niewykorzystane pole dla rozwoju turystyki wodnej. Ogółem długość szlaków wodnych w granicach Dolnego Śląska na Odrze i jej dopływach wynosi 1303,7 km, z czego 737,6 km jest dostępne dla kajakarzy bez względu na poziom stanu wód. Z uwzględnieniem dolnośląskiego odcinka rzeki Nysy Łużyckiej długości te zwiększą się odpowiednio o około 80 km.

¹ Turystyka wodna w Euroregionie „Pro Europa Viadrina” – analiza potrzeb i koncepcja realizacji – BTE, Berlin, 1998 r.

2.ZBIORNIKI RETENCYJNE - POTENCJALNA BAZA ROZWOJU TURYSTYKI WODNEJ I REKREACJI

Zbiorniki retencyjne na rzekach stanowią dodatkową atrakcję turystyczną i tam gdzie nie ma prawnych zakazów, stwarzają warunki dla rozwoju bazy turystycznej oraz sportów wodnych. Leżąc na szlakach wodnych są najlepszym miejscem dla lokalizacji wypożyczalni sprzętu wodnego, ośrodków wypoczynkowych i biwaków. Ich wykaz i obecne możliwości wykorzystania dla celów rekreacyjno-sportowych przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Nazwa zbiornika	Rzeka, w km	Powierzchnia w ha	Funkcje zbiornika*)
1	Jezioro Leśniańskie	Kwisa - 87,0	140	Ż, E
2	Jezioro Złotnickie	Kwisa - 91,7	125	Ż, E
3	Jezioro Pilchowickie	Bóbr - 189,2	240	Ż, E
4	Jezioro Wrzeszczyńskie	Bóbr - 201,0	11	PP, E
5	Jezioro Modre	Bóbr - 203,0	7	PP, E
6	Zbiornik Mietków	Bystrzyca - 48,0	920	Ż
7	Zbiornik Ryczeń	Barycz - 22,0	50	PP
8	Zbiornik Topola	Nysa Kłodzka - 97,7	342	Ż, PP, E,
9	Zbiornik Kozielno	Nysa Kłodzka - 93,4	348	Ż, PP, E

- *) Ż - zbiornik żeglugowy
 E - zbiornik energetyczny
 PP - zbiornik przeciwpowodziowy

Dotychczasowe wykorzystanie zbiorników retencyjnych dla celów rekreacyjnych jest bardzo zróżnicowane. Dobrze rozwiniętą infrastrukturę turystyczną mają Jeziora Złotnickie i Leśniańskie. Zlokalizowane są tam ośrodki o różnych standardach, od zwykłych pól namiotowych do ośrodków z pełnym wyposażeniem w kierunku aktywnego wypoczynku. Słabo w stosunku do potencjalnych możliwości jest zagospodarowane Jezioro Pilchowickie, jednakże gmina dostrzega szansę rozwoju turystyki i rekreacji, podejmując starania, umożliwiające inwestowanie wokół zbiornika. Jednym z takich przedsięwzięć jest projekt drogi wzdłuż zapory. Trwają również prace mające na celu przejęcie przez gminę terenów leżących przy zbiorniku. Czynnikiem hamującym rozwój rekreacji jest nienajlepszy stan czystości wody, między innymi za sprawą czynnego wysypiska śmieci w Siedlęcinie. Jezioro Wrzeszczyńskie stanowi ciągle niewykorzystany potencjał. Nie istnieje tu baza choć warunki do inwestowania są korzystne. Nad pobliskim Jeziorem Modre położone jest schronisko wybudowane jeszcze na początku XX wieku. Tereny wokół Zbiornika Mietków są obecnie miejscem gdzie baza turystyczna rozwija się dość intensywnie.

Oddany niedawno do użytku zbiornik retencyjny w Ryczeniu nie jest dotychczas wykorzystywany dla celów turystyki i rekreacji. Zbiornik jest płytki lecz dla celów kajakarstwa wystarczający, istnieją również korzystne warunki dla lokalizacji pola namiotowego lub kempingowego.

Zbiorniki Topola i Kozielno oddane zostały do użytku pod koniec roku 2002, nie istnieje zatem jeszcze baza turystyczna przy zbiornikach, jednak obecnie trwają prace projektowe nad miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i gmina zamierza wprowadzić zapisy preferujące rozwój turystyki i rekreacji nad zbiornikami.

3.DELIMITACJA OBSZARU OPRACOWANIA STUDIUM

Wyznaczona granica opracowania studium obejmuje pas terenu o szerokości ok. 3 km od szlaku wodnego. Przyjęto, że taką odległość może pieszo pokonać turysta poruszający się szlakiem wodnym w celu skorzystania z infrastruktury służącej obsłudze turystyki, poznania walorów przyrodniczych lub kulturowych okolicy, w której się zatrzymał. W ten sposób wyznaczone zostały wzdłuż poszczególnych szlaków wodnych gminy mieszczące się w pasie 3 km od szlaku. Przy takim założeniu w granicach opracowania znalazły się również gminy nie przylegające bezpośrednio do rzeki. Tych gmin nie objęto szczegółową waloryzacją ze względu na brak możliwości zlokalizowania na ich terenie przystani wodnych, których wyznaczenie jest jednym z celów studium

Na ogólną liczbę 23 szlaków wodnych Dolnego Śląska (wliczając w to potencjalny szlak na Nysie Łużyckiej), w studium wytypowano 7 najdłuższych i najbardziej atrakcyjnych, są to:

1. szlak rzeki Odry
obejmuje gminy: Kotla, Głogów, m. Głogów, Pęcław, Żukowice, Niechlów, Rudna, Jemielno, Wińsko, Ścinawa, Wołów, Brzeg Dolny, Oborniki Śląskie, Czernica, Prochowice, Malczyce, Środa Śląska, Miękinia, Wrocław, Święta Katarzyna, Jelcz Laskowice, Oława, m. Oława, (Gaworzyce, Grębocice, Długołęka)
2. szlak rzeki Baryczy
obejmuje gminy: Niechlów, Góra, Wąsosz, Żmigród, Milicz, Trzebnica, (Cieszków),
3. szlak rzeki Bystrzycy
obejmuje gminy: Miękinia, Wrocław, Kąty Wrocławskie, Żarów, Mietków, Sobótka, Marcinowice, Świdnica, m. Świdnica, (Kostomłoty, Jaworzyna Śląska),
4. szlaki rzek Bobru i Kwisy
obejmuje gminy: m. Bolesławiec, Bolesławiec, Lwówek Śląski, Wleń, Lubomierz, Jeżów Sudecki, m. Jelenia Góra, Janowice Wielkie, Mysłakowice, Stara Kamienica, Marciszów, Osiecznica, Nowogrodzic, Lubań, m. Lubań, Olszyna, Leśna, Gryfów Śląski, (Bolków, Platerówka, Siekierczyn),
5. szlak rzeki Nysy Kłodzkiej
obejmuje gminy: Kamieniec Ząbkowicki, Bardo, Kłodzko, m. Kłodzko, Bystrzyca Kłodzka, (Ząbkowice Śląskie, Złoty Stok),
6. szlak rzeki Nysy Łużyckiej
obejmuje gminy: Pieńsk, Zgorzelec, m. Zgorzelec, Bogatynia, (Sulików i Węgliniec).

Łącznie w granicach opracowania leżą 73 gminy, z czego 60 objęto waloryzacją. Gminy nie objęte waloryzacją (nie mające bezpośredniej styczności z rzeką) wyszczególniono w nawiasach.

STUDIUM ZAGOSPODAROWANIA TURYSTYCZNEGO DOLNOŚLĄSKICH ODCINKÓW SZLAKÓW WODNYCH DELIMITACJA OBSZARU OPRACOWANIA

4.METODYKA OPRACOWANIA

Ogólne założenia

Studium oparto głównie o analizę istniejących dokumentów i opracowań, wzbogacając je o materiały własne, uzyskane poprzez kontakty z zainteresowanymi instytucjami. W studium zrezygnowano z przeprowadzenia bezpośredniej inwentaryzacji szlaków wodnych, ze względu na skalę przedsięwzięcia.

Dla szlaków uznanych za główne, najdłuższe i najbardziej atrakcyjne, dokonano rozpoznania całokształtu warunków krajobrazowo - przyrodniczych i kulturowych, istniejącej bazy turystycznej, dostępności komunikacyjnej szlaków, a więc cech mających wpływ na ich turystyczną wartość. Cechy te stanowiły podstawę do opisanie i zwaloryzowania otoczenia szlaków wodnych. Pozostałe szlaki zostały krótko scharakteryzowane w części opisowej.

Ogłędzinom i bliższemu rozpoznaniu poddano jedynie tereny wytypowane w ramach przeprowadzonej waloryzacji otoczenia szlaków wodnych. Są to tereny w odległości do 3 km od rzeki, na których istnieją obiekty infrastruktury turystycznej lub też istnieją potencjalne warunki dla rozwoju infrastruktury turystycznej. Dla części z nich sporządzono także dokumentację fotograficzną. Zamieszczona na końcu bibliografia zawiera spis opracowań i publikacji, z których zespół projektowy czerpał niezbędne informacje. Charakterystykę szlaków wodnych oparto na przewodniku „Szlaki wodne Śląska” Narcyza Bondyra, wydanym w 1983 r.

Zasady waloryzacji otoczenia szlaków wodnych

Celem waloryzacji nie było porównanie szlaków wodnych pomiędzy sobą, gdyż trudno byłoby porównywać atrakcyjność Odry z rzekami o zdecydowanie mniejszej długości i całkowicie różnych możliwościach uprawiania na nich turystyki wodnej. Waloryzacja służy do analizy każdego ze szlaków z osobna i ma na celu wytypowanie terenów, które z uwagi na istniejące uwarunkowania, mogą i powinny być miejscem rozwoju bazy turystycznej. Umownie, obszarem odniesienia ocen jest gmina w granicach administracyjnych, ale do waloryzacji przyjęty został teren o szerokości ok. 3 km, przylegający do rzeki. Wyniki waloryzacji nie odnoszą się zatem do całej gminy lecz wyłącznie do najbliższego otoczenia rzeki. Celowo ocenę stanu ograniczono tylko do trzech stopni, aby uzyskany w oparciu o niepełne kryteria obraz był możliwie jak najbardziej obiektywny. Ocena najniższa, dla której przyjęto wartość „0” oznacza, że na obszarze gminy, w otoczeniu szlaku wodnego, nie występują określone walory lub, że ocena sytuacji na terenie gminy jest niekorzystna. Ocena pośrednia, dla której przyjęto wartość „1” oznacza, że określone walory występują sporadycznie, w niewielkich ilościach, lub mają przeciętną wartość lub atrakcyjność. Ocena najwyższa, dla której przyjęto wartość „2” oznacza występowanie określonych walorów w stopniu znaczącym, wyższym niż przeciętnym lub, że ocena sytuacji na terenie gminy jest bardzo korzystna.

Dla oceny bazy noclegowej w otoczeniu rzeki przyjęto kryteria wymierne (ilość miejsc noclegowych):

dla ilości do 50 miejsc	przyjęto wartość 0
dla ilości od 51 do 150 miejsc	przyjęto wartość 1
dla ilości powyżej 150 miejsc	przyjęto wartość 2

Waloryzację przeprowadzono w oparciu o następujące kryteria:

1. dostępność komunikacyjną rzeki - warunki dojazdu do rzeki z sieci dróg i kolei,
2. infrastrukturę turystyczną związaną ze szlakami wodnymi oraz potencjalne warunki dla jej lokalizacji,
3. pozostałą infrastrukturę turystyczną w najbliższym otoczeniu rzeki (w odległości do 3 km od rzeki),
4. walory środowiska przyrodniczego i kulturowego w otoczeniu rzeki (do 3 km od rzeki),
5. ilość i rangę cyklicznych imprez, związanych w jakiś sposób ze szlakiem wodnym i podnoszących jego turystyczną atrakcyjność.

Zespół autorski nie miał możliwości szczegółowego rozpoznania szlaków wodnych pod kątem turystyki wodnej, opierając się na nielicznych, dostępnych materiałach i bibliografii. W tabeli dotyczącej propozycji lokalizacyjnych przystani na Odrze oparto się na opracowaniach sporządzonych przez WATER SERWIS sp. z o.o. oraz na Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Dla pozostałych rzek rozpoznane miejsca biwakowania przedstawiono na podstawie przewodnika „Szlaki wodne Śląska” Narcyza Bondyra z 1983 r. Autorzy studium mają świadomość, że jest to jedynie wskazówka o możliwościach biwakowania a nie pełne rozpoznanie warunków lokalizacyjnych.

Studium jest opracowaniem dotyczącym problemu turystyki wodnej w skali regionalnej, z natury rzeczy mając charakter ogólny. Szczegółowe rozpoznanie warunków lokalizacji bazy turystycznej powinno mieć miejsce na etapie realizacji programu zagospodarowania turystycznego rzek, głównie w zainteresowanych gminach.

5.CHARAKTERYSTYKA SZLAKÓW WODNYCH I ICH OTOCZENIA

5.1. OBSZAR TEMATYCZNY I - „ODRA”

5.1.1. SZLAK ODRY

5.1.1.1. Opis szlaku

Długość rzeki od źródeł do Jeziora Dąbie - 854 km

Długość szlaku od stacji kolejowej Olza - 713 km

Długość drogi wodnej od Raciborza - 686,8 km

Długość szlaku w granicach województwa dolnośląskiego – 210,0 km

Stan czystości wód Odry wg „Raportu o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w roku 2002” nie odpowiada normom ze względu na przekroczenia dopuszczalnych norm: zasolenia, wskaźników hydrobiologicznych (chlorofil „a”) oraz zanieczyszczeń specyficznych (stężenie sodu).

Żegluga pasażerska, łodzie motorowe, jachty, kajaki

Odra jest rzeką, która mogłaby być wykorzystywana wszechstronnie: jako droga transportu wodnego, żeglugi pasażerskiej i uprawiania sportów wodnych, pod warunkiem zapewnienia odpowiedniego stanu technicznego drogi wodnej i infrastruktury obsługującej jednostki pływające.

Odra uznana jest za żeglowną drogę wodną na odcinku od Raciborza do połączenia z Odrą Wschodnią, na odcinku Odry Zachodniej do granicy z morskimi wodami wewnętrznymi oraz na odcinku od Śluzy Opatowice do Śluzy Miejskiej we Wrocławiu jako szlak boczny. Drogami żeglownymi są również Kanał Gliwicki i Kędzierzyński. Istniejące na tych odcinkach porty i nabrzeża, zbudowane dla celów obsługi jednostek transportowych żeglugi śródlądowej, będą mało przydatne dla celów uprawiania sportów wodnych ze względów bezpieczeństwa. Na Odrze brakuje infrastruktury służącej turystyce wodnej, szczególnie do obsługi żeglugi pasażerskiej. Obecnie, na całym odcinku drogi wodnej, jednostki transportowe mogą zaopatrywać się w paliwo jedynie w Porcie Miejskim we Wrocławiu i w Porcie Szczecińskim. W Nowej Soli właścicielem portu jest obecnie miasto Nowa Sól a dzierżawcą pobliskiej stacji paliw Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „TALBOK” s.c. z Nowej Soli.

Pod względem warunków żeglugowych na szlaku wodnym, Odrę można podzielić na dwa odcinki: skanalizowany i swobodnie płynący. Dla uprawiania sportów wodnych, w tym kajakarstwa, najbardziej atrakcyjny jest odcinek rzeki swobodnie płynący od Brzegu Dolnego do ujścia. Natomiast dla żeglugi pasażerskiej oraz jachtów korzystniejsze warunki posiada odcinek skanalizowany od Kędzierzyna-Koźła do Brzegu Dolnego. Dwa najnowocześniejsze stopnie wodne, w Brzegu i Rędzinie, umożliwiają przepływanie jednostkom o szerokości 12 metrów. Pozostałe stopnie wodne na Odrze mają śluzy o szerokości 9,60 m, a śluzy Piaskowa i Mieszcząńska na Odrze Południowej we Wrocławiu – 5,30 m. Ograniczeniem dla ruchu wielkogabarytowych statków pasażerskich jest zabytkowa Śluza Różanka na kanale żeglugowym we Wrocławiu, ze względu na małą wysokość prześwitu pod zamknięciem segmentowym. Parametry drogi wodnej, w tym między innymi szerokość śluz i prześwity pod mostami, warunkują jej klasę techniczną i wielkość dopuszczonych do ruchu jednostek. Odra zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 maja 2002r. w sprawie klasyfikacji śródlądowych dróg wodnych, sklasyfikowana została w następujący sposób:

- odcinek Racibórz – śluza w miejscowości Kędzierzyn Koźle: klasa Ia,
- odcinek od śluzy w Kędzierzynie-Koźlu do śluzy w Brzegu Dolnym: klasa III,
- szlak boczny od śluzy Opatowice do śluzy Miejskiej we Wrocławiu: klasa II,
- odcinek od śluzy w Brzegu Dolnym do ujścia Nysy Łużyckiej: klasa II,
- odcinek od ujścia Nysy Łużyckiej do ujścia Warty: klasa II,
- odcinek od ujścia Warty do miejscowości Ognica (kanał Szwedt): klasa III,

- odcinek od Ognicy do przekopu Klucz – Ustowo i dalej jako rzeka Regalica do Jeziora Dąbie: klasa V,
- Odra Zachodnia: klasa Vb.

Zgodnie z tym samym rozporządzeniem za śródlądowe drogi wodne o znaczeniu międzynarodowym uznane są drogi klasy IV, Va i Vb. Uznanie całej Odry za międzynarodową drogę wodną wymaga podniesienia jej klasy technicznej. Zgodnie z opinią Urzędu Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu również intensyfikacja wykorzystania Odry dla celów turystycznych wymaga jej rewitalizacji jako szlaku żeglugowego, która będzie obejmować: rekonstrukcję toru wodnego, tam regulacyjnych, urządzeń hydrotechnicznych, poprawę oznakowania, ustabilizowanie gospodarki wodnej oraz modernizację i odtworzenie infrastruktury portowej.

5.1.1.2. Utrudnienia hydrotechniczne na szlaku wodnym

Na Odrze pomiędzy Kędzierzynom-Koźle a Brzegiem Dolnym występuje 25 stopni wodnych (jeden w budowie), a 12 z nich znajduje się w granicach województwa dolnośląskiego:

- Lipki: km 206,7 - stopień wodny,
- Oława: km 213,3 - stopień z elektrownią wodną,
- Ratowice: km 227,6 - stopień wodny,
- Janowice: km 232,3 - stopień z elektrownią wodną,
- Opatowice: km 244,5 - stopień wodny,
- Bartoszowice: km 0,5 kanału żeglugowego, stopień wodny,
- Zacisze: km 5,1 kanału żeglugowego, stopień wodny,
- Różanka: km 9,2 kanału żeglugowego, stopień wodny,
- Szczytniki: km 0,6 Wrocławskiego Szlaku Miejskiego, stopień wodny,
- Rędzin: km 260,7 - stopień z elektrownią wodną,
- Brzeg Dolny: km 281,6 - stopień z elektrownią wodną,
- Malczyce: km 300,0 - stopień w budowie, planowana elektrownia wodna.

W obrębie Wrocławskiego Węzła Wodnego znajdują się ponadto jazy, śluzy i elektrownie wodne:

- Jaz Psie Pole: km 0,10 Starej Odry,
- Jaz Brama Przeciwpowodziowa: km 3,30 Kanału Miejskiego,
- Śluza Miejska: km 0,8 Kanału Miejskiego,
- Jaz Klary: km 0,80 Odry Północnej,
- Jaz Elektrownia Wrocław II: km 1,20 Odry Północnej,
- Śluza Piaskowa: km 251,60 Odry Południowej,
- Jaz Macieja: (3 jazy),
- Śluza Mieszczńska: km 252,2 Odry Południowej,
- Jaz Elektrownia Wrocław I: km 252,45 Odry Południowej.

5.1.1.3. Rozpoznane miejsca lokalizacji przystani wodnych ²

Na odcinku rzeki przebiegającym w granicach województwa dolnośląskiego rozpoznano następujące miejsca dla lokalizacji przystani wodnych i stacji paliw (wg kilometrażu rzeki):

km	analiza możliwości wg WATER-SERVICE	lokalizacje przyjęte w PZPWD ³	rodzaj według WATER - SERVICE / PZPWD	ocena według WATER - SERVICE
1	2	3	4	5
224,0	Jelcz	TAK	brak danych / przystań	nie objęte opracowaniem
230,0	Czernica	TAK	brak danych / przystań	nie objęte opracowaniem
238,7	Kamieniec Wrocławski „Bajkał”	TAK	brak danych / przystań	nie objęte opracowaniem
	Wrocławski Węzeł Wodny ⁴ przystanie istniejące: – „Hala Targowa” – „Złota Kaczka” – „Kardynalska” – „Szczytnicka” – „Zwierzyniecka” – „Opatowicka” przystanie potencjalne: – Biskupin – ujście Oławy – Ulica Św. Marcina – Żabia Kładka” (góra) – „Żabia Kładka (dół) – Most Sikorskiego – Pomorska – Kozanów – Trzebnicka	TAK	przystanie pasażerskie	brak oceny
275,2	Uraz	TAK	brak danych / przystań	nie objęte opracowaniem
282,5	Brzeg Dolny - nieczynne nabrzeże dług. 60 m przy śluzie	TAK	stacja paliw / stacja paliw	dobre miejsce na stacje paliw, brak miejsca i nieciekawe otoczenie dla przystani turystycznej
293,3	Pogalewo Wielkie w gminie Brzeg Dolny- nabrzeże cegielni dł. 80 m	NIE	stacja paliw / stacja paliw	brak warunków dla przystani turystycznej
304,1	Malczyce - starorzecze, lewy brzeg ok. 1 km powyżej portu	TAK	przystań wodna i biwakowanie / przystań pole biwakowe	średnia

² Koncepcja lokalizacji przystani wodnych do obsługi ruchu turystycznego na Odrze swobodnie płynącej na odcinku Brzeg Dolny – ujście Nysy Łużyckiej – WATER Service, Wrocław 2000 r.

³ Plan Zagospodarowanie Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego (PZPWD)

⁴ Studium możliwości uruchomienia żeglugi turystycznej na terenie miasta Wrocławia - Hydroprojekt Wrocław, Wrocław 2001 r.

1	2	3	4	5
304,8	Malczyce - port o pow. 11,27 ha, nabrzeże pionowe dł. 80 m, nabrzeża przeładunkowe - 1024 i 730 m;	NIE	czynny port	miejsce nie brane pod uwagę jako lokalizacja przystani
304,9	nabrzeże w Malczycach o dł. 50 m z dojazdem asfaltowym	TAK	stacja paliw / stacja paliw	b. dobra
311,0	Lubiąż - ujście rzeczki na prawym, wklęsłym brzegu	TAK	przystań / przystań	atrakcyjna lokalizacja przy zespole klasztornym
317,0 0	Kwiatkowiec w gminie Prochowice	TAK	przystań / przystań pole biwakowe	dobra lokalizacja ale pozbawiona dojazdu
319,3	na wysokości wsi Jurcz w gminie Ścinawa - akwen nazwany Przystanią Chrobrego	TAK	przystań wodna i pole biwakowe / przystań i pole biwakowe	b. atrakcyjna
328,0	Dziewin w gminie Ścinawa - starorzecze	TAK	brak / przystań	nie uwzględnione w opracowaniu
332,1	Ścinawa - port, nabrzeże	TAK	port miejski / przystań	b. dobra
339,5	Buszkowice w gminie Ścinawa	TAK	mała przystań wodna bez biwakowania / przystań	średnia
341,5	Ciechłowice w gminie Rudna	TAK	mała przystań wodna bez biwakowania / przystań	średnia
342,1	ujście Jezierzycy w gminie Wińsko - stare koryto	TAK	przystań i pole / namiotowe / przystań i pole namiotowe	b. atrakcyjne
347,2	Chobienia (Lasków) w gminie Rudna - w parku krajobrazowym	TAK	duża przystań i pole biwakowe / przystań i pole biwakowe	b. atrakcyjna lecz wymaga zgody administratora parku
349,2 5	Chobienia w gminie Rudna - rozlewisko rzeczki Górecka Woda	TAK	istnieje stacja paliw, możliwość budowy małego portu dla łódek motorowych i jachtów / przystań i stacja paliw	b. korzystna
352,3	Lubów w gminie Jemielno - zatoczka	NIE	mała przystań turystyczna / brak	b. dobra
358,7 5	Chelm w gminie Rudna - starorzecze	TAK	duża przystań wodna i biwakowanie / przystań i pole biwakowe	b. dobra
372,0	na wysokości wsi Karów w gminie Niechlów - zalew	TAK	mała przystań z polem biwakowym / przystań i pole biwakowe	brak dojazdu
378,1 5	Wyszanów w gminie Szlichtyngowa (województwo lubuskie) - koło ujścia Baryczy	NIE DOTYCZY (województwo lubuskie)	przystań z możliwością biwakowania / nie dotyczy	b. dobra
379,0	Gołkowice w gminie Pęcław	TAK	- / przystań	nie uwzględnione w opracowaniu
384,0	Borków w gminie Pęcław - starorzecze	TAK	przystań z biwakowaniem /	b. dobra

1	2	3	4	5
386,8	Wojszyn w gminie Głogów - starorzecze	TAK	duża przystań z polem biwakowym / przystań i pole biwakowe	b. dobra, dojazd drogą gruntową
391,5	Głogów - ujście Rudnej	NIE	istniejący port	-
392,3	Głogów - akwen	TAK	duża przystań wodna / przystań	b. dobra
392,9	Głogów - czynne nabrzeże	TAK	nabrzeże ładunkowe / stacja paliw	miejsce nie brane pod uwagę jako lokalizacja przystani
393,3	Głogów - Port Katedralny	NIE	port o możliwościach przeładunkowych ok. 180 tys. ton	miejsce nie brane pod uwagę jako lokalizacja przystani
395,0	Głogów - port	NIE	port o możliwościach przeładunkowych ok. 50 tys. ton	miejsce nie brane pod uwagę jako lokalizacja przystani
396,5	Rapocin w gminie Głogów, rozlewisko - starorzecze	TAK	przystań wodna z polem biwakowym / przystań i pole biwakowe oraz stacja paliw	b. dobra
407,5	Czerna w gminie Żukowice - starorzecze	TAK	przystań z polem biwakowym / przystań i pole biwakowe oraz stacja paliw	dobra, brak dróg dojazdowych

5.1.1.4. Waloryzacja szlaku i jego otoczenia

tabela 1 - dostępność komunikacyjna rzeki

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA RZEKI		
		Powiązanie rzeki z siecią dróg	Powiązanie rzeki z siecią kolejową	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5
1	Oława - miasto	węzeł drogowy - skrzyżowanie drogi krajowej nr 94 z drogami wojewódzkimi nr 455, 396, 346	stacja kolejowa w Oławie na magistrali kolejowej Górny Śląsk - Szczecin, oddalona od rzeki o ok. 1,5 km	b. korzystne warunki dostępności
2	Oława - gmina	rzeka raczej izolowana od sieci dróg z uwagi na lasy oraz rolniczy charakter otaczającego obszaru	brak	niekorzystne warunki
3	Jelcz Laskowice	możliwość dojazdu z drogi wojewódzkiej nr 455	brak	korzystne warunki dostępności
4	Czernica	prawy brzeg dobrze dostępny w wielu miejscach z drogi wojewódzkiej nr 455	stacja kolejowa w Czernicy na linii lokalnej, oddalona od rzeki niecały kilometr	korzystne warunki dostępności
5	Święta Katarzyna	lewy brzeg dostępny z drogi krajowej nr 94, przez drogi powiatowe i gminne	stacja kolejowa w Świętej Katarzynie na linii lokalnej, oddalona od rzeki o ok. 2 km	korzystne warunki dostępności
6	Wrocław	ważny węzeł drogowy - skrzyżowanie dróg krajowych nr 5, 8 i 94 w centrum miasta w bliskiej odległości od rzeki oraz ok. 5 km od rzeki na południe skrzyżowanie A4 z drogami krajowymi nr 35 i 8, powiązanie drogami wojewódzkimi nr 336, 347, 362, 348, 395, 455	kilka linii kolejowych w tym magistrale i linie pierwszego rzędu, dworzec główny położony niecałe 2 km od szlaku kajakowego na Odrze	b. korzystne warunki dostępności
7	Miękinia	rzeka dostępna z dróg powiatowych lub gminnych	stacje kolejowe na liniach lokalnych w Brzezince i Księgienicach oddalone o ok. 2,5 i 2 km od Odry	korzystne warunki dostępności
8	Oborniki Śląskie	możliwość dojazdu z drogi wojewódzkiej nr 341	stacja kolejowa w Pęgowie na magistrali kolejowej Górny Śląsk - Szczecin, oddalona od rzeki ok. 4 km	korzystne warunki dostępności
9	Brzeg Dolny	możliwość dojazdu z drogi wojewódzkiej nr 341	stacja kolejowa w Brzegu Dolnym na magistrali kolejowej Górny Śląsk - Szczecin, oddalona od rzeki o niecały kilometr	korzystne warunki dostępności

1	2	3	4	5
10	Środa Śląska	rzeka dostępna z dróg powiatowych lub gminnych	brak	korzystne warunki dostępności
11	Malczyce	brzeg dostępny z drogi krajowej nr 94, dalej drogami powiatowymi i gminnymi	stacja kolejowa w Malczycach położona na magistrali kolejowej Wrocław - Zgorzelec, oddalona od rzeki o ok. 1 km	korzystne warunki dostępności
12	Wołów	brzeg rzeki dostępny z drogi nr 338, lub z dróg gminnych i powiatowych, w północnej części gminy powyżej wsi Domaszków ok. 10-cio kilometrowy, odcinek trudnodostępny - tereny zalesione.	brak	korzystne warunki dostępności
13	Prochowice	rzeka dostępna od drogi krajowej 94 lub wojewódzkiej nr 338, dalej drogami gminnymi lub powiatowymi	brak	korzystne warunki dostępności
14	Ścinawa	rzeka słabo dostępna na południe od miasta Ścinawa ze względu na zalesienie terenu i dalekie odsunięcie wałów od brzegu rzeki; w Ścinawie dostępna z drogi krajowej nr 36, w części północnej dostęp z dróg powiatowych i gminnych	stacja kolejowa w Ścinawie na magistrali kolejowej Wrocław - Szczecin, położona ok. 1,5 km od rzeki	korzystne warunki dostępności
15	Wińsko	rzeka dostępna z na wysokości Ścinawy z drogi krajowej 36, na północ od Ścinawy z dróg powiatowych lub gminnych	stacja kolejowa w Małomicach na magistrali kolejowej Wrocław - Szczecin, położona ok. 1 km od rzeki	korzystne warunki dostępności
16	Rudna	rzeka dostępna z dróg wojewódzkich nr 323 i 334	brak	korzystne warunki dostępności
17	Jemielno	dostęp z dróg wojewódzkich nr 323, 334, 333, 330	brak	korzystne warunki dostępności
18	Pęcław	dostęp z drogi wojewódzkiej nr 330, przez drogi powiatowe lub gminne	brak	korzystne warunki dostępności
19	Niechlów	dostęp z drogi wojewódzkiej nr 330, dalej drogami powiatowymi lub gminnymi	brak	korzystne warunki dostępności

1	2	3	4	5
20	Głogów - gmina	we wschodniej części dostęp od drogi krajowej nr 15 na prawym brzegu, lub na lewym z drogi wojewódzkiej 330 dalej drogami powiatowymi lub gminnymi. W części zachodniej dostęp z prawego brzegu od drogi wojewódzkiej nr 321 lub z brzegu prawego drogą wojewódzka nr 292, przez drogi powiatowe lub gminne	brak	korzystne warunki dostępności
21	Głogów - miasto	węzeł komunikacyjny - skrzyżowanie drogi krajowej nr 12 z drogami wojewódzkimi nr 292, 319, 321, 329.	stacja kolejowa w Głogowie na magistrali kolejowej Wrocław - Szczecin	b. korzystne warunki dostępności
22	Kotla	dostęp od drogi wojewódzkiej nr 321, dalej pod obwałowania drogami powiatowymi lub gminnymi	brak	korzystne warunki dostępności
23	Żukowice	dostęp od drogi wojewódzkiej nr 292, przez drogi powiatowe lub gminne	stacje w Brzegu Głogowskim i Dobrzejowicach na magistrali Wrocław - Szczecin, oddalone od rzeki ok. 2 km	korzystne warunki dostępności

tabela 2 - infrastruktura turystyczna rzeki (zlokalizowana bezpośrednio nad rzeką)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA RZEKI		
		Ośrodki sportów wodnych, przystanie, stacje paliw dla żeglugi, kempingi, pola biwakowe itp.	Rozpoznane warunki do lokalizacji przystani, stacji paliw oraz miejsc biwakowania	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5
1	Oława - miasto	– stanica wodna	lokalizacja przystani wg PZPWD	rozwinięta baza turystyczna
2	Oława - gmina	brak	brak	brak bazy turystycznej
3	Jelcz Laskowice	brak	km 224,0 - przystań wg PZPWD km 223,8 - Jelcz - ładne, zadrzewione tereny do biwakowania;	slabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju
4	Czernica	brak	km 227,4 - dobre miejsce do kąpieli w jeziorkach leśnych km 230,0 - lokalizacja przystani km 234,5 - Gajków - dobre miejsce biwakowe km 241,0 - Łany - miejsce na duży biwak	slabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju
5	Święta Katarzyna	brak	brak	brak bazy turystycznej
6	Wrocław	– stacje wodne(3), przystań Wrocław Zacisze ze stacją paliw płynnych	km 246,0 - przystań wg PZPWD km 259,5 - dobre miejsce na biwak (L); km 261,7 - dobre miejsce na biwak (P);	rozwinięta baza turystyczna
7	Miękinia	brak	brak	brak bazy turystycznej
8	Oborniki Śląskie	– Uraz: stanica wodna	km 275,2 - przystań wg PZPWD	rozwinięta baza turystyczna
9	Brzeg Dolny	– wieś Wały Śląskie: biwak, nabrzeże jachtowe	km 282,5 - stacja paliw km 293,3 - Pogalewo Wielkie - stacja paliw	rozwinięta baza turystyczna
10	Środa Śląska	brak	brak	brak bazy turystycznej
11	Malczyce	brak	km 304,1 - przystań wodna, pole biwakowe km 304,9 - stacja paliw	slabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju
12	Wołów	– pole biwakowe pomiędzy Lubiążem a Glinianami	km 311,0 - Lubiąż - przystań	slabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju

1	2	3	4	5
13	Prochowice	brak	km 317,0 - Kwiatkowice - przystań, pole biwakowe	słabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju
14	Ścinawa	– pole biwakowe	km 319,3 - Jurcz akwen Przystań Chrobrego” - przystań wodna, pole biwakowe km 328,0 - Dziewin - przystań km 339,5 - Buszkowice - przystań	słabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju
15	Wińsko	brak	brak	brak bazy turystycznej
16	Rudna	– Chobienia: stacja wodna i stacja paliw, przystań RZGW	km 341,5 - Ciechtowice - mała przystań wodna km 347,2 - Chobienia (Lasków) - duża przystań i pole biwakowe km 349,2 - Chobienia - możliwość budowy portu dla łódek motorowych i jachtów km 358,7 - Chełm (starorzecze) - duża przystań wodna i pole biwakowe	rozwinięta baza turystyczna
17	Jemielno	brak	km 342,1 - ujście Jezierzycy - przystań i pole namiotowe km 352,3 - Lubów (zatoczka) - mała przystań turystyczna	słabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju
18	Pęcław	– w trakcie przygotowań do realizacji: przystań w Wietszycach, stacja wodna lub schronisko młodzieżowe w Szkole Filialnej	km 379,4 - Gołkowice - przystań km 384,0 - Borków (starorzecze) - przystań i pole biwakowe	słabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju
19	Niechlów	brak	km 372,0 - Karów (zalew) - mała przystań z polem biwakowym	słabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju
20	Głogów - gmina	– biwak koło Wilkowa (wg mapy Dolina Odry - województwo dolnośląskie) – „Rybaczkówka nad Zatoką” z polem namiotowym	km 386,8 - Wojszyn (starorzecze) - duża przystani pole biwakowe km 396,5 - Rapocin (starorzecze) - przystań wodna, pole biwakowe, stacja paliw	rozwinięta baza turystyczna
21	Głogów - miasto	– zatoka z istniejącą zabudową ośrodka Neptun	km 392,3 - akwen - duża przystań wodna - zatoka koło LOK na Ostrowiu Tumskim- przystań kajakowa i żeglarska	słabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju

1	2	3	4	5
22	Kotla	brak	brak	brak bazy turystycznej
23	Żukowice	brak	km 407,5 - Czerna (starorzecze) - przystań, pole biwakowe i stacja paliw	słabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju

tabela 3 - infrastruktura turystyczna w otoczeniu rzeki (w odległości do 3 km)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA W OTOCZENIU RZEKI				
		Baza noclegowa, ośrodki turystyczne, rekreacyjne i sportowe w otoczeniu rzeki	Ogólna liczba miejsc noclegowych	ocena zbiorcza - wnioski	Szlaki rowerowe, szlaki piesze ⁵	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5	6	7
1	Oława - miasto	– baza noclegowa: 3 hotele, zajazd – punkt informacji turystycznej	91	zapoczątkowanie bazy turystycznej	– znakowany szlak pieszy – dwie trasy rowerowe,	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
2	Oława - gmina	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– znakowany szlak pieszy – dwie trasy rowerowe	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
3	Jelcz Laskowice	– baza noclegowa: hotel, ośrodek wypoczynku świątecznego, pensjonat, kemping,	187	rozwinięta baza turystyczna	– znakowany szlak pieszy – dwie trasy rowerowe	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
4	Czernica	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– szlak pieszy – dwa szlaki rowerowe	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
5	Święta Katarzyna	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– szlak pieszy	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
6	Wrocław	– baza noclegowa: bardzo silnie rozwinięta baza noclegowa zarówno pod względem ilości jak i różnorodności – liczne obiekty sportu i rekreacji, – informacja turystyczna	6412 ⁶	rozwinięta baza turystyczna	– siedem szlaków rowerowych	rozwinięta sieć szlaków turystycznych

⁵ uwzględniono szlaki i trasy rowerowe na podstawie materiałów: mapa topograficzna – wydanie turystyczne, Przewodnik dla aktywnych na rowerze – okolice Wrocławia, Mapa rowerowa DOLINA BOBRU, przewodnik rowerowy Pascala

⁶ liczba miejsc noclegowych podana dla miasta w jego granicach administracyjnych.

1	2	3	4	5	6	7
7	Miękinia	– baza noclegowa: ośrodek współpracy polsko-niemieckiej w Głosce klub „Tradur” w pałacu w Prężycach z pensjonatem	40	słabo rozwinięta lub brak bazy	– trzy szlaki rowerowe, – szlak pieszy	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
8	Oborniki Śląskie	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– sześć szlaków rowerowych	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
9	Brzeg Dolny	– baza noclegowa: hotel, kompleks hotelowo - sportowy,	140	zapoczątkowanie bazy turystycznej	– szlak rowerowy – szlak pieszy	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
10	Środa Śląska	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– dwa szlaki rowerowe	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
11	Malczyce	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– dwa szlaki rowerowe – znakowany szlak pieszy	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
12	Wołów	– baza noclegowa: brak – Tarchalice: Izba edukacji Ekologicznej - tereny rekreacji;	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– Lubiąż: znakowana piesza ścieżka dydaktyczna – trzy szlaki piesze – cztery szlaki rowerowe – pasmo dolnośląskiego szlaku cysterskiego	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
13	Prochowice	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– szlak rowerowy – trzy szlaki piesze	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
14	Ścinawa	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– szlak rowerowy – Dziewin: znakowana piesza ścieżka dydaktyczna – trzy szlaki piesze	rozwinięta sieć szlaków turystycznych

1	2	3	4	5	6	7
15	Wińsko	– baza noclegowa: ośrodek wypoczynkowy w Małowicach,	30	słabo rozwinięta lub brak bazy	– szlak rowerowy – Budków: znakowana piesza ścieżka dydaktyczna – szlak pieszy	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
16	Rudna	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– szlak rowerowy – Chełm: znakowana piesza ścieżka dydaktyczna – Orsk: znakowana piesza ścieżka dydaktyczna	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
17	Jemielno	– baza noclegowa: ośrodek rehabilitacyjno- wypoczynkowy w Lubowie, z miejscami noclegowymi, Dom Mysliwski „Gawra” w Bieliszowie	68	zapoczątkowanie bazy turystycznej	– szlak rowerowy – Bieliszów: znakowana piesza ścieżka dydaktyczna	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
18	Pęcław	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– szlak rowerowy – szlak pieszy – Wojszyn: znakowana piesza ścieżka dydaktyczna	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
19	Niechlów	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– szlak rowerowy	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
20	Głogów - gmina	– baza noclegowa: gospodarstwo agroturystyczne w Borkowie	8	słabo rozwinięta lub brak bazy	– szlak rowerowy	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
21	Głogów - miasto	– baza noclegowa: Hotel Qubus Hotel Inbterferie – punkt informacji turystycznej	270	rozwinięta baza turystyczna	– szlak rowerowy	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
22	Kotla	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	brak	brak szlaków turystycznych
23	Żukowice	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– szlak pieszy	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych

tabela 4 - środowisko przyrodnicze i kulturowe w otoczeniu rzeki (w odległości do 3 km od rzeki)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym w kolejności od źródeł rzeki do ujścia	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE W OTOCZENIU RZEKI (do 3 km od rzeki)			ŚRODOWISKO KULTUROWE W OTOCZENIU RZEKI	
		Obszary objęte lub planowane do objęcia systemową ochroną w bezpośrednim otoczeniu rzeki	Inne walory przyrodnicze w otoczeniu rzeki	ocena zbiorcza - wnioski	Obiekty zabytkowe oraz inne, nie objęte ochroną, obiekty o walorach kulturowych	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5	6	7
1	Oława - miasto	– projektowany Nadodrzański Oławsko-Wrocławski Park Krajobrazowy	brak	mała atrakcyjność walorów przyrodniczych	– historyczny układ urbanistyczny proponowany jako rezerwat kulturowy – pałac, kościół p.w. Św. Piotra i Pawła, ratusz, mury miejskie, (XIV w.) – zabytki hydrotechniki - Zwierzyniec, zespół jazów i śluz jako elementy projektowanego Przestrzennego Muzeum Odry	duża atrakcyjność walorów kulturowych
2	Oława - gmina	– projektowany Nadodrzański Oławsko-Wrocławski Park Krajobrazowy – rezerваты: „Zwierzyniec”, „Kanigóra”, „Grodzisko Ryczyńskie” – dwa projektowane rezerваты przyrody	brak	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	brak	mała atrakcyjność walorów kulturowych
3	Jelcz Laskowice	– projektowany Nadodrzański Oławsko-Wrocławski Park Krajobrazowy – rezerwat „Łacha Jelcz”	brak	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	brak	mała atrakcyjność walorów kulturowych
4	Czernica	– projektowany Nadodrzański Oławsko-Wrocławski Park Krajobrazowy, – projektowany rezerwat przyrody	brak	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	– Gajków: kościół i plebania (XIX w.) – Dobrzykowice Wrocławskie: kościół, – Wojnowice: kościół	średnia atrakcyjność walorów krajobrazowych

1	2	3	4	5	6	7
5	Święta Katarzyna	– projektowany Nadodrzański Oławsko-Wrocławski Park Krajobrazowy	brak	mała atrakcyjność walorów przyrodniczych	brak	mała atrakcyjność walorów kulturowych
6	Wrocław	– Szczytnicki Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy – projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Dobrej – projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórza Trzebnickie	– pomnik przyrody nieożywionej: skamieniałe pnie drzew w ogrodzie botanicznym, – ogród botaniczny	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	– historyczny układ urbanistyczny i liczne zabytki – proponowany Wrocławski Park Kulturowy obejmujący obszar historycznego miasta, uznanego za pomnik historii – Hala Ludowa i tereny wystawowe uznane za zespół zabytkowy o znaczeniu europejskim proponowany do wpisania na listę światowego dziedzictwa kulturowego UNESCO, – elementy projektowanego Przestrzennego Muzeum Odry (śluzy, kanały, porty, jazy, mosty itp.)	duża atrakcyjność walorów kulturowych
7	Miękinia	– projektowany Odrzański Park Krajobrazowy ⁷ (Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy ⁸)	brak	mała atrakcyjność walorów przyrodniczych	– Brzezinka Średzka: kościół fil. MB Królowej Polski, zespół pałacowo-folwarczny z parkiem, – Głoska: kościół fil. Wniebowzięcia NMP, – Gosławice: zespół pałacowo-folwarczny z parkiem, – Prężyce: zespół pałacowo-folwarczny z parkiem	średnia atrakcyjność walorów kulturowych

⁷ według opracowania „Odrzański Park Krajobrazowy”. G.Bobrowicz, K. Konieczny, Legnica 2002r

⁸ według Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z 20.01.2003r. Nr 4, poz. 100

1	2	3	4	5	6	7
8	Oborniki Śląskie	<ul style="list-style-type: none"> - projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórza Trzebnickie, - rezerwat „Jodłowice” 	brak	mała atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Uraz: ruiny zamku (XIV w.), historyczny układ urbanistyczny, kościół (XVIII w.) 	średnia atrakcyjność walorów kulturowych
9	Brzeg Dolny	<ul style="list-style-type: none"> - Odrzański Park Krajobrazowy(Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy - projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórza Trzebnickie - rezerwat „Jodłowice” - projektowany rezerwat „Lubiąskie Łęgi” 	<ul style="list-style-type: none"> - głaz narzutowy o obwodzie 14 m na skraju rezerwatu „Jodłowice” 	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Brzeg Dolny: historyczny układ urbanistyczny, trzy kościoły, zespół pałacowy (XVIII w.), klasztor ss Boromeuszek (XIX w.) - Jodłowice: kościół (XVIII w.) 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
10	Środa Śląska	<ul style="list-style-type: none"> - projektowany Odrzański Park Krajobrazowy (Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy) - projektowany rezerwat „Lubiąskie Łęgi” 	brak	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	brak	mała atrakcyjność walorów kulturowych
11	Malczyce	<ul style="list-style-type: none"> - projektowany Odrzański Park Krajobrazowy (Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy) - projektowany rezerwat „Lubiąskie Łęgi” 	brak	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Malczyce: kościół p.w. Zwiastowania NMP, zabytek hydrotechniki - stocznia rzeczna jako element projektowanego Przestrzennego Muzeum Odry 	średnia atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
12	Wołów	<ul style="list-style-type: none"> – rezerwat „Odrzyska”, Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy, – projektowany Odrzański Park Krajobrazowy (Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy) – projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórza Trzebnickie – projektowane rezerваты: „Lubiąskie Łęgi”, „Zagórzycie Łąki”, „Szafirek”, „Boraszyńskie Oczka” 	brak	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – Tarchalice - stanowisko archeologiczne o randze regionalnej - osada hutnicza – Lubiąż - opactwo cystersów: kościół (XIII w.), klasztor (1685 - 1715) – Lubiąż: pocysterski zespół klasztorny o znaczeniu europejskim proponowany do uznania za pomnik historii i do wpisania na listę światowego dziedzictwa kulturowego, – przez gminę przebiega pasmo dolnośląskiego szlaku cysterskiego – projektowany Lubiąski Rezerwat Kulturowy obejmujący układ ruralistyczny miejscowości z zespołem klasztoru cystersów oraz skansenem wsi dolnośląskiej 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
13	Prochowice	<ul style="list-style-type: none"> – projektowany Odrzański Park Krajobrazowy (Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy) – Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Odry, – rezerwat przyrody: „Łęg Korea” – projektowany rezerwat „Lubiąskie Łęgi” 	brak	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – przez gminę przebiega pasmo dolnośląskiego szlaku cysterskiego 	mała atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
14	Ścinawa	<ul style="list-style-type: none"> – projektowany Odrzański Park Krajobrazowy (Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy) – rezerwat przyrody: „Łęg Korea” – projektowane rezerваты: „Lubiąskie Łęgi”, „Przychowskie Błonia” 	– użytki ekologiczne: Starorzecze koło Przychowej, Ścinawskie Bagna	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – Jurcz: zabytek hydrotechniki - Przysiań Chrobrego jako element projektowanego Przestrzennego Muzeum Odry, – Dziewin: kościół (XIV w.), dwór (XVI w.), park podworski – Dłużyce: kościół (XV w.), dwór (XVIII w.), park podworski – Ścinawa: kościół (XV w.), fragmenty murów obronnych (XIV-XV w.), wieża ratuszowa (XIV w.), budynek dworca PKP (XIX w.), domy mieszkalne (XIX w.), ruiny zamku (XIV w.) – Buszkowice: wiatrak-koźlak (XIX w.) 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
15	Wińsko	<ul style="list-style-type: none"> – projektowany Odrzański Park Krajobrazowy (Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy) – projektowane rezerваты: „Lubiąskie Łęgi”, „Przyborowski Meander” 	brak	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	brak	mała atrakcyjność walorów kulturowych
16	Rudna	<ul style="list-style-type: none"> – rezerwat przyrody „Szarpa Storczyków” – projektowane rezerваты: „Chobieńskie Mokradła”, „Bełczańskie Starorzecza” – projektowany Odrzański Park Krajobrazowy (Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy) 	– użytek ekologiczny: Naroczycki Łęg	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – Naroczyce: zespół pałacowo-parkowy (XVIII w.) – Chobienia: kościół (XVI w.), park krajobrazowy, zamek – Orsk: zespół pałacowo-parkowy – Nieszczyce: zespół dworski (XIX w.), park 	duża atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
17	Jemielno	<ul style="list-style-type: none"> – projektowany Odrzański Park Krajobrazowy (Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy) – Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy – projektowany rezerwat: „Chobieńskie Mokradła” 	brak	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – Kietłów: zespół dworsko-folwarczny, – Irządze: dawny dworek z reliktem parku (obecnie szkoła) 	mała atrakcyjność walorów kulturowych
18	Pęcław	<ul style="list-style-type: none"> – projektowany Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy z otuliną 	brak	mała atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – Drogowice: pałac i spichlerz (XVIII/XIX w.), park przypałacowy 	mała atrakcyjność walorów kulturowych
19	Niechlów	<ul style="list-style-type: none"> – projektowane rezerваты: „Bełczańskie Starorzecza”, „Ujście Baryczy” – projektowany Odrzański Park Krajobrazowy (Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy) 	brak	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – Bełcz Wielki: zespół pałacowo-parkowy (XIX w.) – Głobice: spichlerz, kuźnia, – Karów: zespół dworsko-folwarczny – Żabin: kościół – przez gminę przebiega pasmo dolnośląskiego szlaku cysterskiego 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
20	Głogów - gmina	<ul style="list-style-type: none"> – projektowany Odrzański Park Krajobrazowy (Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy) 	brak	mała atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – Wilków: kościół 	mała atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
21	Głogów - miasto	brak	brak	mała atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – zabytki hydrotechniki - Port Katedralny i Zimowy jako elementy projektowanego Przestrzennego Muzeum Odry, – kolegiata p.w. NPM (XIII w.), zamek książąt głogowskich (XIII w.), kościół św. Wawrzyńca (XVI w.), Ratusz Miejski (XV w.), Teatr Andreusa Gryphiusa, mury obronne, brama szpitalna, kościół Bożego Ciała, Kościół św. Mikołaja, fosa miejska, fort gwiaździsty, klasztor redemptorystów, Pomnik Dzieci Głogowskich, muzeum historyczno-archeologiczne, – historyczny układ urbanistyczny 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
22	Kotla	brak	brak	mała atrakcyjność walorów przyrodniczych	brak	mała atrakcyjność walorów kulturowych
23	Żukowice	brak	brak	mała atrakcyjność walorów przyrodniczych	– Żukowice: kościół (XIV-XV w.), kaplica (XVI w.), pałac (XVIII w.)	mała atrakcyjność walorów kulturowego

GMINY NIE LEŻĄCE BEZPOŚREDNIO NAD RZEKĄ:						
1	2	3	4	5	6	7
1.	Długoleka	– projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Widawy – projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Dobrej	brak	nie objęte waloryzacją	brak	nie objęte waloryzacją
2.	Góra	– projektowany Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy	brak	nie objęte waloryzacją	przez gminę przebiega pasmo dolnośląskiego szlaku cysterskiego	nie objęte waloryzacją
3.	Grębocice	brak	brak	nie objęte waloryzacją	brak	nie objęte waloryzacją
4.	Gaworzyce	– Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Dalkowskie”	brak	nie objęte waloryzacją	brak	nie objęte waloryzacją

tabela 5 - cykliczne imprezy w otoczeniu szlaku

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	CYKLICZNE IMPREZY SPORTOWO - REKREACYJNE W OTOCZENIU RZEKI			ocena zbiorcza - wnioski
		Imprezy o randze międzynarodowej	Imprezy o randze krajowej	Imprezy o randze regionalnej	
1	2	3	4	5	6
1	Oława - miasto	brak	brak	brak	brak imprez
2	Oława - gmina	brak	brak	brak	brak imprez
3	Jelcz Laskowice	brak	brak	brak	brak imprez
4	Czernica	brak	brak	brak	brak imprez
5	Święta Katarzyna	brak	brak	brak	brak imprez
6	Wrocław	<ul style="list-style-type: none"> - Międzynarodowy Spływ Kajakowy ODRA, czerwiec-lipiec (w cyklu dwurocznym) - Flis Odrzański, lipiec 	<ul style="list-style-type: none"> - Spotkania z Piosenką Żeglarską i Muzyką Folk „Szanty we Wrocławiu”, marzec - Ogólnopolskie Regaty Kajakowe, kwiecień - Ogólnopolskie Regaty „Mosty Wrocławia”, czerwiec - Ogólnopolskie Regaty Kajakowe, październik 	<ul style="list-style-type: none"> - spływ Powitanie wiosny „Smortawa - Odra”, kwiecień - Dzień Dziecka w kajaku „Wrocław - wodą”, czerwiec - Dolnośląski Piknik Turystyczny, maj - Noc Świętojańska, Przystań PTTK Wrocław, czerwiec - Impreza dla dzieci z domów dziecka, Wyspa Opatowicka, przystań PTTK, wrzesień - Parada kajaków używanych, rzeka Odra, październik 	imprezy o randze ponadregionalnej i regionalnej
7	Miękinia	brak	brak	brak	brak imprez
8	Oborniki Śląskie	brak	brak	brak	brak imprez
9	Brzeg Dolny	<ul style="list-style-type: none"> - Międzynarodowy Spływ Kajakowy ODRA, czerwiec-lipiec (w cyklu dwurocznym) 	brak	brak	impreza o randze ponadregionalnej
10	Środa Śląska	brak	brak	brak	brak imprez
11	Malczyce	brak	brak	brak	brak imprez
12	Wołów	<ul style="list-style-type: none"> - Międzynarodowy Spływ Kajakowy ODRA, czerwiec-lipiec (w cyklu dwurocznym) 	brak	<ul style="list-style-type: none"> - Korso Kwiatowe, maj 	imprezy o randze ponadregionalnej i regionalnej
13	Prochowice	brak	brak	brak	brak imprez
14	Ścinawa	<ul style="list-style-type: none"> - Międzynarodowy Spływ Kajakowy ODRA, czerwiec-lipiec (w cyklu dwurocznym) - Flis Odrzański, lipiec 	brak	brak	imprezy o randze ponadregionalnej

1	2	3	4	5	6
15	Wińsko	brak	brak	brak	brak imprez
16	Rudna	brak	brak	brak	brak imprez
17	Jemielno	brak	brak	brak	brak imprez
18	Pęcław	– „Międzynarodowy Rajd Rowerowy Doliny Odry” wspólnie z Fundacją Ekologiczną „Zielona Akcja”, maj	brak	– „Flis Odrzański – Wietszyce”, kajaki, czerwiec – „Bliżej Natury”, kwiecień – „Dzień bez samochodu”, wrzesień	imprezy o randze ponadregionalnej i regionalnej
19	Niechlów	brak	brak	brak	brak imprez
20	Głogów - gmina	brak	brak	brak	brak imprez
21	Głogów - miasto	– Międzynarodowy Splyw Kajakowy ODRA, czerwiec-lipiec (w cyklu dwurocznym) – Flis Odrzański, lipiec	brak	– otwarcie sezonu rowerowego – Europejski Dzień Bez Samochodu	imprezy o randze ponadregionalnej
22	Kotla	brak	brak	brak	brak imprez
23	Żukowice	brak	brak	brak	brak imprez

tabela 6 - ZESTAWIENIE ZBIORCZE

Gmina	Dostępność komunikacyjna rzeki	Obiekty infrastruktury turystycznej rzeki	Ośrodki turystyczne i rekreacyjne w otoczeniu rzeki	Szlaki turystyczne	Walory środowiska przyrodniczego	Walory kulturowe w otoczeniu rzeki	Cykliczne imprezy sportowo-rekreacyjne w otoczeniu rzeki	OCENA ZBIORCZA (SUMA PUNKTÓW)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Oława - miasto	2	1	1	2	0	2	0	8
Oława - gmina	0	0	0	2	2	0	0	4
Jelcz Laskowice	0	1	2	2	1	0	0	6
Czernica	1	1	0	2	1	1	0	6
Święta Katarzyna	1	0	0	1	0	0	0	2
Wrocław	2	2	2	2	1	2	2	13
Miękinia	1	0	0	2	0	1	0	4
Oborniki Śląskie	1	2	0	2	0	1	0	6
Brzeg Dolny	1	2	0	1	2	2	2	10
Środa Śląska	1	0	0	1	1	0	0	3
Malczyce	1	1	0	2	1	1	0	6
Wołów	1	1	0	2	2	2	2	10
Prochowice	1	1	0	1	2	0	0	5
Ścinawa	1	1	0	2	2	2	2	10
Wińsko	1	0	0	2	1	0	0	4
Rudna	1	2	0	2	2	2	0	9
Jemielno	1	1	1	1	2	0	0	6
Pęcław	1	1	0	2	0	0	1	5
Niechlów	1	1	0	1	1	2	0	6
Głogów - gmina	1	2	0	1	0	0	0	4
Głogów - miasto	2	1	2	1	0	2	2	10
Kotła	1	0	0	0	0	0	0	1
Żukowice	1	1	0	1	0	0	0	3

WNIOSKI:

Na zaskakująco niską punktację większości gmin nadodrzańskich największy wpływ mają:

- brak infrastruktury turystycznej w otoczeniu rzeki,
- niemal całkowity brak imprez związanych z turystyką wodną,
- stosunkowo małe walory kulturowe.

Jest to wynik wieloletniego odwracania się miast od Odry i nie brania pod uwagę rzeki jako czynnika sprzyjającego ich rozwojowi.

Zdecydowanie najwięcej walorów posiadają miasta: **Wrocław, Głogów i Oława**, a także gminy: **Wołów, Brzeg Dolny, Ścinawa i Rudna**.

Są to obszary, gdzie należałoby w pierwszej kolejności inwestować w zagospodarowanie rzeki Odry, jako turystycznego szlaku wodnego.

5.1.2. CHARAKTERYSTYKA SZLAKÓW KAJAKOWYCH NA DOPŁYWACH ODRY NIE OBJĘTYCH WALORYZACJĄ

5.1.2.1. Szlak Smotrawy

Szlak o długości 14 km rozpoczyna się we wsi Błota, a przy niskim stanie wód w Bystrzycy (ok. 10,5 km długości), prowadzi przez lasy Pradoliny Wrocławskiej. Jest to szlak bardzo łatwy i nieco uciążliwy: 1 próg zmusza do przenoszenia kajaka. Rozpoczęcie spływu możliwe jest od ujścia Śmieszki, największego dopływu Smortawy, powyżej wsi Błota w województwie opolskim.

Rozpoznane miejsca do biwakowania:

- wieś Janików w gminie Bystrzyca - lasy mieszane za wsią po obu brzegach

Imprezy związane z turystyką wodną:

- Spływ Powitanie Wiosny „Smortawa - Odra”, kwiecień, KKW „WIADRUS”
- Spływ Kajakowy Rzeką Smortawą, czerwiec, KTK „Ptasi Uskok”

5.1.2.2. Szlak Widawy

Długość szlaku - 103 km. Rzeka przepływa przez lasy i łąki i ma charakter nizinny, choć miejscami prąd jest bardzo silny. Występują też płycizny o czystym, piaszczystym dnie, przez które kajak trzeba przeciągać. Szlak rozpoczyna się w Namysłowie (woj. opolskie), a przy niskim stanie wód w Chrzastowej. Szlak jest nieco trudny i uciążliwy, aż 12 razy trzeba przenosić kajak. W granicach województwa długość szlaku wynosi ok. 72 km, z czego ok. 41 km jest dostępne niezależnie od stanu wód

Atrakcją szlaku są pozostałości młynów wodnych. Samorządy gmin położonych wzdłuż rzeki podjęły trud zagospodarowania turystycznego (budowy przystani kajakowych).

Rozpoznane miejsca do biwakowania:

- wieś Brzezia Łąka - lasek na prawym brzegu
- Kielczów - przy drewnianym mostku na drodze Kielczówek - Kielczów

5.1.2.3. Szlak Oleśnicy (dopływu Widawy)

Źródła rzeki, której całkowita długość wynosi 44 km znajdują się na Wzgórzach Trzebnickich koło Twardogóry. Szlak zaczyna się w Oleśnicy, a przy niskim stanie wód we wsi Brzezia Łąka, całkowita długość szlaku wynosi 22,6 km (ok. 7,4 km przy niskim stanie wód). Jest to szlak łatwy, dostępny dla wszystkich amatorów kajakarstwa ale dość uciążliwy (5 przenoszeń kajaka), na jego przebycie wystarczy 1 dzień. Rzeka płynie wśród łąk.

5.1.2.4. Szlak Jezierzycy

Źródła rzeki położone na Wzgórzach Trzebnickich koło Wołowa, długość rzeki 35 km, ujście do Odry na km 342,1. Szlak o długości 15 km rozpoczyna się w Orzeszkowie, a przy niskim stanie wód w Krzelowie (ok. 8,7 km długości szlaku). Jest to szlak bardzo łatwy, choć nieco uciążliwy (2-krotne przenoszenie kajaka), ale bardzo atrakcyjny - prowadzi przez wołowskie lasy, bardzo grzybne. Najwygodniejsze miejsce do wodowania jest przy moście na Mojęckiej Strudze, na drodze leśnej we wsi Orzeszów, skąd po przepłynięciu ok. 1,5 km wpływa się do Jezierzycy.

Rozpoznane miejsca do biwakowania:

- ujście Mojęckiej Strugi do Jezierzycy - łąki
- wieś Budków - łąki nad rozlewiskami

5.1.2.5. Szlak Oławy

Źródła położone na południe od Ziębic, długość rzeki 100 km, ujście do Odry we Wrocławiu na km 349,3. Szlak długości 67,7 km zaczyna się w Strzelinie, przy niskim stanie wód w Oławie (ok. 34 km długości szlaku). Jest nieco trudny i uciążliwy - wymaga 12

przenoszeń kajaka. Na jego przebycie należy przeznaczyć 3 dni. Przebiega przez krajobraz urozmaicony, w jego otoczeniu są liczne zabytki. Na organizowanie spływów w granicach Wrocławia trzeba uzyskać zezwolenie odpowiednich władz (ujęcia wody).

Rozpoznane miejsca do biwakowania:

- leśne jezioro, pozostałość rozlewiska rzeki - tereny nad jeziorem w lesie, na wysokości Siechnic
- wieś Wyszanowice - ujście rowu na prawym brzegu, lasek świerkowy
- Oława - łąki przy mostku drewnianym

Imprezy związane z turystyką wodną:

- Spływ Oławą „Pożegnanie Zimy”, marzec, KKW „WIADRUS”

5.1.2.6. Szlak Ślęży

Rzeka wypływa na południe od Niemczy i ma długość 86 km, ujście do Odry we Wrocławiu na km 216,5. Szlak o długości 69 km zaczyna się w Wilkowie Wielkim, przy niskim stanie wód w Żórawinie (ok. 25,5 km). Jest on nieco trudny i uciążliwy - wymaga 14 przenoszeń stałych. Rzeka płynie przez urozmaicony krajobraz, w otoczeniu jest wiele zabytków. Na przebycie szlaku należy przeznaczyć 3 dni.

5.1.2.7. Szlak Cichej Wody

Źródła znajdują się na Wzgórzach Strzelińskich, długość rzeki 66 km, ujście do Odry na km 313,1. Szlak rozpoczyna się w miejscowości Chełm a jego długość do ujścia rzeki wynosi 44,3 km, przy niskim stanie wody jest niedostępny. Jest to szlak nieco trudny i bardzo uciążliwy (14 przenoszeń). Prowadzi on przez bardzo urozmaicony krajobraz, na jego przepłynięcie trzeba przeznaczyć 2 - 3 dni.

5.1.2.8. Szlak Średzkiej Wody, Jeziorki i Nowego Rowu

Szlak zaczyna się na rzeczce Nowy Rów, która wpływa do Jeziorki, a ta do Średzkiej Wody, której ujście do Odry znajduje się w Malczycach na km 436,8. Szlak o długości 20 km zaczyna się w Przedmościu, przy niskim stanie wody w Szczepanowie (ok. 10,7 km długości). Jest to szlak łatwy (1 próg) i malowniczy, prowadzący przez tereny niezamieszkałe, głównie przez lasy. Start na lewym brzegu Nowego Rowu, przy mostku na drodze leśnej Przedmoście - Kobylniki. Na przebycie szlaku wystarczy 1 dzień.

5.1.2.9. Szlak Kaczawy

Źródła położone w Górach Kaczawskich, długość rzeki 89 km, ujście do Odry na km 316,0. Szlak o długości 56 km zaczyna się w Złotorzy, a przy niskim stanie wód w Legnicy (ok. 29,4 km długości). Jest on dość trudny i uciążliwy - 15 przenoszeń kajaka. Na jego przebycie należy przeznaczyć 3 dni. Rzeka przepływa przez urozmaicony krajobraz, w otoczeniu występują liczne obiekty zabytkowe. Spływanie Kaczawą jest uwarunkowane bardzo zmiennym stanem poziomu wody.

Rozpoznane miejsca do biwakowania:

- możliwości biwakowania prawie na całej długości szlaku

Imprezy związane z turystyką wodną:

- Mistrzostwa Polski w płukaniu Złota, maj, Bractwo Kopaczy Złota

5.1.2.10. Szlak Wierzbiaka (dopływu Kaczawy)

Źródła położone koło Strzegomia, długość rzeki około 46 km, ujście do Kaczawy na km 19. Szlak o długości 26 km zaczyna się we wsi Wądroże Wielkie, przy niskim stanie wód w Legnickim Polu (ok. 15,6 km długości). Jest on łatwy, dostępny także dla początkujących kajakarzy, choć nieco uciążliwy ze względu na 3 przeszkody wymagające przenoszenia kajaka. Na jego przebycie wystarcza 1 dzień. Atrakcją szlaku są zabytki Legnickiego Pola.

Rozpoznane miejsca do biwakowania:

- wieś Bieniowice - lasek obok mostu drogowego k. Bieniowic - miejsce na zakończenie spływu

5.1.2.11. Szlak Czarnej Wody (dopływu Kaczawy)

Źródła znajdują się w Borach Dolnośląskich, długość rzeki około 50 km, ujście do Kaczawy na km 27,2. Szlak o długości 31 km zaczyna się w Rokitkach, przy niskim stanie wód w Grzymalinie (ok. 12,4 km długości). Jest on łatwy i mało uciążliwy, tylko 2 przeszkody zmuszają do przenoszenia kajaka. Ze względu na dogodność połączeń zakończenie spływu należałoby zakończyć przy moście drogowym w Legnicy, około 1 km od ujścia do Kaczawy.

5.2. OBSZAR TEMATYCZNY II - „BARYCZ”

5.2.1. SZLAK BARYCZY

Opis szlaku

Źródła znajdują się koło Ostrowa Wielkopolskiego, długość rzeki 138,5 km, ujście do Odry na km 378,2. Jest to rzeka o najmniejszym spadku w Polsce (037 promila). Szlak rozpoczyna się w Odolanowie i liczy 120 km, z czego 110 km znajduje się w granicach Dolnego Śląska. Jest to szlak łatwy, ale nieco uciążliwy (12 przenoszeń), jego przebycie wymaga minimum 5 dni. Rzeka przepływa przez malowniczy krajobraz doliny barycko - głogowskiej z pięknymi lasami łągowymi i licznym ptactwem, zamieszkującym stawy. Ze względu na możliwości biwakowe i aprowizacyjne szlak nadaje się do organizowania większych spływów. Spływ nią jest atrakcyjny, ze względu na niskie brzegi, ułatwiające obserwacje krajobrazu. Atrakcją szlaku są Stawy Milickie, które w dolinie Baryczy zajmują powierzchnię 5324 ha i mają status rezerwatu.

Rozpoznane miejsca do biwakowania:

- wieś Lubiel - tereny zadrzewione na lewym brzegu za betonowym mostem na drodze Lubiel - Bartków
- ujście rzeki Orli - na prawym brzegu, kępa drzew za wałem
- wieś Żabin - na długim odcinku do wsi Bartodzieje dobre warunki biwakowe

Stan czystości wód Baryczy wg „Raportu o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w roku 2002” nie odpowiada normom ze względu na przekroczenia dopuszczalnych norm: związków biogennych (azot azotynowy), stanu biologicznego (chlorofil „a”).

Waloryzacja szlaku i jego otoczenia

tabela 1 - dostępność komunikacyjna rzeki

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA RZEKI		
		Powiązanie rzeki z siecią dróg	Powiązanie rzeki z siecią kolejową	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5
1	Milicz	skrzyżowanie drogi krajowej nr 15 i dróg wojewódzkich nr 448 i 439 dostęp do rzeki przez drogi główne lub powiatowe i gminne	stacja kolejowa w Miliczu na linii lokalnej, oddalona od rzeki ok. 1 km	korzystne warunki dostępności
2	Żmigród	skrzyżowanie drogi krajowej nr 5 i drogi wojewódzkiej nr 339 i 439, dostęp do rzeki przez drogi powiatowe i gminne	stacja kolejowa w Żmigrodzie na magistrali kolejowej Wrocław - Kołobrzeg, oddalona od rzeki o ok. 1 km	korzystne warunki dostępności
3	Wąsosz	dostęp od drogi krajowej nr 36 lub przez drogi powiatowe i gminne	stacja kolejowa w Wąsoszu na linii lokalnej, oddalona od rzeki o ok. 1 km	korzystne warunki dostępności
4	Góra	dostęp od dróg wojewódzkich nr 324 i 323 przez drogi powiatowe i gminne	brak	korzystne warunki dostępności
5	Niechlów	dostęp od drogi wojewódzkiej nr 324 przez drogi powiatowe i gminne	brak	korzystne warunki dostępności

tabela 2 - infrastruktura turystyczna rzeki (zlokalizowana bezpośrednio nad rzeką)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA RZEKI		
		Ośrodki sportów wodnych, przystanie, stacje paliw dla żeglugi, kempingi, pola biwakowe itp.	Rozpoznane warunki do biwakowania	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5
1	Milicz	– Sułów: ośrodki wypoczynkowe - kemping m.in.: „Zacisze”, „Miasteczko Country”, ośrodki zakładowe Wrozamet, Unitra Dolam, zlokalizowane pomiędzy Baryczą a Młynówką Sułowską	brak rozpoznania	rozwinięta baza turystyczna
2	Żmigród	brak	km 42,7 – wieś Kędzie	słabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju
3	Wąsosz	brak	km 46,0 - wieś Lubiel km 36,0 - ujście Orli	słabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju
4	Góra	– Ryczeń: ośrodek wypoczynkowy z dostępem do rzeki i małą plażą	brak rozpoznania	rozwinięta baza turystyczna
5	Niechlów	brak	km 7,0 - wieś Żabin	słabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju

tabela 3 - infrastruktura turystyczna w otoczeniu rzeki (w odległości do 3 km od rzeki)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym w kolejności od źródeł rzeki do ujścia	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA W OTOCZENIU RZEKI				
		Baza noclegowa, ośrodki turystyczne, rekreacyjne i sportowe w otoczeniu rzeki	Ogólna liczba miejsc noclegowych	ocena zbiorcza - wnioski	Szlaki rowerowe, szlaki piesze	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5	6	7
1	Milicz	– baza noclegowa: hotele i inne obiekty oferujące noclegi, stacja wędkarska w Sławoszowicach, ośrodek wypoczynku świątecznego w Karłowie i kemping w Karłowie, internat ZSP,	1473	rozwinięta baza turystyczna	– sześć szlaków pieszych – 2 szlaki rowerowe	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
2	Żmigród	– baza noclegowa: hotel, 1 kwatera myśliwska	82	zapoczątkowanie bazy turystycznej	– jeden szlak pieszy – jeden szlak rowerowy	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
3	Wąsosz	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– szlak pieszy	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
4	Góra	– baza noclegowa: Ryczeń: dom wycieczkowy,	30	słabo rozwinięta lub brak bazy	– jeden szlak pieszy	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
5	Niechlów	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	brak	brak szlaków turystycznych

tabela 4 - środowisko przyrodnicze i kulturowe w otoczeniu rzeki (w odległości do 3 km od rzeki)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym w kolejności od źródeł rzeki do ujścia	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE W OTOCZENIU RZEKI			ŚRODOWISKO KULTUROWE W OTOCZENIU RZEKI	
		Obszary objęte lub planowane do objęcia systemową ochroną w bezpośrednim otoczeniu rzeki	Inne walory przyrodnicze w otoczeniu rzeki	ocena zbiorcza - wnioski	Obiekty zabytkowe oraz inne, nie objęte ochroną, obiekty o walorach kulturowych	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5	6	7
1	Milicz	<ul style="list-style-type: none"> - rezerwat przyrody „Stawy Milickie” (trzy oddzielne kompleksy) - projektowany rezerwat: grądy w okolicy wsi Wałkowo - projektowany rezerwat: fragment parku podworskiego w Karminie - projektowany rezerwat: park w Postolinie - Park Krajobrazowy Dolina Baryczy 	brak	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Gądkowice: kościół (XIX w.) - Duchowo: wiatrak (XVII w.) - Milicz: zespół pałacowo-parkowy, kościół p.w. Św. Andrzeja o konstrukcji ryglowej (XVIII w.), ruiny zamku książąt oleśnickich (XIV w.), Miłosławice: zabytkowy obiekt - Sułów: pałac barokowy (XVII w.), park, kościół (XVIII w.), domy z XIX w. - Milicz: zabytkowe urządzenia hydrotechniczne: unikalny jaz o konstrukcji walcowej na Baryczy, dobrze zachowane jazy drewniane na Prądnicy; 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
2	Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> - rezerwat „Radziądz” - rezerwat „Olszyny Niezgodzkie” - rezerwat „Stawy Milickie” (dwa oddzielne kompleksy) - Park Krajobrazowy Dolina Baryczy 	brak	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Radziądz: kościół p.w. Św. Karola Boromeusza - Żmigród: kościół p.w. Św. Trójcy (XVI - XVII w.), kościół p.w. Św. Stanisława Kostki (XIX w.), ruiny barokowego pałacu, park podworski, wieża mieszkalna (XVI w.) - Kędzie: stanowisko archeologiczne o randze regionalnej - gród prasłowiański 	duża atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
3	Wąsosz	<ul style="list-style-type: none"> - projektowany Park Krajobrazowy Dolina Baryczy (powiększenie), - Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy 	brak	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Wąsosz: kościół p.w. Św. Józefa (XV w.), kościół p.w. NSNMP (XVI w.), zamek kasztelański (XVI w.), - Górka Wąsoska: pałac, oficyna i park w stylu krajobrazowym (XIX w.) - Czeladź Wielka: kościół (XIV w.), kaplica grobowa, spichlerz (XIX w.) - Sądowel: stanowisko archeologiczne o randze regionalnej - zespół osadniczy przy kasztelani 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
4	Góra	<ul style="list-style-type: none"> - projektowany Park Krajobrazowy Dolina Baryczy (powiększenie) - Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy 	brak	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Ryczeń: zespół pałacowo-folwarczny (XIX/XX w.) - Osetno: kościół (XV w.), zespół pałacowo-folwarczny (XIX/XX w.), pałac (XVII w.) 	średnia atrakcyjność walorów kulturowych
5	Niechlów	<ul style="list-style-type: none"> - projektowany rezerwat przyrody: „Ujście Baryczy” - projektowany Park Krajobrazowy Dolina Baryczy (powiększenie) - Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy 	brak	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Szaszorowice: zespół pałacowo-folwarczny (XIX/XX w.) - Żabin: kościół p.w. Św. Michała Archanioła (XIII/XIV w.) - Żuchłów: kościół (XIX w.), zespół pałacowo-folwarczny (XIX w.), zespół młyna (XVIII w.) - przez gminę przebiega pasmo dolnośląskiego szlaku cysterskiego 	duża atrakcyjność walorów kulturowych

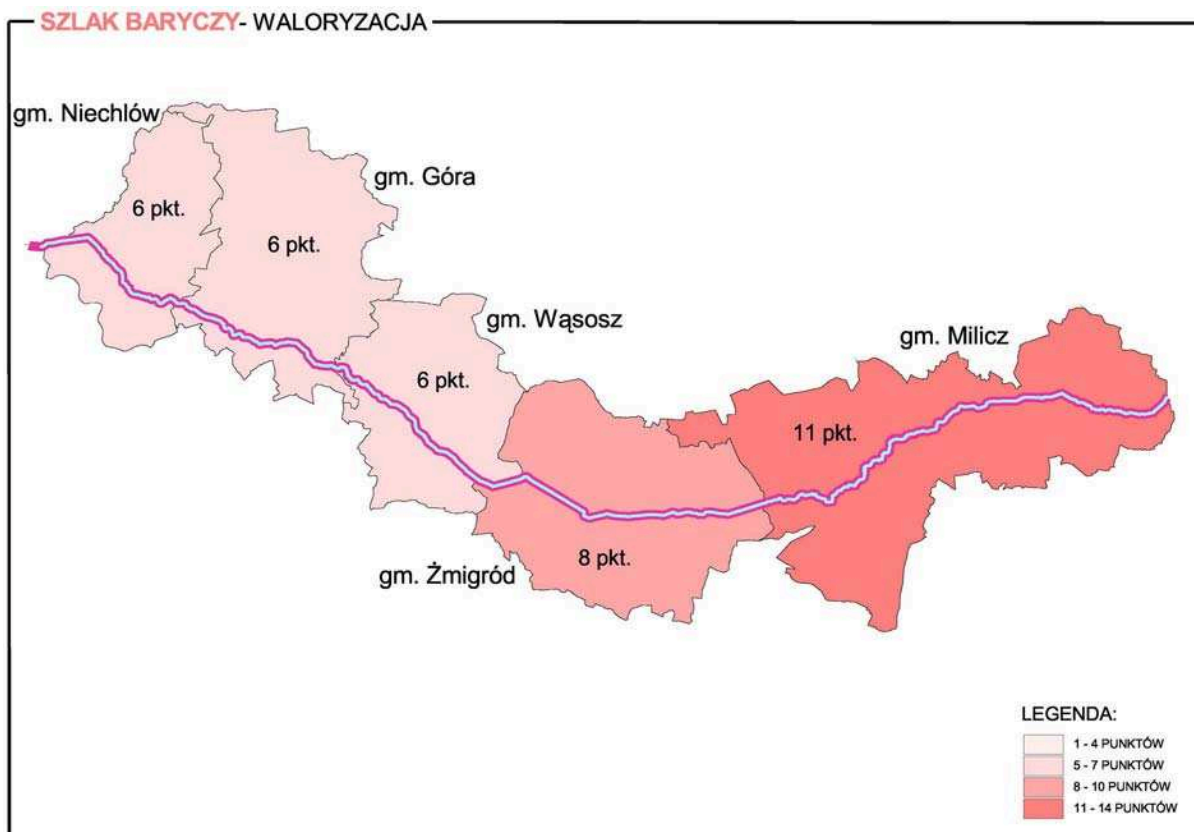
GMINY NIE LEŻĄCE BEZPOŚREDNIO NAD RZEKĄ:						
1	2	3	4	5	6	7
1.	Cieszków	brak	brak	nie objęte waloryzacją	– Trzebicko: drewniany kościół z 1672r	nie objęte waloryzacją
2.	Jemielno	<ul style="list-style-type: none"> – Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy – rezerwat przyrody „Łęg w Karowie” – projektowany Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy – projektowany rezerwat „Bełczyńskie Starorzecze” i „Ujście Baryczy” 	brak	nie objęte waloryzacją	– Kietłów: zespół dworsko-folwarczny	nie objęte waloryzacją
3.	Pęcław	<ul style="list-style-type: none"> – projektowany Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy 	brak	nie objęte waloryzacją	– Droglowice: pałac i spichrz XVIII/XIXw, park przypałacowy	nie objęte waloryzacją

tabela 5 - cykliczne imprezy w otoczeniu szlaku

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	CYKLICZNE IMPREZY SPORTOWO - REKREACYJNE W OTOCZENIU RZEKI			ocena zbiorcza - wnioski
		Imprezy o randze międzynarodowej	Imprezy o randze krajowej	Imprezy o randze regionalnej	
1	2	3	4	5	6
1	Milicz	brak	brak	brak	brak imprez
2	Żmigród	brak	brak	brak	brak imprez
3	Wąsosz	brak	brak	brak	brak imprez
4	Góra	brak	brak	brak	brak imprez
5	Niechlów	brak	brak	brak	brak imprez

tabela 6 - ZESTAWIENIE ZBIORCZE

Gmina	Dostępność komunikacyjna rzeki	Obiekty infrastruktury turystycznej rzeki	Ośrodki turystyczne i rekreacyjne w otoczeniu rzeki	Szlaki turystyczne	Walory środowiska przyrodniczego	Walory kulturowe w otoczeniu rzeki	Cykliczne imprezy sportowo-rekreacyjne w otoczeniu rzeki	OCENA ZBIORCZA (SUMA PUNKTÓW)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Milicz	1	2	2	2	2	2	0	11
Zmigród	1	1	1	1	2	2	0	8
Wąsosz	1	1	0	1	1	2	0	6
Góra	1	2	0	1	1	1	0	6
Niechlów	1	1	0	0	2	2	0	6

WNIOSKI:

Na całym dolnośląskim odcinku Baryczy jedynie gminę Milicz można uznać jako dość silny ośrodek turystyki wodnej. Decyduje o tym zarówno atrakcyjne otoczenie jak i istniejąca infrastruktura turystyczna w Miliczu oraz w pobliskim Sułowie, miejscowości letniskowej. W Sułowie i Sławoszowicach jeszcze do końca lat 70-tych istniały przystanie kajakowe, co wskazuje na tradycje kajakarstwa na Baryczy i celowość reaktywowania tej formy turystyki. Na pozostałych odcinkach szlaku, walory będące przedmiotem oceny, są zdecydowanie niższe. Warunki dla realizacji infrastruktury turystycznej rozpoznano w Żmigrodzie, gdzie w sąsiedztwie rzeki znajduje się teren dobrze skomunikowany i wskazany do zagospodarowania jako np. pole biwakowe (w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta jest to teren przeznaczony pod zieleń publiczną). W studium gminnym przewidziano budowę dużego zbiornika wodnego po wschodniej stronie miasta. Po jego wybudowaniu będzie to najbardziej korzystna lokalizacja dla przystani wodnej i pola biwakowego. Miejscem wypoczynku w pobliżu wody z możliwością zacumowania i noclegu powinna stać się miejscowość Ryczeń w gminie Góra, zwłaszcza obrzeża oddanego do użytku zbiornika „Ryczeń”.

5.2.2. CHARAKTERYSTYKA SZLAKÓW KAJAKOWYCH NA DOPŁYWACH BARYCZY NIE OBJĘTYCH WALORYZACJĄ

Szlak Orli

Rzeka wypływa koło Koźmina i ma długość 88 km, ujście do Baryczy na km 36. Szlak rozpoczyna się w Jutrosinie a przy niskim stanie wód w Korzeńsku, jego długość wynosi 44,8 km (ok. 16,0 km). Jest on łatwy nawet dla początkujących kajakarzy, ale dość uciążliwy, przeszkody zmuszają do 6 przenoszeń kajaka. Rzeka płynie przez łąki i pola uprawne, woda zanieczyszczona. Na przebycie szlaku trzeba 2 - 3 dni. Brzegi są wszędzie dostępne, można także znaleźć dobre miejsca na biwak.

Rozpoznane miejsca do biwakowania:

- ujście rzeki Rdęcy - dobre miejsce na biwak w lasu (P)

Szlak Sąsiecznicy

Rzeka wypływa ze Wzgórz Trzebnickich i ma długość 36 km, ujście do Baryczy na km 58,2. Szlak o długości 20,6 km zaczyna się we wsi Koczurki a przy niskim stanie wód we wsi Gąski (ok. 14,0 km długości). Przy odpowiednim stanie wody jest on łatwy także dla początkujących kajakarzy choć nieco uciążliwy - 3 razy trzeba przenosić kajak. Rzeka płynie wśród równinnych łąk, przez tereny mało zamieszkane, zapewniając odpoczynek i spokój.

5.3. OBSZAR TEMATYCZNY III - „BYSTRZYCA” z dopływami:

Strzegomką i Czarną Wodą

5.3.1. SZLAK BYSTRZYCY

Opis szlaku

Źródła są położone koło Głuszycy w Górach Kamiennych, długość rzeki 111 km, ujście do Odry na km 266,5. Szlak o długości 85 km zaczyna się w Świdnicy, przy niskim stanie wód w Mietkowie (ok. 38,6 km). Jest on nieco trudny i uciążliwy, wymaga aż 15 przenoszeń stałych. Względnie łatwo można spływać od Mietkowa. Szlak nadaje się doskonale na spływy sobotnio-niedzielne dla bardziej doświadczonych kajakarzy, ze względu na stopień trudności. W ciągu dnia można przepłynąć około 15 km. Na przebycie całego szlaku należy przewidzieć 3 - 4 dni.

Stan czystości wód Bystrzycy wg „Raportu o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w roku 2002” nie odpowiada normom ze względu na przekroczenia dopuszczalnych norm: stanu sanitarnego, wskaźników hydrobiologicznych (chlorofil „a”), wskaźników fizyko-chemicznych.

Waloryzacja szlaku i jego otoczenia

tabela 1 - dostępność komunikacyjna rzeki

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA RZEKI		
		Powiązanie rzeki z siecią dróg	Powiązanie rzeki z siecią kolejową	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5
1	Świdnica m.	węzeł komunikacyjny - skrzyżowanie drogi krajowej nr 35 z drogami wojewódzkimi nr 382 i 379	stacja kolejowa w Świdnicy na linii lokalnej, oddalona od rzeki ok. 1,5 km	b. korzystne warunki dostępności
2	Świdnica gm.	dostęp z dróg powiatowych i gminnych	stacja kolejowa w Pszennie, oddalona od rzeki ok. 2 km	korzystne warunki dostępności
3	Marcinowice	dostęp od drogi krajowej nr 35, przez drogi powiatowe i gminne	stacje kolejowe w Marcinowicach i Szczepanowie na linii lokalnej, oddalone od rzeki ok. 4 km	korzystne warunki dostępności
4	Żarów	dostęp z dróg powiatowych i gminnych	brak	korzystne warunki dostępności
5	Mietków	dostęp z dróg powiatowych i gminnych	stacja kolejowa w Imbramowicach (gmina Żarów) na linii pierwszego rzędu, oddalona od Jeziora Mietkowskiego o ok. 1,5 km, oraz stacja w Mietkowie położona na tej samej linii lokalnej, oddalona od rzeki o ok. 1,5 km	korzystne warunki dostępności
6	Sobótka	dostęp od drogi krajowej nr 35, przez tereny gmin sąsiednich (Mietków i Kąty Wrocławskie) drogami powiatowymi i gminnymi	stacja kolejowa w Rogowie Sobockim na linii lokalnej, oddalona od rzeki ok. 5 km	korzystne warunki dostępności
7	Kąty Wrocławskie	dostęp od autostrady A4, przez drogi wojewódzkie nr 346, 347, 362 dalej drogami powiatowymi i gminnymi	stacje kolejowe w Kątach Wrocławskich i Sadowicach na linii pierwszego rzędu, oddalone od rzeki ok. 2 km	b. korzystne warunki dostępności
8	Miękinia	dostęp od drogi krajowej nr 94, przez drogi powiatowe i gminne	brak	korzystne warunki dostępności
9	Wrocław - Leśnica	rzeka dostępna od drogi krajowej nr 94, oraz przez drogi powiatowe i gminne	stacja kolejowa w Leśnicy położona ma magistrali kolejowej Wrocław - Zgorzelec, oddalona od rzeki o ok. 1 km	b. korzystne warunki dostępności

tabela 2 - infrastruktura turystyczna rzeki (zlokalizowana bezpośrednio nad rzeką)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA RZEKI		
		Ośrodki sportów wodnych, przystanie, stacje paliw dla żeglugi, kempingi, pola biwakowe itp.	Rozpoznane warunki do biwakowania	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5
1	Świdnica m	brak	– na terenie Świdnickiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, w odległości 300 m od rzeki zarezerwowano 2 ha terenu pod kemping i pole namiotowe	słabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju
2	Świdnica gm.	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
3	Marcinowice	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
4	Żarów	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
5	Mietków	– przystań „U Francuza” w Maniowie – pole namiotowe „U Henia” w Borzygniewie i przystań	– liczne tereny nad zbiornikiem Mietków	rozwinięta baza turystyczna
6	Sobótka	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
7	Kąty Wrocławskie	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
8	Miękinia	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
7	Wrocław - Leśnica	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej

tabela 3 - infrastruktura turystyczna w otoczeniu rzeki (w odległości do 3 km od rzeki)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym w kolejności od źródeł rzeki do ujścia	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA W OTOCZENIU RZEKI				
		Baza noclegowa, ośrodki turystyczne, rekreacyjne i sportowe w otoczeniu rzeki	Ogólna liczba miejsc noclegowych	ocena zbiorcza - wnioski	Szlaki rowerowe, szlaki piesze	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5	6	7
1	Świdnica m.	<ul style="list-style-type: none"> – baza noclegowa: 3 hotele, pensjonat, zajazd, internat przy Zespole Szkół Medycznych, schronisko, dom wycieczkowy, dom rekolekcyjny, – pokoje gościnne „Eliza”, Pensjonat „Alex” nad zalewem Witoszówka – zespół sportowy w bliskim sąsiedztwie rzeki Bystrzycy 	441	rozwinięta baza turystyczna	– dwa szlaki piesze	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
2	Świdnica gm.	<ul style="list-style-type: none"> – brak bazy noclegowej – stadnina koni w Pankowie 	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	brak	brak szlaków
3	Marcinowice	– baza noclegowa: hotel w zabytkowym pałacu (fundacja Krasków)	70	zapoczątkowanie bazy turystycznej	brak	brak szlaków
4	Żarów	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	brak	brak szlaków
5	Mietków	– przystań „U Francuza”	17	słabo rozwinięta lub brak bazy	brak	brak szlaków
6	Sobótka	– baza noclegowa: ośrodek wypoczynku świątecznego	16	słabo rozwinięta lub brak bazy	brak	brak szlaków
7	Kąty Wrocławskie	– baza noclegowa: pałac w Korbielowicach	45	słabo rozwinięta lub brak bazy	<ul style="list-style-type: none"> – dwa szlaki piesze – szlak rowerowy 	rozwinięta sieć szlaków turystycznych

1	2	3	4	5	6	7
8	Miękinia	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– szlak pieszy – dwa szlaki rowerowe	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
9	Wrocław - Leśnica	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– dwa szlaki piesze – trzy szlaki rowerowe	rozwinięta sieć szlaków turystycznych

tabela 4 - środowisko przyrodnicze i kulturowe w otoczeniu rzeki (w odległości do 3 km od rzeki)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym w kolejności od źródeł rzeki do ujścia	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE W OTOCZENIU RZEKI			ŚRODOWISKO KULTUROWE W OTOCZENIU RZEKI	
		Obszary objęte lub planowane do objęcia systemową ochroną w bezpośrednim otoczeniu rzeki	Inne walory przyrodnicze w otoczeniu rzeki	ocena zbiorcza - wnioski	Obiekty zabytkowe oraz inne, nie objęte ochroną, obiekty o walorach kulturowych	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5	6	7
1	Świdnica m.	brak	brak	brak atrakcyjnych walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - zabytkowy układ urbanistyczny proponowany jako Świdnicki Rezerwat Kulturowy - liczne obiekty zabytkowe, w tym: ewangelicki Kościół Pokoju (XVII w) wpisany w 2001 r. na listę światowego dziedzictwa UNESCO, kościół p.w. Stanisława i Wacława (XIII w), ratusz z pozostałościami sukiennic i kramów kupieckich (XIII w), kamienice mieszczańskie, pałac cystersów krzeszowskich (XVIII w), klasztor Urszulanek i kościół p.w. św. Józefa (XVIII w), Muzeum Dawnego Kupiectwa, Muzeum broni i militariów. 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
2	Świdnica gm.	brak	brak	brak atrakcyjnych walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Panków: zespół pałacowy - Pszenno: kościół (XIV w.) - Wiśniowa: zespół pałacowo - parkowy 	średnia atrakcyjność walorów kulturowych
3	Marcinowice	brak	brak	brak atrakcyjnych walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Śmiałowice: kościół p.w. Św. Wawrzyńca (XIII), pałac (pocz. XIX w.) - Krasków: zespół pałacowo - parkowy (XVIII w.) - Gola Świdnicka: kościół (XVI w.), ruina pałacu 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
4	Żarów	brak	brak	brak atrakcyjnych walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Wierzbna: kościół p.w. Św. Mikołaja (XIV w), zajazd (XIX w.) - Pożarysko: kościół (XIII w.) 	średnia atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
5	Mietków	– Park Krajobrazowy Dolina Bystrzycy	brak	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	– Borzygniew: kościół (XV w.), ruina zamku – Ujów: kościół (XIV w.) – Milin: kościół (XIV w.), pałac (XVIII w.)	średnia atrakcyjność walorów kulturowych
6	Sobótka	– Park Krajobrazowy Dolina Bystrzycy	brak	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	– Okulice: ruina dworu – Mirosławice: pałac (pocz. XIX w.) – Wojnarowice: kościół (XVI w.)	średnia atrakcyjność walorów kulturowych
7	Kąty Wrocławskie	– Park Krajobrazowy Dolina Bystrzycy, – projektowany rezerwat: „Lasy i łąki w rozwidleniu Strzegomki i Bystrzycy”	brak	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	– Czerńczyce: kościół (pocz. XVIII w.) – Kamionna: pałac (XVII, XVIII w.) – Kilianów: kościół (XVI w.), dom mieszkalny (XIX w.) – Kąty Wrocławskie: kościół (XIV-XVI w.), ewangelicki kościół (XIX w.), wieża ratuszowa (XVII w.), ratusz (XIX w.) – pałac (XX w.), fragmenty murów obronnych – Pełcznica: kościół (XV w.) – Krobielowice: zespół pałacowo-parkowy – Samotwór: zespół pałacowy (XVIII w.)	duża atrakcyjność walorów kulturowych
8	Miękinia	– Park Krajobrazowy Dolina Bystrzycy	brak	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	– Gałów: kościół (XVI w.), kaplica cmentarna	mała atrakcyjność walorów kulturowych
9	Wrocław Leśnica	– Park Krajobrazowy Dolina Bystrzycy	brak	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	– kościół, zespół pałacowo-parkowy	średnia atrakcyjność walorów kulturowych
GMINY NIE LEŻĄCE BEZPOŚREDNIO NAD RZEKĄ;						
1.	Jaworzyna Śląska	brak	brak	nie objęte waloryzacją	brak	nie objęte waloryzacją
2.	Kostomłoty	brak	brak	nie objęte waloryzacją	brak	nie objęte waloryzacją

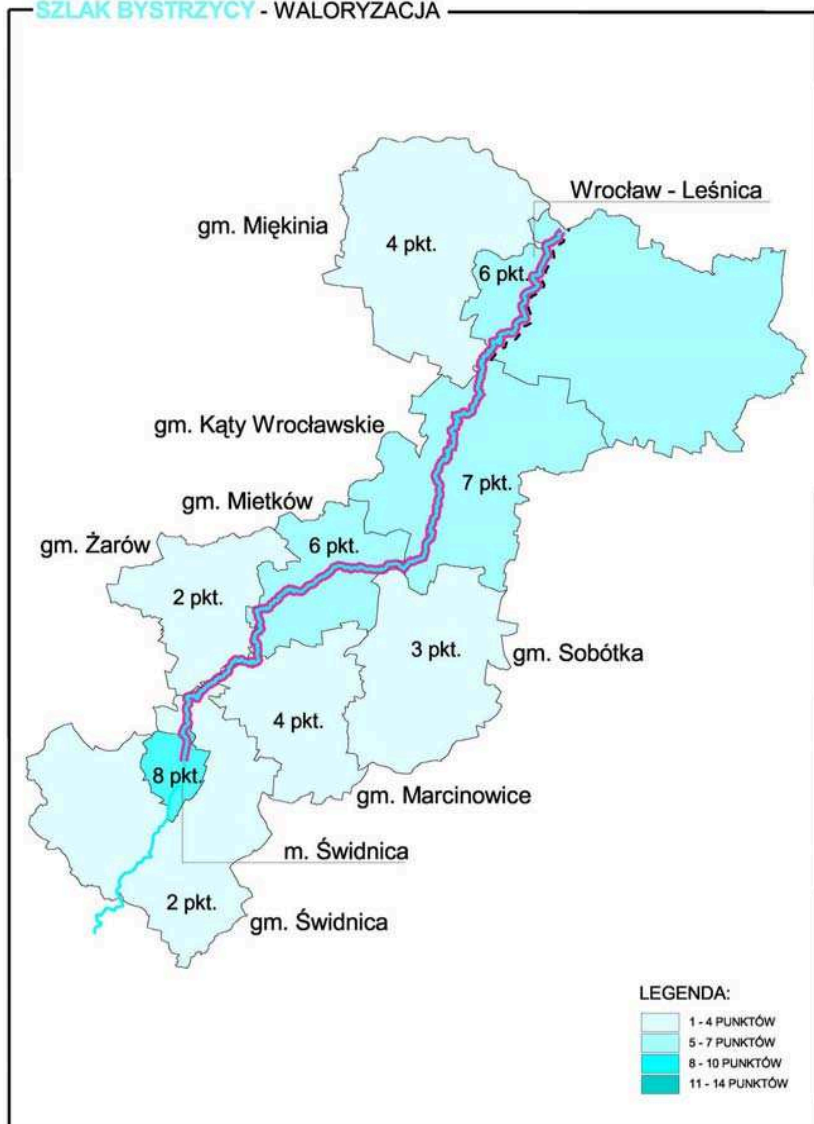
tabela 5 - cykliczne imprezy w otoczeniu szlaku

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	CYKLICZNE IMPREZY SPORTOWO - REKREACYJNE W OTOCZENIU RZEKI			ocena zbiorcza - wnioski
		Imprezy o randze międzynarodowej	Imprezy o randze krajowej	Imprezy o randze regionalnej	
1	2	3	4	5	6
1	Świdnica m.	brak	brak	brak	brak imprez
2	Świdnica gm.	brak	brak	brak	brak imprez
3	Marcinowice	brak	brak	brak	brak imprez
4	Sobótka	brak	brak	brak	brak imprez
5	Żarów	brak	brak	brak	brak imprez
6	Mietków	brak	brak	<ul style="list-style-type: none"> – regaty żeglarskie „Książęcy Szkwał”, wrzesień – rajd rowerowy wzdłuż Bystrzycy (imprezy współorganizowane przez m. Świdnicę i miejscowości pow. świdnickiego) 	imprezy o randze regionalnej
7	Kostomłoty	brak	brak	brak	brak imprez
8	Kąty Wroc.	brak	brak	brak	brak imprez
9	Wrocław - Leśnica	brak	brak	brak	brak imprez

tabela 6- ZESTAWIENIE ZBIORCZE

Gmina	Dostępność komunikacyjna rzeki	Obiekty infrastruktury turystycznej rzeki	Ośrodki turystyczne i rekreacyjne w otoczeniu rzeki	Szlaki turystyczne	Walory środowiska przyrodniczego	Walory kulturowe w otoczeniu rzeki	Cykliczne imprezy sportowo-rekreacyjne w otoczeniu rzeki	OCENA ZBIORCZA (SUMA PUNKTÓW)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Świdnica m.	2	1	2	1	0	2	0	8
Świdnica gm.	1	0	0	0	0	1	0	2
Marcinowice	1	0	1	0	0	2	0	4
Zarów	1	0	0	0	0	1	0	2
Mietków	1	2	0	0	1	1	1	6
Sobótka	1	0	0	0	1	1	0	3
Kąty Wroc.	2	0	0	2	1	2	0	7
Miękinia	1	0	0	2	1	0	0	4
Wrocław - Leśnica	2	0	0	2	1	1	0	6

SZLAK BYSTRZYCY - WALORYZACJA

WNIOSKI:

Stosunkowo małe walory przyrodnicze i kulturowe (z wyłączeniem miasta Świdnicy) oraz uboga jeszcze infrastruktura turystyczna, a także brak imprez wodniackich o wysokiej randze, przesądzają o stosunkowo niskiej punktacji na całej długości szlaku. Naturalnym ośrodkiem rozwoju turystyki wodnej są okolice zbiornika Mietków, gdzie powstają obiekty związane z wypoczynkiem nad wodą i sportami wodnymi. W Świdnicy, na początku szlaku wodnego, istnieje potrzeba zapewnienia warunków dla organizacji startu spływów kajakowych. Warunki dla organizacji zakończenia spływów kajakowych należałoby zapewnić we Wrocławiu Leśnicy.

5.3.2. CHARAKTERYSTYKA SZLAKÓW KAJAKOWYCH NA DOPŁYWACH BYSTRZYCY NIE OBJĘTYCH WALORYZACJĄ

Szlak Strzegomki

Źródła położone na stokach Łysicy blisko Bolkowa, długość rzeki 75 km, ujście do Bystrzycy na km 20,1. Szlak ma długość 51,8 km i zaczyna się od ujścia Pełcznicy, przy niskim stanie wód od Wawrzeńczyc (ok. 25,0 km długości). Jest on nieco trudny i uciążliwy ze względu na szybki prąd, liczne zakręty i przeszkody (12 przenoszeń) - przeznaczony dla doświadczonych turystów. Na przebycie szlaku należy przeznaczyć 2 - 3 dni. Zalesione i zakrzewione brzegi nadają się do biwakowania prawie na całej długości.

Szlak Czarnej Wody

Źródła znajdują się na stokach Raduni w Masywie Ślęży, długość rzeki 47 km, ujście do Bystrzycy na km 35,9. Szlak ma długość 25,2 km i zaczyna się od Sobótki, przy niskim stanie wody od Gniechowic (ok. 6,1 km długości). Jest on bardzo łatwy ale nieco uciążliwy, ze względu na niskie progi i jazy konieczne jest 6-krotne przenoszenie kajaka. Przebycie szlaku wymaga jednego dnia, po drodze mija się zabytkowe budowle i pomniki przyrody.

5.4. OBSZAR TEMATYCZNY IV - „BÓBR I KWISA”

5.4.1. SZLAK BOBRU

Opis szlaku

Rzeka wypływa na stokach góry Lasocin w czeskich Karkonoszach i ma długość 268 km, ujście do Odry na km 516,0 rz. Odry. Szlak o długości 239,8 km zaczyna się w Marciszowie Dolnym a przy niskim stanie wód w Lwówku Śląskim. Jest to szlak dość trudny i uciążliwy, wymaga aż 45 przenoszeń kajaka, na jego przebycie potrzeba 10 dni. W granicach województwa dolnośląskiego długość szlaku wynosi 128,7 km a przy niskim stanie wód - 56,3 km. Do Lwówka Śląskiego nurt rzeki jest bardzo szybki, poniżej Lwówka Śląskiego nieco słabszy, ale ten odcinek rzeki aż do ujścia zaliczono do szlaków górskich. Na szlaku występuje 18 elektrowni wodnych, z których największe to: Wrzeszczyn, Pilchowice I, Kraszowice i Stara Olesna. Rzeka na swojej długości jest mocno zróżnicowana ze względu na warunki spływu. Atrakcyjność szlaku podnoszą przepiękne okolice i walory krajoznawcze, szlak przypomina spływ Dunajcem, lecz jest trudniejszy i bardziej uciążliwy.

Rozpoznane miejsca do biwakowania:

- wieś Dąbrowica - lasek koło wysepki (P)
- miasto Lwówek Śląski - miejsce przy kąpielisku miejskim (L)
- wieś Włodzice Małe - malownicze brzegi, dobre do biwakowania (L)
- wieś Bolesławiec - park miejski (P)
- wieś Stara Oleszna- za mostem, w lesie iglastym (L)

Stan czystości wód Bobru wg „Raportu o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w roku 2002” nie odpowiada normom ze względu na przekroczenia dopuszczalnych norm: substancji biogennych (azot azotynowy), wskaźników fizyko-chemicznych, stanu sanitarnego.

Na odcinku od miejscowości Dobra k. Bolesławca do miejscowości Buczek (woj. lubuskie) szlak wodny przebiega przez teren Ośrodka Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Żagań (poligonu wojskowego) będącego terenem zamkniętym zgodnie z art. 2 ust. 9 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne Utrudnieniem w ruchu turystycznym mogą być ćwiczenia prowadzone na przeprawie rzecznej dla pojazdów wojskowych (km 91,380 – km 91,880).

Szlak graniczy lewobrzeżnie z OSPWL Żagań. Utrudnieniem mogą być ćwiczenia prowadzone na Ośrodku Przepraw Wodnych przy rz. Bóbr (km 117,5 – km 119,2).

Waloryzacja szlaku i jego otoczenia

tabela 1 - dostępność komunikacyjna rzeki

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA RZEKI		
		Powiązanie rzeki z siecią dróg	Powiązanie rzeki z siecią kolejową	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5
1	Marciszów	dostęp od drogi wojewódzkiej nr 328 lub przez drogi powiatowe i gminne	stacja kolejowa w Marciszowie na linii pierwszego rzędu, oddalona od rzeki niecały 1 km	korzystne warunki dostępności
2	Janowice Wielkie	dostęp od drogi krajowej nr 3, przez drogi powiatowe i gminne	stacja kolejowa w Janowicach Wielkich na linii pierwszego rzędu, w odległości ok. 0,5 km	korzystne warunki dostępności
3	Mysłakowice	dostęp od drogi wojewódzkiej nr 367, przez drogi powiatowe i gminne	stacja kolejowa w Łomnicy na linii lokalnej, w odległości od rzeki ok. 1,5 km	korzystne warunki dostępności
4	Jelenia Góra	węzeł komunikacyjny - skrzyżowanie dróg krajowych nr 30 i 3 oraz wojewódzkich nr 367 i 365	stacja kolejowa w Jeleniej Górze na linii pierwszego rzędu, oddalona od rzeki o ok. 1 km	b. korzystne warunki dostępności
5	Jeżów Sudecki	dostęp od drogi krajowej nr 30 lub przez drogi powiatowe i gminne	stacja kolejowa w Siedlęcinie na linii lokalnej, oddalona od rzeki o ok. 1 km	korzystne warunki dostępności
6	Stara Kamienica	dostęp tylko w jednym miejscu już poza granicami gminy, od drogi krajowej nr 30 przez drogę niższego rzędu	brak	niekorzystne warunki
7	Lubomierz	dostęp utrudniony przez zalesienie brzegów Jeziora Pilchowickiego	brak	niekorzystne warunki
8	Wleń	dostęp od dróg powiatowych i gminnych	stacja kolejowa we Wleńcu na linii lokalnej, w bliskim sąsiedztwie rzeki, stacje kolejowe Pilchowice – Zapora, Pilchowice – Nieleśtno, Marczów – na lokalnej linii kolejowej, w bliskim sąsiedztwie rzeki	b. korzystne warunki dostępności
9	Lwówek Śląski	skrzyżowanie dróg wojewódzkich nr 297 i 364, dostęp do rzeki drogą wojewódzką nr 297 oraz przez drogi powiatowe i gminne	stacja kolejowa w Lwówku Śląskim na linii lokalnej, w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki,	korzystne warunki dostępności
10	Bolesławiec gm.	dostęp od drogi wojewódzkiej nr 297 lub przez drogi powiatowe i gminne	brak	korzystne warunki dostępności
11	Bolesławiec m.	węzeł komunikacyjny - skrzyżowanie drogi krajowej nr 4 i dróg wojewódzkich nr 297, 350, 363	stacja kolejowa w Bolesławcu na magistrali kolejowej, oddalona od rzeki o ok. 1,5 km	b. korzystne warunki dostępności

tabela 2 - infrastruktura turystyczna rzeki (zlokalizowana bezpośrednio nad rzeką)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA RZEKI		
		Ośrodki sportów wodnych, przystanie, stacje paliw dla żeglugi, kempingi, pola biwakowe itp.	Rozpoznane warunki do biwakowania	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5
1	Marciszów	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
2	Janowice Wielkie	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
3	Mysłakowice	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
4	Jelenia Góra	– pole biwakowe	km 212,5 - wieś Dąbrowica k. Jeleniej Góry	słabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju
5	Jeżów Sudecki	– schronisko „Perła Zachodu” nad Jeziorem Modrym	brak rozpoznania	rozwinięta baza turystyczna
6	Stara Kamienica	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
7	Lubomierz	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
8	Wleń	– ośrodek WOPR oraz przystań nad Jeziorem Pilchowickim – kemping	brak rozpoznania	rozwinięta baza turystyczna
9	Lwówek Śląski	– pole biwakowe i kąpielisko OSIR	km 167,4 - miejsce na biwak przy kąpielisku miejskim km 154,6 - Włodzice Małe - miejsce na biwak przy moście drogowym (L)	rozwinięta baza turystyczna
10	Bolesławiec gm.	brak	km 115,0 - Stara Oleszna przy moście drewni. (L)	słabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju
11	Bolesławiec m.	– pole namiotowe, – ośrodek wodno sportowy i pole namiotowe przy ośrodku	km 141,1 - Bolesławiec, park miejski (L)	słabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju

tabela 3 - infrastruktura turystyczna w otoczeniu rzeki (w odległości do 3 km od rzeki)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym w kolejności od źródeł rzeki do ujścia	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA W OTOCZENIU RZEKI				
		Baza noclegowa. ośrodki turystyczne, rekreacyjne i sportowe w otoczeniu rzeki	Ogólna liczba miejsc noclegowych	ocena zbiorcza - wnioski	Szlaki rowerowe, szlaki piesze	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5	6	7
1	Marciszów	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– szlak pieszy, – dwa szlaki rowerowe, w tym: transgraniczny szlak rowerowy	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
2	Janowice Wielkie	– baza noclegowa: hotel, pokoje gościnne, pole biwakowe, dom wczasowy we wsi Miedzianka	55	zapoczątkowanie bazy turystycznej	– cztery szlaki piesze, – dwa szlaki rowerowe, w tym: transgraniczny szlak rowerowy,	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
3	Mysłakowice	– baza noclegowa: schronisko w Wojanowie, ośrodek kolonijny w Wojanowie, Pałac w Łomnicy, kwatery agroturystyczne, domek wakacyjny i schronisko w Karpnikach,	230	rozwinięta baza turystyczna	– szlak pieszy, – trzy szlaki rowerowe, w tym: transgraniczny szlak rowerowy,	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
4	Jelenia Góra	– baza noclegowa: 13 hoteli, 7 ośrodków wypoczynkowych, 3 pensjonaty, kemping, dom nauczyciela, 2 schroniska , 2 sanatoria, ośrodek wypoczynku świątecznego, kwatery prywatne, 2 bursy, internat, – informacja turystyczna	2358	rozwinięta baza turystyczna	– dwa szlaki piesze, – trzy szlaki rowerowe, w tym: transgraniczny szlak rowerowy,	rozwinięta sieć szlaków turystycznych

1	2	3	4	5	6	7
5	Jeżów Sudecki	<ul style="list-style-type: none"> – gospodarstwo agroturystyczne „Pod Srebrną Górą” w Jeżowie Sudeckim – gospodarstwo agroturystyczne w Jeżowie Sudeckim – gościniec „Perła Zachodu” w Siedlęcinie 	32	słabo rozwinięta lub brak bazy	<ul style="list-style-type: none"> – dwa szlaki piesze, – dwa szlaki rowerowe, w tym: transgraniczny szlak rowerowy, 	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
6	Stara Kamienica	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	<ul style="list-style-type: none"> – szlak pieszy, – dwa szlaki rowerowe, w tym: transgraniczny szlak rowerowy, 	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
7	Lubomierz	<ul style="list-style-type: none"> – baza noclegowa: gospodarstwo agroturystyczne oraz szkolne schronisko turystyczne we wsi Maciejowiec, dom pracy twórczej oraz pensjonat Pławna Dolna, 	48	słabo rozwinięta lub brak bazy	<ul style="list-style-type: none"> – szlak pieszy, – transgraniczny szlak rowerowy, 	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
8	Wleń	<ul style="list-style-type: none"> – baza noclegowa: schronisko młodzieżowe, pole biwakowe oraz hotel we Wleń, – ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy w Łupkach, – schronisko młodzieżowe w Łupkach, – środek wczasowo kolonijny w Pilchowicach, – schronisko w Marczowie, – m. Wleń: informacja turystyczna 	179	rozwinięta baza turystyczna	<ul style="list-style-type: none"> – cztery szlaki piesze i ścieżki krajoznawcze, – cztery szlaki rowerowe, w tym dwa transgraniczne, 	rozwinięta sieć szlaków turystycznych

1	2	3	4	5	6	7
9	Lwówek Śląski	<ul style="list-style-type: none"> - baza noclegowa: dwa hotele we Lwówku Śląskim, ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy Brunowie, Kwatery w Rakowicach Małych, schronisko szkolne i pokoje gościnne we Włodzicach Wielkich - informacja turystyczna we Lwówku Śląskim, 	252	rozwinięta baza turystyczna	<ul style="list-style-type: none"> - trzy szlaki piesze, - dwa szlaki rowerowe, w tym jeden transgraniczny, 	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
10	Bolesławiec gm.	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	<ul style="list-style-type: none"> - cztery szlaki piesze, - transgraniczny szlak rowerowy, 	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
11	Bolesławiec m	<ul style="list-style-type: none"> - baza noclegowa: 5 hoteli, 4 motele, 2 pensjonaty, - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji - informacja turystyczna 	379	rozwinięta baza turystyczna	<ul style="list-style-type: none"> - cztery szlaki piesze, - transgraniczny szlak rowerowy, 	rozwinięta sieć szlaków turystycznych

tabela 4 - środowisko przyrodnicze i kulturowe w otoczeniu rzeki (w odległości do 3 km od rzeki)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE W OTOCZENIU RZEKI			ŚRODOWISKO KULTUROWE W OTOCZENIU RZEKI	
		Obszary objęte lub planowane do objęcia systemową ochroną w bezpośrednim otoczeniu rzeki	Inne walory przyrodnicze w otoczeniu rzeki	ocena zbiorcza - wnioski	Obiekty zabytkowe oraz inne, nie objęte ochroną, obiekty o walorach kulturowych	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5	6	7
1	Marciszów	<ul style="list-style-type: none"> - Rudawski Park Krajobrazowy z otuliną - projektowany Kaczawski Park Krajobrazowy - projektowany rezerwat przyrody „Przełom Bobru” - projektowany rezerwat przyrody „Kolorowe Jezioro” 	<ul style="list-style-type: none"> - projektowane stanowisko dokumentacyjne „Purpurowe Jezioro” w Wieściszowicach 	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Marciszów: zabytkowy kościół gotycki p.w. Sw. Katarzyny (XIV w.), kościół Niepokalanego Serca NMP z XIV w. - Ciechanowice: kościół p.w. Niepokalanego Serca NMP (XIV w.), zespół pałacowo-parkowy (XVIII w.), kościół p.w. św. Augustyna (XVI w.) 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
2	Janowice Wielkie	<ul style="list-style-type: none"> - Rudawski Park Krajobrazowy - projektowany Kaczawski Park Krajobrazowy, - projektowany rezerwat przyrody „Torfowisko na Trzczańskich mokradłach” 	<ul style="list-style-type: none"> - obszary o udokumentowanych walorach przyrodniczych: dawny kamieniołom skał serpenitowych na szczycie wzgórza Popiel, jedyne w Sudetach Zachodnich stanowisko paproci serpentynowych, przełom Bobru między Janowicami a Ciechanowicami , 130-letni drzewostan bukowy w rejonie zamku Bolczów 	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - zamek Bolczów - Miedzianka: kościół (XIX w.) - Mniszków: dwór (XVIII w.) - Radomierz: kościół (XVIII w.), wieża (XVI w.), dwór (XVI-XVIII w.) - Janowice Wielkie: kościół p.w. NMP (XV w.), kościół p.w. Chrystusa Króla (XVIII w.), zespół pałacowo-parkowy 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
3	Mysłakowice	<ul style="list-style-type: none"> - Rudawski Park Krajobrazowy - projektowany Łomnicki Park Krajobrazowy 	brak	mała atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Wojanów: kościół (XIV w.), zespół pałacowo-parkowy (XVIII w.), - Wojanów – Bobrowice: zamek atrakcyjność XV w., na jego ruinach zbudowano pałac w XIX w. 	duża atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
3	Mysłakowice cd.		brak		<ul style="list-style-type: none"> - Łomnica: kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP (XVI w.), dawna pastorówka, zespół pałacowo-dworsko-parkowy (XVIII w.) - Dąbrowica: kościół (XIX w.), zespół pałacowo-parkowy (XVII w.) - Karpniki: kościół p.w. Św. Jadwigi, dawna pastorówka, zespół zamku z parkiem; zameczek myśliwski, schronisko „Szwajcarka” 	
4	Jelenia Góra	<ul style="list-style-type: none"> - Park Krajobrazowy Doliny Bobru z otuliną, - projektowany Kaczawski Park Krajobrazowy - projektowany Łomnicki Park Krajobrazowy 	brak	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - historyczny zespół urbanistyczny - mury obronne z basztą Grodzką i bramą Zamkową, ratusz; zespół Kościoła Łaski, kościół p.w. Św. Erazma i Pankracego - Muzeum Karkonoskie - proponowany Jeleniogórski Park Kulturowy 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
5	Jeżów Sudecki	<ul style="list-style-type: none"> - Park Krajobrazowy Doliny Bobru z otuliną, - projektowany Kaczawski Park Krajobrazowy 	<ul style="list-style-type: none"> - proponowany użytek ekologiczny: Góra Wapienna koło Siedlęcina - proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy: kompleks łąkowo-stawowy na zachód od Jeżowa Sudeckiego 	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Jeżów Sudecki: kościół (XVI w.), dawny Dom Gwarków (XVII w.) - Siedlęcina: kościół Św. Mikołaja (XIV w.), kościół poewangelicki (XVIII w.), Wieża Rycerska (XIV w.) - proponowany park kulturowy Dolina Bobru 	duża atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
5	Jeżów Sudecki c.d.		<ul style="list-style-type: none"> – proponowane pomniki przyrody nieożywionej: Wieżyca, pionowa forma skalna nad wodami Jeziora Modrego, marmity w Siedlęcinie - fragmenty skał z marmitami wydobyte z dna rzeki i przeniesione na brzeg w czasie budowy zapory w Siedlęcinie, trzy grupy skalne na wschodnim (prawym) zboczu doliny o nazwie Wądół (były pomnikami przyrody przed 1945 rokiem) 			
6	Stara Kamienica	<ul style="list-style-type: none"> – Park Krajobrazowy Doliny Bobru z otuliną – proponowany rezerwat przyrody: dolina Piekelnika i jego dopływów oraz tzw. Wądół (dopływ Bobru) – proponowany rezerwat: dolina Więżca i Kamienicy 	<ul style="list-style-type: none"> – punkty widokowe: Rybnicka Góra i Leśna 	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – Barcinek: kościół (XVI w.), zespół pałacowo-parkowy – Rybnica: kościół (XIV w.), zamek - ruina – proponowany park kulturowy Dolina Bobru 	średnia atrakcyjność walorów kulturowych
7	Lubomierz	<ul style="list-style-type: none"> – proponowany rezerwat: dolina Więżca i Kamienicy – proponowany rezerwat „Dziki Wąwóz” – Park Krajobrazowy Doliny Bobru z otuliną 	<ul style="list-style-type: none"> – obszary zasługujące na ochronę: Zamkowa Góra w Maciejowcu, starodrzew nad Jeziorem Pilchowickim, dolina Więżca za Pasiecznikiem 	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – proponowany park kulturowy Dolina Bobru 	mała atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
8	Wleń	<ul style="list-style-type: none"> - Park Krajobrazowy Doliny Bobru z otuliną - rezerwat przyrody „Góra Zamkowa” - projektowany rezerwat „Dziki Wąwóz” 	<ul style="list-style-type: none"> - proponowane użytki ekologiczne: kompleks leśny na północ od Marczoła, Góra Dudek i Folwarczna, kserotermiczne zakrzaczenia na stokach wzgórz Galica, łąka w Łupkach, otoczenie Góry Gniazdo i „Piaskowcowych Porwarków” wraz z lasem w Kleczy, stawy w Modrzewiach, łąka koło Modrzewi, dolina Chrośnickiego Potoku, murawy koło kamieniołomu w Radomicach, kompleks leśny na północny-wschód od Pokrzywnika, murawa koło Strzyżowa - pomnik przyrody nieożywionej: odsłodka geologiczna - dawny komin wulkaniczny w nieczynnym kamieniołomie przy drodze z Wleńskiego Gródka do Kleczy - proponowane pomniki przyrody nieożywionej: lawy pukliste na Górze Zamkowej, Marczowska Skała, Zimna Skała, Gniazdo I (dawny kamieniołom) i Gniazdo II (dawny kamieniołom), żwirownia w Strzyżowcu - punkt widokowy w Pilchowicach, na Wietrzniku i w Tarczynie 	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Radomice: kościół (XVI w.), dwór (XVIII w.) - Wleń: ruiny zamku, zespół pałacowo-parkowy (XVII w.), kościół p.w. Św. Mikołaja (XVI-XIX w.), ratusz - proponowany rezerwat kulturowy Wlenia obejmujący historyczny zespół urbanistyczny - proponowany Park Kulturowy Dolina Bobru - elektrownia wodna „Pilchowice I” z zachowanymi budowlami hydrotechnicznymi, architekturą i oryginalnym wyposażeniem maszynowni (pocz. XX w.) 	duża atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
9	Lwówek Śląski	<ul style="list-style-type: none"> - Park Krajobrazowy Doliny Bobru z otuliną - projektowany rezerwat przyrody „Skały Lwóweckie” 	<ul style="list-style-type: none"> - pomniki przyrody nieożywionej: Jaskinia Zimna Dziura w Płakowicach, ostaniec piaskowcowy Skałka z Medalionem w Żerkowicach - proponowane pomniki przyrody nieożywionej: Panieńskie Skały, skały na lewym brzegu Wilczycy w Mojeszu - proponowane stanowiska dokumentacyjne: kamieniołomu wapieni na prawym brzegu Wilczycy (w połowie drogi między Płóczkami Dln. a Mojeszem), odsłonięcie piaskowców dolnego triasu w starym kamieniołomie poniżej Skałek Lwóweckich, odsłonięcie wapieni górnego permu w Płóczkach Dolnych, ostańce piaskowe pomiędzy Żerkowicami a Skałą, skałki na Jaglarza nad Płakowicami, - proponowana sieć stanowisk dokumentacyjnych reprezentatywnych dla form geologicznych danego piętra: odsłonięcie piaskowców turonu między Radłówką a Kotliskami, odsłonięcie piaskowców koło Skały, odsłonięcie piaskowców santonu w rejonie Włodzic Wielkich - proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy: przełomowy odcinek doliny Bobru między Sobotą a Lwówkiem Śl. 	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Płakowice: zespoły archeologiczne o randze krajowej - miejsca górnictwa piasku złotonośnego i systemów płuczkarskich - Płakowice: renesansowy pałac (XVI w.) z dziedzińcem arkadowym, park podworski (XIX w.) - Lwówek Śląski: układ urbanistyczny - blok ratuszowy, mury obronne i baszty - Bolesławiecka i Lubańska, ratusz (XVI w.), wieża (XV w.) budynek cechów obuwniczych i chlebowych (XV w.), kościół p.w. Wniebowzięcia NMP (XIII w.), zespół klasztoru franciszkanów, pałac Hohenzollernów (XIX w.) - proponowany lwówecki rezerwat kulturowy obejmujący zespół historycznego miasta - Włodzice Wielkie: kościół p.w. Św. Michała Archanioła (XVI w.), kościół p.w. NMP królowej Polski (XVIII w.) - proponowany park kulturowy Dolina Bobru 	duża atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
9	Lwówek Śląski c.d.		<ul style="list-style-type: none"> – proponowane użytki ekologiczne: „Wyrobisko Wilczycy” (ok. 1,5 km na zachód od Mojesza dawne wyrobisko kruszywa), „Tojady nad Bobrem”, stanowisko tojadu dziobatego w zakolu Bobru – tereny o udokumentowanych walorach krajobrazowych i przyrodniczych: zespół form rzeźby terenu w dolinie Bobru na odcinku od południowej granicy gminy do Lwówka Śl., z licznymi przełomami, rozszerzeniami, starorzeczami, „Kamieniołomy Płakowickie”: malowniczy zespół dawnych kamieniołomów piaskowca, zarośniętych borem sosnowym, „Turzycowiska koło Dębowego Gaju”, pozostałość po rozlewiskowych mokradłach w dolinie Bobru, „Murawy w Dębowym Gaju”, murawy kserotermiczne 	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych		
10	Bolesławiec gm.	– projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu „Bory Dolnośląskie”	<ul style="list-style-type: none"> – proponowane użytki ekologiczne: fragment starorzecza Bobru na północny zachód od Kozłowa, zespół oczek wodnych na południe od Starej Olesznej, stawy w parku podworskim w Trzebieniu, fragment starorzecza Bobru na wschód od Parkoszowa – proponowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe: dolina Bobru między Kraszowicami a granicą z miastem Bolesławcem, dolina Bobru między Trzebieniem a północną granicą z gminą Osiecznica 	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – Ocice: kościół (XV w.), kościół ewang.(XVII w.), zespół pałacowo-parkowy (XVIII w.) – Trzebień: park – Dąbrowa Bolesławiecka: park przypałacowy 	średnia atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
10	Bolesławiec gm. cd.		<ul style="list-style-type: none"> - proponowany pomnik przyrody nieożywionej: odkrywka żwirowni w Mierzwinie: przykład sedymentacji kemowej - pomniki przyrody nieożywionej: gład narzutowy - granitognejs, zwany „Nordykiem” w Kraśniku Dolnym, gład narzutowy - granit we wsi Mierzwin, gład narzutowy-granit w rejonie wsi Bożejowice 	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych		
11	Bolesławiec m.	brak	<ul style="list-style-type: none"> - proponowane użytki ekologiczne: Dolina Bobru, część lasu na południu miasta (w tym Buczyny koło Bożejowic) - pięć pomników przyrody nieożywionej: gład narzutowe: „Smok”, „Wiatraczy”, Rajcza”, „Kopaczy”, „Żółwie” 	mała atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - historyczny zespół urbanistyczny; kościół p.w. Św. Mikołaja (XV-XVI w.), ratusz (XV w.), zespół klasztoru dominikanów (XVII w.), arsenał (XIX w.) - stanowiska archeologiczne o formie krajobrazowej - Muzeum Ceramiki 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
GMINY NIE LEŻĄCE BEZPOŚREDNIO NAD RZEKĄ;						
1.	Bolków	brak	brak	nie objęte waloryzacją	brak	nie objęte waloryzacją

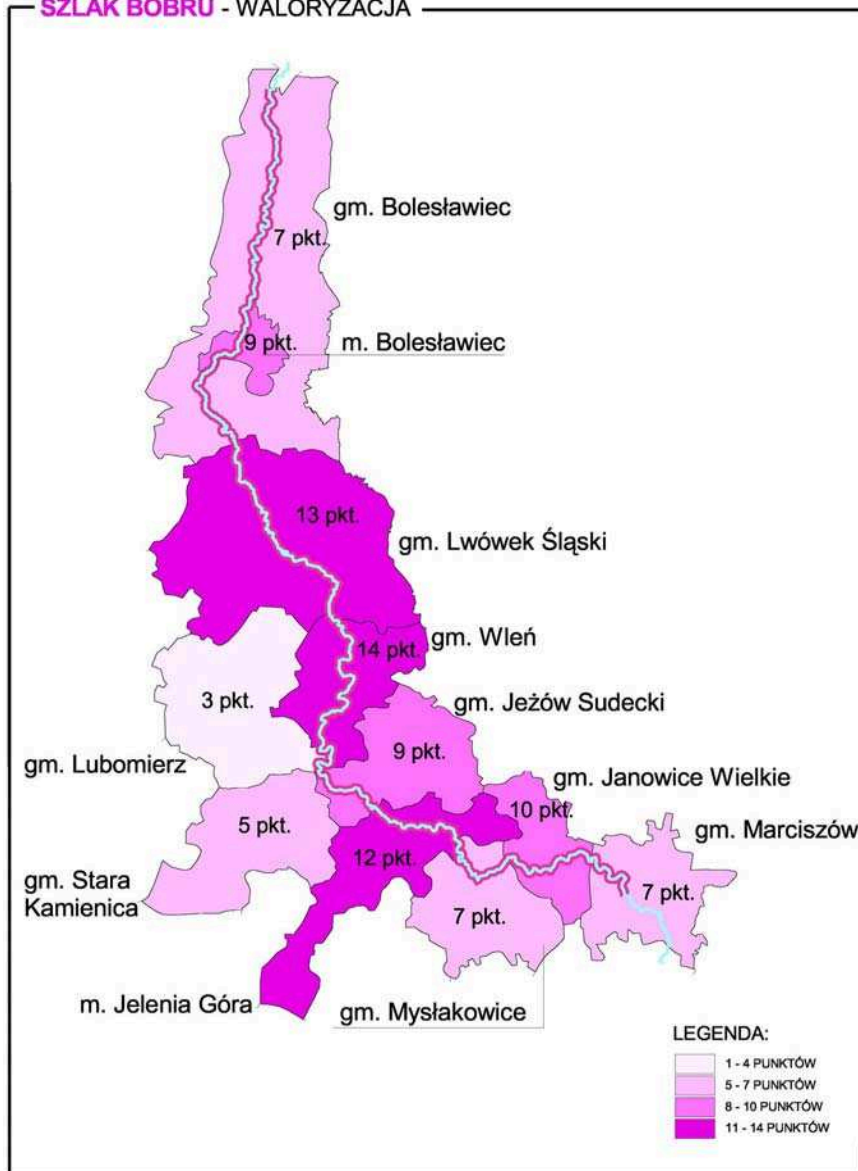
tabela 5 - cykliczne imprezy w otoczeniu szlaku

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	CYKLICZNE IMPREZY SPORTOWO - REKREACYJNE W OTOCZENIU RZEKI			
		Imprezy o randze międzynarodowej	Imprezy o randze krajowej	Imprezy o randze regionalnej	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5	6
1	Marciszów	brak	brak	brak	brak imprez
2	Janowice Wielkie	– Międzynarodowy Spływ Kajakowy im. Andrzeja Strycharczyka na Bobrze, maj	brak	brak	imprezy o randze ponadregionalnej
3	Mysłakowice	brak	brak	brak	brak imprez
4	Jelenia Góra	– Międzynarodowy Spływ Kajakowy im. Andrzeja Strycharczyka na Bobrze, maj	brak	brak	imprezy o randze ponadregionalnej
5	Jeżów Sudecki		brak	brak	brak imprez
6	Stara Kamienica		brak	brak	brak imprez
7	Lubomierz		brak	brak	brak imprez
8	Wleń	– Międzynarodowy Spływ Kajakowy im. Andrzeja Strycharczyka na Bobrze, maj	brak	– Święto Drwali (na zaporze Pilchowickiej), czerwiec	imprezy o randze ponadregionalnej i regionalnej
9	Lwówek Śląski	– Międzynarodowy Spływ Kajakowy im. Andrzeja Strycharczyka na Bobrze, maj	– Lwóweckie Lato Agatowe z zawodami wędkarskimi, lipiec	brak	imprezy o randze ponadregionalnej
10	Bolesławiec gm.	brak	brak	brak	brak imprez
11	Bolesławiec m.	– Międzynarodowy Spływ Kajakowy im. Andrzeja Strycharczyka na Bobrze, maj	brak	brak	brak imprez

tabela 6 - ZESTAWIENIE ZBIORCZE

Gmina	Dostępność komunikacyjna rzeki	Obiekty infrastruktury turystycznej rzeki	Ośrodki turystyczne i rekreacyjne w otoczeniu rzeki	Szlaki turystyczne	Walory środowiska przyrodniczego	Walory kulturowe w otoczeniu rzeki	Cykliczne imprezy sportowo-rekreacyjne w otoczeniu rzeki	OCENA ZBIORCZA (SUMA PUNKTÓW)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Marciszów	1	0	0	2	2	2	0	7
Janowice Wielkie	1	0	1	2	2	2	2	10
Mysłakowice	1	0	2	2	0	2	0	7
Jelenia Góra	2	1	2	2	1	2	2	12
Jeżów Sudecki	1	2	0	2	2	2	0	9
Stara Kamienica	0	0	0	2	2	1	0	5
Lubomierz	0	0	0	2	1	0	0	3
Wleń	2	2	2	2	2	2	2	14
Lwówek Śląski	1	2	2	2	2	2	2	13
Bolesławiec gm.	1	1	0	2	2	1	0	7
Bolesławiec m.	2	1	2	2	0	2	0	9

SZLAK BOBRU - WALORYZACJA

WNIOSKI:

Otoczenie szlaku Bobru jest atrakcyjne niemal na całej jego długości, jednak zdecydowanie najbardziej atrakcyjny odcinek to w kolejności obszar gmin: Wleń, Jelenia Góra i Lwówek Śląski. Niemal we wszystkich przyjętych kryteriach oceny gminy te uzyskały wysoką punktację. Jest tu bogate i zróżnicowane środowisko przyrodnicze, ciekawa spuścizna kulturowa oraz zapoczątkowane tworzenie bazy turystycznej wokół Jeziora Modre i Jeziora Pilchowickiego. O wysokiej punktacji otoczenia szlaku zdecydowały imprezy turystyczne, związane z rzeką Bóbr.

Nie w pełni wykorzystano dotychczas możliwość turystycznego zagospodarowania Jeziora Pilchowickiego.

Szansa na utworzenie silnego ośrodka turystyki wodnej istnieją w Lwówku Śląskim, gdzie w sąsiedztwie rzeki jest możliwość zagospodarowania sporych terenów należących do gminy i związanych z istniejącym kąpieliskiem miejskim. Jest to teren doskonale skomunikowany, położony przy drodze wojewódzkiej nr 364. Pozostałości po dawnym zagospodarowaniu świadczą o tym, że był to kiedyś ośrodek sportów wodnych.

Północny odcinek szlaku wodnego w rejonie Bolesławca jest nieco mniej atrakcyjny pod względem przyrodniczym i kulturowym, choć także interesujący. W Bolesławcu, bezpośrednio nad rzeką znajduje się kąpielisko miejskie i park. Obecnie atrakcyjność tego odcinka szlaku zmniejsza prowadzona w dolinie rzeki eksploatacja kopalni. W przyszłości po rekultywacji wyrobisk w kierunku wodnym, mogą się one stać dodatkowym atutem szlaku wodnego

Rzeka jest niezwykle atrakcyjna wędkarsko, z uwagi na występowanie pstrąga i lipienia. Ten czynnik powinien być także brany pod uwagę przy ustalaniu szczegółowych lokalizacji bazy turystycznej nad Bobrem, po przednim rozpoznaniu siedlisk tych ryb.

5.4.2. SZLAK KWISY

Opis szlaku

Źródła są położone w pobliżu Szklarskiej Poręby w Górach Izerskich, rzeka ma długość 127 km, ujście do Bobru na km 77,1. Szlak ma długość 110,6 km i zaczyna się w Gryfowie Śląskim, przy niskim stanie wód w Leśnej. Na Dolny Śląsk przypada 92 km szlaku, przy niskim stanie wód - 65,4 km. Jest on łatwy, ale uciążliwy, wymaga aż 14 przenoszeń stałych i konieczność przewożenia kajaka na odległość 5 km. Częstymi przeszkodami są elektrownie, na szlaku znajduje się ich sześć, największe z nich to Złotniki i Leśna. Znacznie łatwiejszy jest odcinek poniżej Jeziora Leśniańskiego. Na pokonanie całego szlaku należy przeznaczyć 7 - 8 dni. Rzeka przepływa przez malowniczy krajobraz i przez kilka miast z licznymi zabytkami, co rekompensuje trudy związane z pokonywaniem szlaku. W przeciwieństwie do innych szlaków, nad Kwisą jest rozwinięta baza turystyczno-wypoczynkowa (przystanie, kempingi i ośrodki wypoczynkowe).

Stan czystości wód Kwisy wg „Raportu o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w roku 2002” nie odpowiada normom ze względu na przekroczenia dopuszczalnych norm: substancji biogennych (azot azotynowy), stanu sanitarnego. Kwisa jest rzeką górską, występują tu piękne okazy pstrąga i lipienia, co podnosi walory turystyczne rzeki.

Na odcinku od miejscowości Osiecznica do miejscowości Rudawica (woj. lubuskie) szlak przebiega przez teren Ośrodka Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Żagań (poligonu wojskowego), będącego terenem zamkniętym zgodnie z art. 2 ust. 9 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne. Utrudnieniem w ruchu turystycznym mogą być ćwiczenia prowadzone na przeprawie rzecznej dla pojazdów wojskowych (km 91,380 km 91,880).

Waloryzacja szlaku i jego otoczenia

tabela 1 - dostępność komunikacyjna rzeki

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA RZEKI		
		Powiązanie rzeki z siecią dróg	Powiązanie rzeki z siecią kolejową	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5
1	Gryfów Śląski	węzeł komunikacyjny - skrzyżowanie drogi krajowej nr 30 i dróg wojewódzkich nr 360 i 364 lub przez drogi powiatowe i gminne	stacja kolejowa w Gryfowie Śląskim na linii pierwszego rzędu, oddalona od rzeki ok. 1,5 km	korzystne warunki dostępności
2	Olszyna	dostęp od drogi krajowej nr 30, przez drogi powiatowe i gminne	stacja kolejowa w Olszynie na linii pierwszego rzędu, oddalona od rzeki o ok. 4,5 km	korzystne warunki dostępności
3	Leśna	dostęp od dróg wojewódzkich nr 360 i 358, przez drogi powiatowe i gminne	brak	korzystne warunki dostępności
4	Lubań gm.	dostęp z drogi wojewódzkiej nr 357	brak	korzystne warunki dostępności
5	Lubań m.	węzeł komunikacyjny - skrzyżowanie drogi krajowej nr 30 i drogi wojewódzkiej nr 296 i 357	stacja kolejowa na linii pierwszego rzędu, oddalona od rzeki około 300 m	b. korzystne warunki dostępności
6	Nowogrodzic	dostęp z drogi wojewódzkiej nr 357	stacja kolejowa w Nowogrodźcu na linii lokalnej, w bliskim sąsiedztwie rzeki; stacja kolejowa w Zebrzydowej na magistrali kolejowej, w odległości ok. 1 km	korzystne warunki dostępności
7	Osiecznica	na południe od Osiecznicy dostęp z drogi wojewódzkiej nr 357, na północ od Osiecznicy dostęp z dróg powiatowych i gminnych	brak	korzystne warunki dostępności

tabela 2 - infrastruktura turystyczna rzeki (zlokalizowana bezpośrednio nad rzeką)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA RZEKI		
		Ośrodki sportów wodnych, przystanie, stacje paliw dla żeglugi, kempingi, pola biwakowe itp.	Rozpoznane warunki do biwakowania	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5
1	Gryfów Śląski	– ośrodek rekreacyjno - wypoczynkowy - kempingi w Gryfowie Śląskim, przystań przy ośrodku,	– możliwość biwakowania przy ośrodku wypoczynkowym Wieża nad Jeziorem Złotnickim	rozwinięta baza turystyczna
2	Olszyna	– ośrodek rekreacyjno - wypoczynkowy - kemping w Karłowicach, przystań przy ośrodku, – ośrodek wypoczynkowy - kolonijny Politechniki Wrocławskiej w Zapuście, – ośrodek wypoczynkowy „Rajsko” - kemping w Bożkowicach, przystań przy ośrodku	brak rozpoznania	rozwinięta baza turystyczna
3	Leśna	– ośrodek wypoczynkowy w Leśnej - obecnie zamknięty – Zamek „Czocho” - hotel – klub żeglarski „Izery” - pole namiotowe w Leśnej, przystań przy ośrodku, – ośrodek „Baworowa” w Leśnej – pole namiotowe, kempingi „Gościniec u Buckich” w Stankowicach, przystań przy ośrodku, – ośrodek szkoleniowo - wypoczynkowy „Złoty Sen” w Złotnikach Lubańskich, przystań przy ośrodku, – ośrodek wypoczynkowy „Gajówka” w Złotym Potoku, mała stadnina koni i przystań przy ośrodku	brak rozpoznania	rozwinięta baza turystyczna
4	Lubań gm.	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
5	Lubań m.	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
6	Nowogrodzic	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
7	Osiecznica	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej

tabela 3 - infrastruktura turystyczna w otoczeniu rzeki (w odległości do 3 km od rzeki)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym w kolejności od źródeł rzeki do ujścia	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA W OTOCZENIU RZEKI				
		Baza noclegowa, ośrodki turystyczne, rekreacyjne i sportowe w otoczeniu rzeki	Ogólna liczba miejsc noclegowych	ocena zbiorcza - wnioski	Szlaki rowerowe, szlaki piesze	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5	6	7
1	Gryfów Śląski	<ul style="list-style-type: none"> – ośrodek wypoczynkowy „Wieża” – zespół domków kempingowych „Wieża” – pokoje gościnne 	80	zapoczątkowanie bazy turystycznej	<ul style="list-style-type: none"> – trzy szlaki piesze – dwa szlaki rowerowe 	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
2	Olszyna	<ul style="list-style-type: none"> – baza noclegowa: pole namiotowe w Zapuście, hotel, ośrodek i pole namiotowe w Karłowie, 	336	rozwinięta baza turystyczna	<ul style="list-style-type: none"> – trzy szlaki piesze 	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
3	Leśna	<ul style="list-style-type: none"> – baza noclegowa: hotel, ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy w Leśnej, gospodarstwa agroturystyczne w Stankowicach, pensjonat w Szyszkowej, ośrodek szkoleniowo – wypoczynkowy w Złotnikach Lubańskich, ośrodek wypoczynkowy w Złotym Potoku, – informacja turystyczna w Leśnej, 	807	rozwinięta baza turystyczna	<ul style="list-style-type: none"> – cztery szlaki piesze – transgraniczny szlak rowerowy 	rozwinięta sieć szlaków turystycznych

1	2	3	4	5	6	7
4	Lubań gm.	– baza noclegowa: pokoje gościnne w Nawojowie Łużyckim	5	słabo rozwinięta lub brak bazy	– dwa szlaki piesze – transgraniczny szlak rowerowy Średniowiecznych Miast ER-4	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
5	Lubań m.	– 2 hotele, 2 motele, ośrodek wypoczynkowy, schronisko młodzieżowe, kwatery prywatne, pokoje gościnne – informacja turystyczna	242	rozwinięta baza turystyczna	– transgraniczny szlak rowerowy Średniowiecznych Miast ER-4	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
6	Nowogrodzic	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	brak	brak szlaków
7	Osiecznica	– baza noclegowa: pałac w Kliczkowie- centrum konferencyjno – wypoczynkowe – stajnia Kliczków i klub jeździecki ARAT	211	rozwinięta baza turystyczna	– dwa szlaki piesze	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych

tabela 4 - środowisko przyrodnicze i kulturowe w otoczeniu rzeki (w odległości do 3 km od rzeki)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym w kolejności od źródeł rzeki do ujścia	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE W OTOCZENIU RZEKI			ŚRODOWISKO KULTUROWE W OTOCZENIU RZEKI	
		Obszary objęte lub planowane do objęcia systemową ochroną w bezpośrednim otoczeniu rzeki	Inne walory przyrodnicze w otoczeniu rzeki	ocena zbiorcza - wnioski	Obiekty zabytkowe oraz inne, nie objęte ochroną, obiekty o walorach kulturowych	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5	6	7
1	Gryfów Śląski	<ul style="list-style-type: none"> - projektowany Leśniańsko-Złotnicki Park Krajobrazowy - obszar chronionego krajobrazu (utworzony uchwałą Rady Gminy) 	<ul style="list-style-type: none"> - proponowane użytki ekologiczne: Proszówka I - góra zamkowa, Wieża I - dolina Kwisy i oczko wodne na południowym krańcu wsi, dolina potoku Oldza, Gryfów I - podmokłe łąki na wschodnim krańcu miasta, dolina Kwisy na południe od szpitala miejskiego, podmokłe łąki przy południowo-wschodniej granicy miasta 	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - zabytkowy średniowieczny układ urbanistyczny - obiekty zabytkowe, w tym: ratusz (XVI w.), wieża (XVII w.), kamieniczki z okresu renesansu i baroku, - proponowany park kulturowy Czocha - Gryfów Śląski obejmujący założenie miejskie Gryfowa Śląskiego z zamkiem Czocha, wkomponowane w krajobraz naturalny (Leśna, Biedrzychowice) 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
2	Olszyna	<ul style="list-style-type: none"> - projektowany Leśniańsko-Złotnicki Park Krajobrazowy, - obszar chronionego krajobrazu (utworzony uchwałą Rady Gminy) 	<ul style="list-style-type: none"> - proponowany użytek ekologiczny - staw w Bożkowicach 	mała atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Biedrzychowice: kościół, zespół pałacowo - parkowy 	mała atrakcyjność walorów kulturowych
3	Leśna	<ul style="list-style-type: none"> - projektowany Leśniańsko-Złotnicki Park Krajobrazowy - obszar chronionego krajobrazu, obejmujący 	<ul style="list-style-type: none"> - pomniki przyrody nieożywionej „Stożek Perkuna”, „Stożek Światowida”, 	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> - Złotniki Lubańskie: zabytkowy układ urbanistyczny, kościół - zamek „Czocha” (XIV w.) - Leśna: średniowieczny układ urbanistyczny, kościół 	duża atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
3	Leśna cd.	– przełom rzeki Kwisy w rejonie Leśnej, Stankowic, Złotnik Lubańskich i Złotego Potoku ⁹	– obszary cenne przyrodniczo wskazane do ochrony: las bukowy na Górze Liściastej, dolina Grabiszówki, przełomowy odcinek Kwisy, „Wulkany” - 3 stożki bazaltowe z wyeksponowanymi „organami” ciosu termicznego na Wzgórzu Ciasnota, kompleks leśny i dolina potoku Bruśnik, wąwóz Kwisy koło Złotników Lubańskich,		– parafialny (XVI w.), plebania, ratusz (XVII w.), kamienice z podcieniami, kościół ewangelicki (XIX w.) – Kościelniki Górne: zespół pałacowo-parkowy (XIX w.) – Kościelniki Średnie: ruiny kościoła (XIII w.), kościół (XVIII w.) – proponowany park kulturowy Czocha - Gryfów Śląski obejmujący założenie miejskie Gryfowa Śląskiego z zamkiem Czocha, wkomponowane w krajobraz naturalny (Leśna, Biedzychowice)	
4	Lubań gm.	– projektowany rezerwat przyrody „Uroczysko Złoty Stok” w obrębie Nawojowa Łużyckiego	– proponowane użytki ekologiczne: Stare Glinianki w Radogoszczy, Grąd w Uniegoszczy, Buczyna na Bukowej Górze w obrębie Kościelnika, Glinianki w Nawojowie Łużyckim, Kamieniołom Nowy Uniegoszcz, Las Konwaliowy, położony między górą Ostrózek a Harcerską Górą w Lubaniu	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	– Jałowiec: zespół pałacowo parkowy – Kościelniki Dolne: kościół (XVIII w.) – Nawojów Łużycki: dwór	średnia atrakcyjność walorów kulturowych

⁹ Utworzony Uchwałą Nr XXXVII/339/93 Rady Miejskiej Gminy Leśna z dnia 29 czerwca 1993r.

1	2	3	4	5	6	7
4	Lubań gm. cd.		<ul style="list-style-type: none"> – proponowane pomniki przyrody nieożywionej: wychodnie piaskowców krzemionkowych koło Nawojowa Łużyckiego, odsłonięty komin wulkaniczny z ciosem termicznym i przyległą partią tufów w nieczynnej części kamieniołomu na górze Ostróżek 			
5	Lubań m.	brak	<ul style="list-style-type: none"> – pomnik przyrody nieożywionej wyrobisko bazaltu na Kamiennej Górze, – proponowane użytki ekologiczne: za transformatorem - wilgotna łąka i starodrzew grądowy nad potokiem, dolina potoku Łazek pomiędzy Radogoszczą a Pisarzowicami. 	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – zabytkowy układ urbanistyczny – obiekty zabytkowe, w tym: Wieża Kramarska (XIV-XV w.), Wieża Trynitariska (XIV w.), Baszta Bracka z fragmentami gotyckich murów obronnych, kościół Narodzenia NMP (XVI w.), kościół cmentarny NMP (XIV w.), domy i pałace kupieckie (XVII-XIX w.), ratusz, park miejski – Muzeum Osadnictwa Wojskowego – zabytkowy węzeł kolejowy 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
6	Nowogrodzic	– rezerwat przyrody „Brzeźnik”	<ul style="list-style-type: none"> – obszary cenne przyrodniczo zasługujące na ochronę: lasy koło Zebrzydowej (w tym: śródleśne stawy koło Kolonii Bieniec), wyrobisko na północu zachód od Zebrzydowej, wyrobisko na północ od Czernej, łąki w dolinie Czernej Wielkiej) 	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – Nowogrodzic: zabytkowy układ urbanistyczny z owalnym rynkiem, fragmenty murów obronnych (XIV-XV w.), ratusz, kościół Św. Piotra i Pawła (XVIII w.), ruiny klasztoru Magdalenek 	duża atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
6	Nowogrodziec cd.		<p>oczko wodne na wschód od Kierzna, zespół stawów śródleśnych na południowy wschód od Kierzna, wyrobisko na zachód od Brzeźnika, wyrobisko na południowy wschód od Zebrzydowej, glinianki na zachód od Ołdrzychowa, śnieżycy wiosennej koło Milikowa, łozowisko i turzycowisko przy szosie z Mściszowa do Gościszowa,</p> <p>– pomnik przyrody nieożywionej: wychodnia piaskowca kwarcytowego nazwana „Siwym Kamieniem” (Bienice)</p>		(XIII w.), wieża widokowa (XIX w.), kościół Św. Mikołaja (XVII w.)	
7	Osiecznica	<p>– projektowany rezerwat przyrody pomiędzy Ławszową a Świętoszowem</p> <p>– projektowany Park Krajobrazowy Doliny Kwisy</p> <p>– projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Dolnośląskie</p> <p>– projektowany rezerwat przyrody „Przełom rzeki Kwisy w Osiecznicy”</p> <p>– projektowany rezerwat przyrody „Torfowisko koło Tomisławia”</p> <p>– projektowany rezerwat przyrody „Dolina Kwisy”</p>	<p>– szczególnie duża liczba pomników przyrody ożywionej (38)</p> <p>– pomniki przyrody nieożywionej: „Wielki Głaz”, „Wiatrowe Skały”, „Biały Kamień”, dwa głazy narzutowe w Tomisławiu</p> <p>– projektowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Kliczków”</p> <p>– proponowane użytki ekologiczne: torfowisko koło Ławszowej, krawędź doliny Kwisy w Kliczkowie, Kliczkowskie widłaki,</p>	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<p>– Kliczków: kościół p.w. Trzech Króli (XVI w.), zespół pałacowo-parkowy (XVI w.)</p> <p>– Ławszowa: kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP (XIX w.)</p>	duża atrakcyjność walorów kulturowych

GMINY NIE LEŻĄCE BEZPOŚREDNIO NAD RZEKĄ;						
1.	Platerówka	brak	brak	nie objęte waloryzacją	brak	nie objęte waloryzacją
2.	Siekierczyn	brak	brak	nie objęte waloryzacją	brak	nie objęte waloryzacją

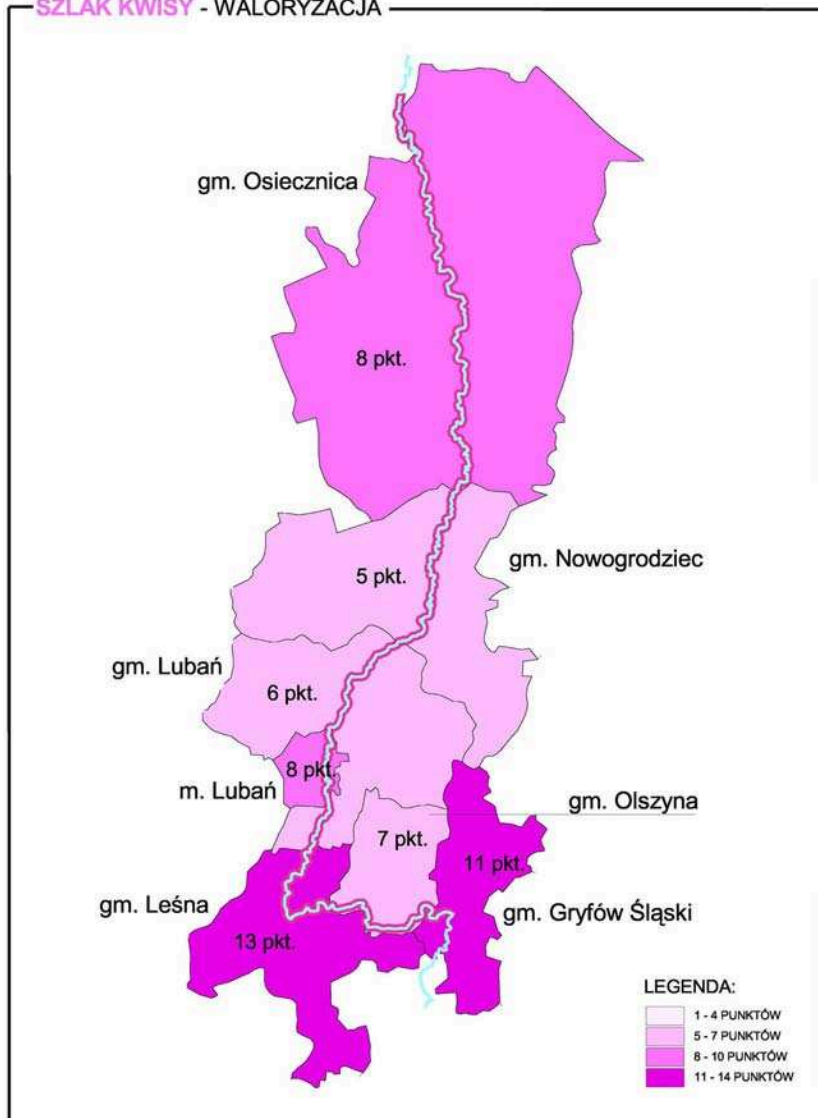
tabela 5 - cykliczne imprezy w otoczeniu szlaku

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	CYKLICZNE IMPREZY SPORTOWO - REKREACYJNE W OTOCZENIU RZEKI			
		Imprezy o randze międzynarodowej	Imprezy o randze krajowej	Imprezy o randze regionalnej	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5	6
1	Gryfów Śląski	brak	brak	– Spływ na „bele czym” – sierpień – KWISONALIA	imprezy o randze regionalnej
2	Olszyna	brak	brak	brak	brak imprez
3	Leśna	brak	– Ogólnopolskie Regaty Slalomowe o Puchar Kwisy w zjeździe kajakowym	brak	impreza o randze ponadregionalnej
4	Lubań gm.	brak	brak	brak	brak imprez
5	Lubań m.	brak	brak	brak	brak imprez
6	Nowogrodziec	brak	brak	brak	brak imprez
7	Osiecznica	brak	brak	brak	brak imprez

tabela 6 - ZESTAWIENIE ZBIORCZE

Gmina	Dostępność komunikacyjna rzeki	Obiekty infrastruktury turystycznej rzeki	Ośrodki turystyczne i rekreacyjne w otoczeniu rzeki	Szlaki turystyczne	Walory środowiska przyrodniczego	Walory kulturowe w otoczeniu rzeki	Cykliczne imprezy sportowo-rekreacyjne w otoczeniu rzeki	OCENA ZBIORCZA (SUMA PUNKTÓW)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gryfów Śląski	1	2	1	2	2	2	1	11
Oliszyna	1	2	2	2	0	0	0	7
Leśna	1	2	2	2	2	2	2	13
Lubań gm.	1	0	0	2	2	1	0	6
Lubań m.	2	0	2	1	1	2	0	8
Nowogrodzice	1	0	0	0	2	2	0	5
Osiecznica	1	0	2	1	2	2	0	8

SZLAK KWISY - WALORYZACJA

WNIOSKI:

Szlak Kwisy, rzeki niemal na całej długości górskiej, ma obecnie dwa wyraźnie ukształtowane ośrodki turystyczne, oparte o walory rzeki: Gryfów Śląski i Leśna. Jest to rezultat zagospodarowania turystycznego sztucznych jezior: Złotnickiego i Leśniańskiego (zbiorników retencyjnych). Wokół obu zbiorników zbudowano liczne ośrodki turystyczne, przystanie wodne i pola biwakowe.

Północny odcinek rzeki jest zdecydowanie mniej zagospodarowany, choć turystycznie ciekawy, z uwagi na walory przyrodnicze i kulturowe. Wielkim walorem oprócz rzeki są tu Bory Dolnośląskie.

Ważnym punktem na mapie turystycznej tego obszaru jest pałac w Kliczkowie, chętnie odwiedzany także przez zagranicznych turystów.

Jest to rejon szczególnie atrakcyjny dla tworzenia infrastruktury turystycznej wokół Kwisy a sprzyjają temu zapisy studium gminnego, gdzie przewiduje się reaktywowanie dla celów turystycznych zespołu zbiorników poeksploatacyjnych („Błękitek I, II i III”).

Samorząd Świątoszowa rozważa celowość zagospodarowania na cele rekreacyjne terenów położonych w dolinie Kwisy. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego są to tereny zieleni nie urządzonej z dopuszczeniem funkcji związanej z wypoczynkiem i rekreacją.

5.4.3. CHARAKTERYSTYKA SZLAKÓW KAJAKOWYCH NA DOPŁYWACH BOBRU I KWISY NIE OBJĘTYCH WALORYZACJĄ

5.4.3.1. Szlak Szprotawy (Dopływu Bobru)

Źródła znajdują się koło Lubina, rzeka ma długość 57 km, ujście do Bobru na km 90,1. Szlak o długości 40,3 km zaczyna się we wsi Parchów, przy niskim stanie wód w Przemkowie (ok. 1,0 km długości w granicach województwa). W granicach województwa dolnośląskiego znajduje się odcinek szlaku długości 37 km. Jest on łatwy, lecz dość uciążliwy ze względu na 5 stałych przenoszeń. Na jego przebycie potrzeba 2 dni. Szlak o wybitnie wypoczynkowym charakterze prowadzi przez rezerwat przyrody „Stawy Przemkowskie”.

Rozpoznane miejsca do biwakowania:

- dobre warunki do biwakowania niemal na całej długości tego nizinnego szlaku.

5.5. OBSZAR TEMATYCZNY V - „NYSY KŁODZKA”

5.5.1. SZLAK NYSY KŁODZKIEJ

Opis szlaku

Rzeka wypływa ze stoku Puchacza w Sudetach Wschodnich, jej długość wynosi 195 km, ujście do Odry na km 181,3. Szlak o długości 155,4 km zaczyna się w Bystrzycy Kłodzkiej a przy niskim stanie wód w Otmuchowie. Tylko jego mała część leży na terenie Dolnego Śląska (61 km). Spływ jest trudny i dość uciążliwy - 16 progów i tamy przy zalewach zmuszają do przenoszenia kajaka. Górny bieg szlaku dostępny tylko dla doświadczonych turystów wodnych, dopiero poniżej Nysy może być przeznaczony dla początkujących kajakarzy, a i to przy zapewnieniu maksymalnego bezpieczeństwa. Krajobraz wzdłuż szlaku niezwykle urozmaicony oraz wiele interesujących miast z cennymi zabytkami, w tym Paczków. Szlak można przepłynąć w ciągu 6 - 8 dni.

Rozpoznane miejsca do biwakowania:

- wieś Suszka - ok. 1,0 km za mostem - liczne, dobre miejsca do biwakowania

Stan czystości wód Nysy Kłodzkiej wg „Raportu o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w roku 2002” nie odpowiada normom ze względu na przekroczenia dopuszczalnych norm: stężenia substancji biogennych, stanu sanitarnego i wskaźników hydrobiologicznych (chlorofil „a”).

Waloryzacja szlaku i jego otoczenia

tabela 1 - dostępność komunikacyjna rzeki

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA RZEKI		
		Powiązanie rzeki z siecią dróg	Powiązanie rzeki z siecią kolejową	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5
1	Bystrzyca Kłodzka	węzeł komunikacyjny skrzyżowanie drogi krajowej nr 33, z drogą wojewódzką nr 392 i 388	stacja kolejowa na linii pierwszego rzędu Wrocław - Międzylesie /Lichkov w Bystrzycy Kłodzkiej, w bliskim sąsiedztwie rzeki	b. korzystne warunki dostępności
2	Kłodzko gm.	dostęp od drogi krajowej nr 33, przez drogi powiatowe i gminne	stacja kolejowa w Krosnowicach na linii pierwszego rzędu Wrocław - Międzylesie /Lichkov, w bliskim sąsiedztwie rzeki	korzystne warunki dostępności
3	Kłodzko m.	węzeł komunikacyjny - skrzyżowanie dróg krajowych nr 8, 33, 46 i drogi wojewódzkiej nr 381	stacja kolejowa na linii pierwszego rzędu Wrocław - Międzylesie /Lichkov, w bliskim sąsiedztwie rzeki	b. korzystne warunki dostępności
4	Bardo	dostęp od drogi krajowej nr 8	stacja kolejowa na linii pierwszego rzędu Wrocław - Międzylesie /Lichkov, w odległości od rzeki nie przekraczającej 1 km	b. korzystne warunki dostępności
5	Kamieniec Ząbkowicki	dostęp od dróg wojewódzkich 390 i 382	stacja kolejowa na linii pierwszego rzędu Wrocław - Międzylesie /Lichkov, w odległości od rzeki ok. 2 km	korzystne warunki dostępności

tabela 2 - infrastruktura turystyczna rzeki (zlokalizowana bezpośrednio nad rzeką)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA RZEKI		
		Ośrodki sportów wodnych, przystanie, stacje paliw dla żeglugi, kempingi, pola biwakowe itp.	Rozpoznane warunki do biwakowania	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5
1	Bystrzyca Kłodzka	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
2	Kłodzko gm.	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
3	Kłodzko m.	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
4	Bardo	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej
5	Kamieniec Ząbkowicki	brak	brak rozpoznania	brak bazy turystycznej

tabela 3 - infrastruktura turystyczna w otoczeniu rzeki (w odległości do 3 km od rzeki)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym w kolejności od źródeł rzeki do ujścia	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA W OTOCZENIU RZEKI				
		Baza noclegowa, ośrodki turystyczne, rekreacyjne i sportowe w otoczeniu rzeki	Ogólna liczba miejsc noclegowych	ocena zbiorcza - wnioski	Szlaki rowerowe, szlaki piesze	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5	6	7
1	Bystrzyca Kłodzka	– baza noclegowa: hotel „Piaś”, ośrodek wypoczynkowy „Energetryk”, ośrodek rekreacyjno_sportowy	216	rozwinięta baza turystyczna	– dwa szlaki piesze – jeden szlak rowerowy	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
2	Kłodzko gm.	– baza noclegowa: ośrodek wypoczynkowy w Żelaźnie	130	zapoczątkowanie bazy turystycznej	– szlak pieszy	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
3	Kłodzko m.	– baza noclegowa: 3 hotele, dom wycieczkowy, ośrodek rekreacyjno – sportowy, schronisko młodzieżowe, zajazd, kwatery prywatne, – informacja turystyczna	283	rozwinięta baza turystyczna	– szlak pieszy – szlak rowerowy	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
4	Bardo	– baza noclegowa: 2 hotele, 2 ośrodki wczasowe, schronisko młodzieżowe, zajazd, gospodarstwo agroturystyczne,	324	rozwinięta baza turystyczna	– dwa szlaki piesze – dwa szlaki rowerowe	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
5	Kamieniec Ząbkowicki	– baza noclegowa: hotel „Pod Wieżą”, ośrodek wypoczynkowy w Kamieńcu Ząbkowickim	55	zapoczątkowanie bazy turystycznej	– dwa szlaki piesze – szlak rowerowy	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych

tabela 4 - środowisko przyrodnicze i kulturowe w otoczeniu rzeki (w odległości do 3 km od rzeki)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym w kolejności od źródeł rzeki do ujścia	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE W OTOCZENIU RZEKI			ŚRODOWISKO KULTUROWE W OTOCZENIU RZEKI	
		Obszary objęte lub planowane do objęcia systemową ochroną w bezpośrednim otoczeniu rzeki	Inne walory przyrodnicze w otoczeniu rzeki	ocena zbiorcza - wnioski	Obiekty zabytkowe oraz inne, nie objęte ochroną, obiekty o walorach kulturowych	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5	6	7
1	Bystrzyca Kłodzka	brak	– źródła mineralne w Gorzanowie,	mała atrakcyjność walorów przyrodniczych	– Bystrzyca Kłodzka: zabytkowy średniowieczny układ miasta obronnego, fragmenty murów obronnych z wieżami bramnymi: Kłodzką, Rycerską i Wodną, kościół p.w. Św. Michała Archanioła (XIII w.), kościół p.w. Św. Jana Nepomucena, renesansowe i barokowe kamienice w rynku, kolumna wotywna (XVIII w.) – Muzeum Filumenistyczne w XIX-wiecznym kościele (jedyne w Polsce) – proponowany bystrzycki rezerwat kulturowy obejmujący układ miejski Bystrzycy Kłodzkiej o dużych walorach krajobrazowych – Stary Waliszów: kościół p.w. Św. Wawrzyńca z XVI-wieczną wieżą, budynek obronny (XVIII w.), plebania (XVI w.), dwór (XVIII w.), regionalna zabudowa (murowana i drewniana XIX w.)	duża atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
1	Bystrzyca Kłodzka cd.	brak			<ul style="list-style-type: none"> – Gorzanów: zespół pałacowo-parkowy, kościół Św. Magdaleny, filia obozu koncentracyjnego w Rogoźnicy – proponowany park kulturowy Kotliny Kłodzkiej 	
2	Kłodzko gm.	– Obszar Chronionego Krajobrazu Góry Bardzkie i Sowie	– źródła mineralne w Szalejowie Górnym (nie eksploatowane)	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – Krosnowice: kościół p.w. Św. Jakuba (XIV w.), kaplica przydrożna (XVIII w.), pałac (XVIII w.) – Szalejów Dolny: kościół p.w. Św. Szymona i Judy (XV w.), dwie barokowe kaplice pielgrzymkowe, pałac (XIX w.), park – proponowany park kulturowy Kotliny Kłodzkiej – przez gminę przebiega pasmo szlaku cysterskiego 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
3	Kłodzko m.	brak	brak	mała atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – zabytkowy układ urbanistyczny – fragmenty kamiennych murów obronnych (XIII w.), ratusz (XIX w.), wieża (XVI w.), kamienny most z barokowymi figurami wotywnymi (XIV w.), kościół parafialny (XIV-XVI w.), kościół p.w. MB Różańcowej, klasztor franciszkanów XVII w.), twierdza (XVIII w.), 	duża atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
3	Kłodzko m. cd.	brak	brak		<ul style="list-style-type: none"> – proponowany kłodzki rezerwat kulturowy obejmujący historyczny zespół miejski Kłodzka z fortyfikacjami twierdzy – proponowany park kulturowy Kotliny Kłodzkiej – przez gminę przebiega pasmo szlaku cysterskiego 	
4	Bardo	<ul style="list-style-type: none"> – rezerwat przyrody „Cisowa Góra” – rezerwat przyrody „Cisy” – Obszar Chronionego Krajobrazu Gór Bardzkich 	– źródła mineralne w Opolnicy	duża atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – Opolnica: ruiny dworu – Bardo: historyczny układ urbanistyczny, kamienny most na Nysie Kłodzkiej, domy (XVIII i XIX w.), bazylika p.w. Nawiedzenia NMP (z figurą Madonny Tronującej z XIII w.), plebania, klasztor redemptorystów (XVIII w.), grodzisko kasztelańskie z IX wieku, – proponowany bardzki rezerwat kulturowy obejmujący układ miejski Barda wraz z zespołem pielgrzymkowym – przez gminę przebiega pasmo szlaku cysterskiego 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
5	Kamieniec Ząbkowicki	– zgrupowanie starych dębów - pomników przyrody	brak	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	– Kamieniec Ząbkowicki: kościół parafialny (XIV w.), dawne opactwo cystersów, założenie pałacowe na Zamkowej Górze (XIX w.)	duża atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
5	Kamieniec Ząbkowicki cd.		brak		<ul style="list-style-type: none"> - opactwo cystersów - obiekt o randze europejskiej proponowany do uznania za pomnik historii oraz do wpisania na listę światowego dziedzictwa kulturowego UNESCO - proponowany kamieniecki rezerwat kulturowy obejmujący obszar dawnego opactwa cysterskiego oraz założenia pałacowo-parkowego - przez gminę przebiega pasmo szlaku cysterskiego 	
GMINY NIE LEŻĄCE BEZPOŚREDNIO NAD RZEKĄ:						
1.	Ząbkowice Śląskie	brak	brak	nie objęte waloryzacją	brak	nie objęte waloryzacją
2.	Złoty Stok	brak	brak	nie objęte waloryzacją	brak	nie objęte waloryzacją

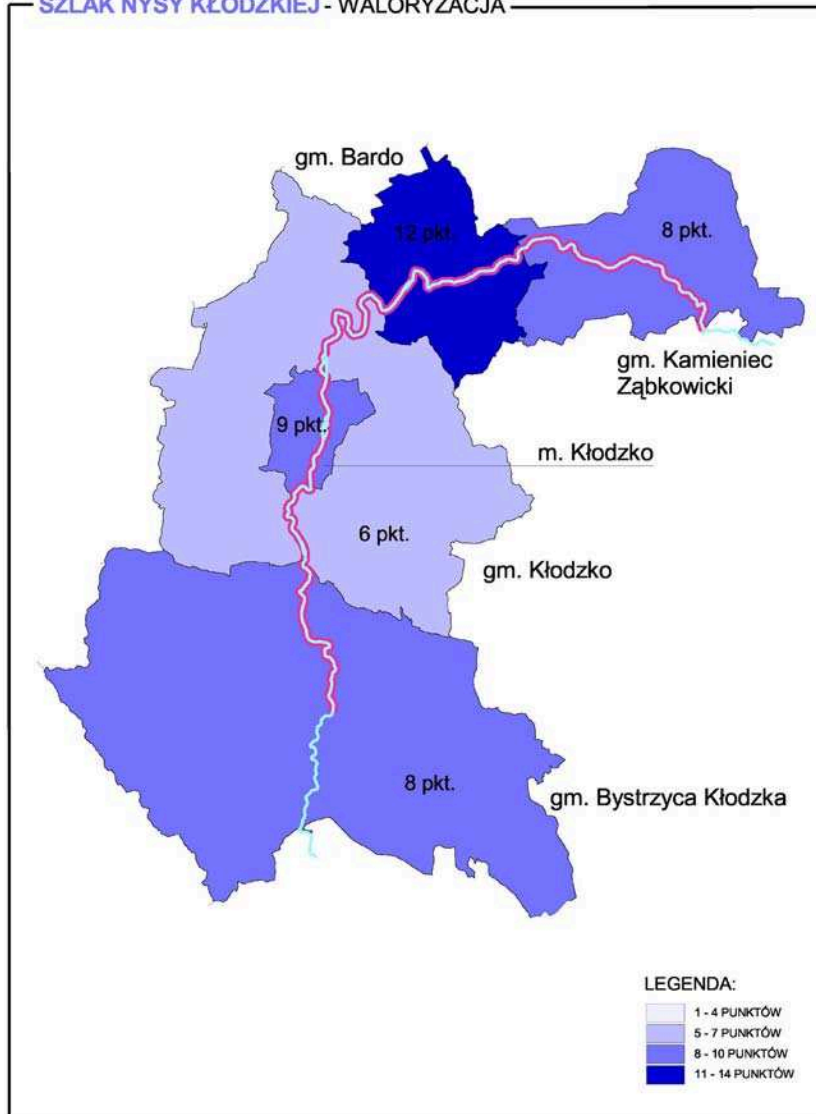
tabela 5 - cykliczne imprezy w otoczeniu szlaku

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	CYKLICZNE IMPREZY SPORTOWO - REKREACYJNE W OTOCZENIU RZEKI			ocena zbiorcza - wnioski
		Imprezy o randze międzynarodowej	Imprezy o randze krajowej	Imprezy o randze regionalnej	
1	2	3	4	5	6
1	Bystrzyca Kłodzka	brak	brak	– Spływ kajakowy, kwiecień	impreza o randze regionalnej
2	Kłodzko gm.	brak	brak	brak	brak imprez
3	Kłodzko m.	brak	– Ogólnopolski Spływ Kajakowy Nysą kłodzką „Kłodzko - Nysa”, czerwiec	– Spływ kajakowy, kwiecień	imprezy o randze ponadregionalnej i regionalnej
4	Bardo	brak	– Ogólnopolski Spływ Kajakowy Nysą kłodzką „Kłodzko - Nysa”, czerwiec	– Spływ kajakowy, kwiecień – „Noc Świętojańska”	imprezy o randze ponadregionalnej i regionalnej
5	Kamieniec Ząbkowicki	brak	– Ogólnopolski Spływ Kajakowy Nysą kłodzką „Kłodzko - Nysa”, czerwiec	– spływ kajakowy, kwiecień – „Noc Świętojańska”	imprezy o randze ponadregionalnej i regionalnej

tabela 6 - ZESTAWIENIE ZBIORCZE

Gmina	Dostępność komunikacyjna rzeki	Obiekty infrastruktury turystycznej rzeki	Ośrodki turystyczne i rekreacyjne w otoczeniu rzeki	Szlaki turystyczne	Walory środowiska przyrodniczego	Walory kulturowe w otoczeniu rzeki	Cykliczne imprezy sportowo-rekreacyjne w otoczeniu rzeki	OCENA ZBIORCZA (SUMA PUNKTÓW)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Bystrzyca Kłodzka	2	0	2	1	0	2	1	8
Kłodzko gm.	1	0	1	1	1	2	0	6
Kłodzko m.	2	0	2	1	0	2	2	9
Bardo	2	0	2	2	2	2	2	12
Kamieniec Ząbkowicki	1	0	1	1	1	2	2	8

SZLAK NYSY KŁODZKIEJ - WALORYZACJA

WNIOSKI:

Na dolnośląskim odcinku Nysy Kłodzkiej najbardziej atrakcyjny jest przełom rzeki od ujścia Ścinawki do Barda (około 20 km). Gmina Bardo została najwyżej oceniona w waloryzacji, z uwagi na walory przyrodnicze i kulturowe oraz niezle rozwiniętą infrastrukturę turystyczną. Malowniczy krajobraz przełomu rzeki, najbardziej atrakcyjny w całych Sudetach, może być brany pod uwagę pod kątem organizacji komercyjnych spływów kajakowych, atrakcyjnych także dla turystów zagranicznych. Wymagałoby to stworzenia odpowiedniej bazy turystycznej na rzece w Kłodzku (początek spływu) i w Bardzie lub nad zbiornikami Topola – Kozielno (zakończenie). Cały dolnośląski odcinek rzeki jest dostępny dla kajakarzy tylko przy wysokim stanie wód.

5.6. OBSZAR TEMATYCZNY VI - „NYSY ŁUŻYCKA”

5.6.1. SZLAK NYSY ŁUŻYCKIEJ

Opis szlaku

Jest to potencjalny szlak kajakowy, możliwy do udostępnienia w porozumieniu ze stroną niemiecką, nie opisany dotąd w przewodnikach turystycznych.

Stan czystości wód Nisy Łużyckiej wg „Raportu o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w roku 2002” nie odpowiada normom ze względu na przekroczenia dopuszczalnych wielkości: zawiesiny, substancji biogennych (azot azotynowy), stanu sanitarnego.

Waloryzacja szlaku i jego otoczenia

tabela 1 - dostępność komunikacyjna rzeki

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA RZEKI		
		Powiązanie rzeki z siecią dróg	Powiązanie rzeki z siecią kolejową	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5
1	Bogatynia	dostęp od dróg wojewódzkich nr 354 i 352 oraz przez drogi powiatowe i gminne; od strony niemieckiej drogą krajową nr 99,	stacje kolejowe w Turoszowie i Krzewinie Zgorzeleckiej na linii lokalnej, oddalone od rzeki o ok. 1 km	korzystne warunki dostępności
2	Zgorzelec gm.	dostęp od dróg wojewódzkich nr 352 i 351 lub przez drogi powiatowe i gminne; od strony niemieckiej drogą krajową nr 99,	brak	korzystne warunki dostępności
3	Zgorzelec m.	węzeł komunikacyjny - skrzyżowanie dróg krajowych nr 4 i 30 po stronie polskiej, oraz po stronie niemieckiej skrzyżowanie dróg krajowych nr 99, 6 i 115	stacja kolejowa w Zgorzelcu na magistrali kolejowej, oddalona od rzeki o ok. 1,5 km	b. korzystne warunki dostępności
4	Pieńsk	dostęp od drogi wojewódzkiej nr 351 lub drogami powiatowymi i gminnymi	stacja kolejowa w Pieńsku na magistrali kolejowej, oddalona od rzeki o ok. 0,5 km	korzystne warunki dostępności

tabela 2 - infrastruktura turystyczna rzeki (zlokalizowana bezpośrednio nad rzeką)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA RZEKI		
		Ośrodki sportów wodnych, przystanie, stacje paliw dla żeglugi, kempingi, pola biwakowe itp.	Rozpoznane warunki do biwakowania	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5
1	Bogatynia	brak	brak danych	brak bazy turystycznej
2	Zgorzelec gm.	– ośrodek sportu i rekreacji „Witka” z polem biwakowym	brak danych	słabo rozwinięta baza turystyczna lub potencjalne warunki do jej rozwoju
3	Zgorzelec m.	brak	brak danych	brak bazy turystycznej
4	Pieńsk	brak	brak danych	brak bazy turystycznej

tabela 3 - infrastruktura turystyczna w otoczeniu rzeki (w odległości do 3 km od rzeki)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym w kolejności od źródeł rzeki do ujścia	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA W OTOCZENIU RZEKI				
		Baza noclegowa, ośrodki turystyczne, rekreacyjne i sportowe w otoczeniu rzeki	Ogólna liczba miejsc noclegowych	ocena zbiorcza - wnioski	Szlaki rowerowe, szlaki piesze	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5	6	7
1	Bogatynia	– baza noclegowa: pokoje gościnne w Działoszy nie, hotel w Sienawce	55	zapoczątkowane bazy turystycznej	– cztery szlaki rowerowe, w tym: transgraniczny szlak ER-1 „Trójstyku”	rozwinięta sieć szlaków turystycznych
2	Zgorzelec gm.	– baza noclegowa: ośrodek w Niedowie Zajazd w Jędrzychowicach	156	rozwinięta baza turystyczna	– szlak pieszy II Armii Wojska Polskiego	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
3	Zgorzelec m.	– baza noclegowa: 3 hotele, centrum sportowe, dom turysty, pole namiotowe, pokoje gościnne – informacja turystyczna – kompleks basenów	388	rozwinięta baza turystyczna	– szlak pieszy II Armii Wojska Polskiego	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych
4	Pieńsk	brak	0	słabo rozwinięta lub brak bazy	– szlak pieszy II Armii Wojska Polskiego	zapoczątkowanie sieci szlaków turystycznych

tabela 4 - środowisko przyrodnicze i kulturowe w otoczeniu rzeki (w odległości do 3 km od rzeki)

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym w kolejności od źródeł rzeki do ujścia	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE W OTOCZENIU RZEKI			ŚRODOWISKO KULTUROWE W OTOCZENIU RZEKI	
		Obszary objęte lub planowane do objęcia systemową ochroną w bezpośrednim otoczeniu rzeki	Inne walory przyrodnicze w otoczeniu rzeki	ocena zbiorcza - wnioski	Obiekty zabytkowe oraz inne, nie objęte ochroną, obiekty o walorach kulturowych	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5	6	7
1	Bogatynia	<ul style="list-style-type: none"> – rezerwat przyrody „Grądy koło Posady” – projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Górna Nysa 	<ul style="list-style-type: none"> – obszary cenne przyrodniczo, wskazane do ochrony: starorzecza i stawek między Bratkowem a Krzewiną, wawóz koło Bratkowa, stawy, podmokłe łąki i starodrzew porastający tereny dawnej cegielni przy „trójpuncie” 	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – Sieniawka: kościół p.w. Jana Chrzciciela (XVII w.), XIX-wieczna zabudowa o konstrukcji przysłupowej – Turoszów-Zatonie: kościół – Działoszyn: kościół Św. Bartłomieja (XVI w.), plebania (XVIII w.), kuźnia (XIX w.), XIX-wieczne domy o konstrukcji przysłupowej – Krzewina: kościół p.w. Św. Jana Chrzciciela, barokowe nagrobki (XVIII w.) 	średnia atrakcyjność walorów kulturowych
3	Zgorzelec gm.	<ul style="list-style-type: none"> – projektowany rezerwat przyrody „Borowa Góra” koło Niedowa 	<ul style="list-style-type: none"> – projektowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe: „Dolina Nysy Łużyckiej” od Radomierzyc do Zgorzelca, „Stawy Łagowskie” – obszary cenne przyrodniczo, wskazane do ochrony: łąka w Jędrzychowicach, 	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – Radomierzyc: zespół pałacowo-parkowy, kościół p.w. Św. Piotra i Pawła (XVI w.), kaplica cmentarna (XVIII w.), mur cmentarny z nagrobkami rycerskimi – Osiek Łużycki: kościół p.w. Narodzenia NMP (XVI w.), mur kościelny z kamiennymi epitafiami (XVIII w.), plebania – Łągów: kościół p.w. Św. Antoniego (XIII w.) 	duża atrakcyjność walorów kulturowych

1	2	3	4	5	6	7
4	Zgorzelec m.	brak	<ul style="list-style-type: none"> – projektowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Nysy Łużyckiej” – obszary cenne przyrodniczo, wskazane do ochrony: park podworski, łąka przy torach kolejowych, rzeka Czerwona Woda (na całej długości, w gminie Zgorzelec z parkiem w Tylicach) – pomnik przyrody nieożywionej: wychodnia szarogłazów przy ulicy Struga 	mała atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – historyczny układ urbanistyczny, pałac, budynek rządcy folwarku oraz park, zespół kamienic mieszczkańskich, młyn 	duża atrakcyjność walorów kulturowych
5	Pieńsk	- projektowany rezerwat przyrody obejmujący Dolinę Nysy Łużyckiej w rejonie Toporowa	<ul style="list-style-type: none"> – obszary cenne przyrodniczo, wskazane do ochrony: rzeka Bielawka i jej dolina, las i starorzecze Nysy Łużyckiej na południe od Bielawy Dolnej, przyrzecze Pieńskie, łąki i staw koło Lasowa, żwirownia na południe od Żarki nad Nysą 	średnia atrakcyjność walorów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – Bielawa Dolna: zabytkowy obiekt – Pieńsk: układ urbanistyczny miejscowości, zabytkowa Huta Szkła (połowa XIX w.), park miejski – Lasów: zespół pałacowo-parkowy (koniec XVI w.), 	średnia atrakcyjność walorów kulturowych

GMINY NIE LEŻĄCE BEZPOŚREDNIO NAD RZEKĄ;						
1.	Sulików	brak	<ul style="list-style-type: none"> - Jezioro Witka - parki zabytkowe w Ksawerowie, Mikułowej, Miedzianym, Studniskach Dolnych, Małej Wsi Dolnej i Sulikowie 	nie objęte waloryzacją	<ul style="list-style-type: none"> - miasto Sulików: układ przestrzenny, kościół parafialny, domy Nr 28 i 29 przy pl. Wolności - Mikułowa: zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem z końca XVIII w. - Studniska: zespół folwarczny z parkiem z XVIII w. 	nie objęte waloryzacją
2.	Węglińiec	brak	<ul style="list-style-type: none"> - na północ od miasta rezerwat „Torfowisko pod Węglińcem”, dalej duże kompleksy stawów z ptactwem wodnym 	nie objęte waloryzacją	<ul style="list-style-type: none"> - Węglińiec: osada leśników „Krucze Gniazdo” oraz kompleks budynków związanych z obiektami kolejowymi i osiedlem 	nie objęte waloryzacją

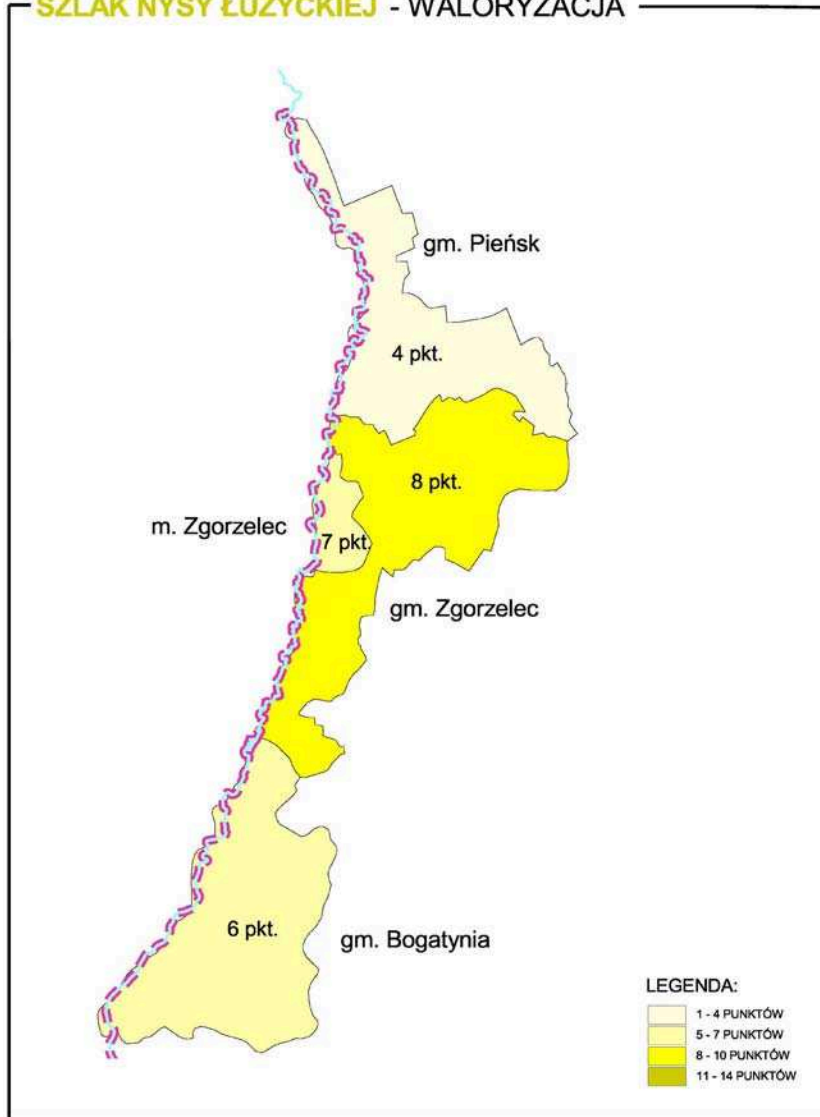
tabela 5 - cykliczne imprezy w otoczeniu szlaku

Lp.	Gminy przy szlaku wodnym	CYKLICZNE IMPREZY SPORTOWO - REKREACYJNE W OTOCZENIU RZEKI			
		Imprezy o randze międzynarodowej	Imprezy o randze krajowej	Imprezy o randze regionalnej	ocena zbiorcza - wnioski
1	2	3	4	5	6
1	Bogatynia	brak	brak	brak	brak imprez
2	Zgorzelec gm.	brak	brak	brak	brak imprez
3	Zgorzelec m.	brak	brak	brak	brak imprez
4	Pieńsk	brak	brak	brak	brak imprez

tabela 6 - ZESTAWIENIE ZBIORCZE

Gmina	Dostępność komunikacyjna rzeki	Obiekty infrastruktury turystycznej rzeki	Ośrodki turystyczne i rekreacyjne w otoczeniu rzeki	Szlaki turystyczne	Walory środowiska przyrodniczego	Walory kulturowe w otoczeniu rzeki	Cykliczne imprezy sportowo-rekreacyjne w otoczeniu rzeki	OCENA ZBIORCZA (SUMA PUNKTÓW)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Bogatynia	1	0	1	2	1	1	0	6
Zgorzelec gm.	1	1	2	1	1	2	0	8
Zgorzelec m.	2	0	2	1	0	2	0	7
Pleśń	1	0	0	1	1	1	0	4

SZLAK NYSY ŁUŻYCKIEJ - WALORYZACJA

WNIOSKI:

Rzeka Nysa Łużycka na całym odcinku w granicach województwa dolnośląskiego ma warunki dla organizacji spływów kajakowych, jednakże najbliższe otoczenie rzeki cechuje dość niska atrakcyjność przyrodnicza i kulturowa. Ograniczenia wynikające z granicznego charakteru rzeki spowodowały całkowity brak infrastruktury turystycznej. Ewentualne zagospodarowanie turystyczne szlaku Nysy Łużyckiej wymagałoby współpracy międzynarodowej, gdyż rzeka bierze swój początek w Republice Czeskiej a na dalszym odcinku jest rzeką graniczną z Republiką Federalną Niemiec

II. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ

1. MIĘDZYNARODOWE POWIĄZANIA RZEK DOLNOŚLĄSKICH Z SYSTEMEM EUROPEJSKICH KORYTARZY WODNYCH

System powiązań rzeki Odry z międzynarodową siecią korytarzy wodnych umożliwi rozwój turystyki wodnej o charakterze międzynarodowym. Odra posiada obecnie połączenie teoretycznie we wszystkich kierunkach:

- na północ poprzez Bałtyk,
- na wschód wzdłuż koryta Warty, Noteci, Kanalem Bydgoskim i Brdą - w kierunku Wisły i dalej na wschód,
- na zachód:
 - poprzez kanał Odra - Szprewa
 - poprzez kanał Odra - Hawela
- na południe - po zrealizowaniu koncepcji połączenia Odry z Dunajem.

Połączenia te mają głównie znaczenie gospodarcze, ale mogą służyć także turystyce wodnej. Rozwinięta sieć powiązań systemem kanałów łączy Odrę z Łabą, Renem i dalej z Loarą.

Wrocław jako ważny ośrodek kultury europejskiej może i powinien stać się w przyszłości celem wędrówek turystów zachodnioeuropejskich, zagospodarowanym i atrakcyjnym szlakiem Odry. Szczególne znaczenie dla rozwoju turystyki międzynarodowej będzie miała zapoczątkowana współpraca w tym zakresie między województwami granicznymi a niemieckimi krajami związkowymi. Nysa Łużycka jako rzeka graniczna wymaga zagospodarowania turystycznego we współpracy ze stroną czeską i niemiecką.

POŁĄCZENIA ODRY Z MIĘDZYNARODOWĄ SIECIĄ DRÓG WODNYCH

SIEĆ POWIĄZAŃ DRÓG WODNYCH I SZLAKÓW KAJAKOWYCH DOLNEGO ŚLĄSKA

2.KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ W ZAKRESIE ZAGOSPODAROWANIA TURYSTYCZNEGO SZLAKÓW WODNYCH

Rozwój turystyki wodnej na Dolnym Śląsku i lepsze niż dotychczas wykorzystanie istniejącego tu, dużego potencjału wód otwartych, wymaga podjęcia całego szeregu skoordynowanych działań w polityce przestrzennej województwa, na wszystkich szczeblach zarządzania. Główne kierunki tych działań to:

- **Rozwój infrastruktury turystycznej**
 - uwzględnienie rozwoju bazy turystycznej i rekreacyjnej w studiach gminnych i planach miejscowych, zabezpieczenie wytypowanych na ten cel terenów zapisami w planach miejscowych,
 - wytypowanie i uściślenie terenów przeznaczonych na cele związane z rozwojem turystyki wodnej i rekreacji oraz ich ochrona przed innym, nie związanym z turystyką i rekreacją, wykorzystaniem,
 - uregulowanie stosunków własnościowych dla wytypowanych terenów,
 - przygotowanie ofert dla potencjalnych inwestorów,
 - poprawa dostępności do rzek w miejscach szczególnie chętnie odwiedzanych przez turystów, urządzenie parkingów,
 - uwzględnienie w projektach uzbrojenia inżynierskiego gmin także tych terenów nadrzecznych, gdzie istnieją korzystne warunki dla rozwoju infrastruktury turystycznej,
 - wykorzystanie istniejących i projektowanych zbiorników retencyjnych dla rozwoju bazy turystyczno – rekreacyjnej.
- **Edukacja i informacja turystyczna, marketing**
 - tworzenie kolejnych stowarzyszeń lub związków międzygminnych na rzecz propagowania i rozwoju turystyki wodnej,
 - popularyzowanie i edukacja społeczeństwa w zakresie dziedzictwa kulturowego i wartości przyrodniczych,
 - propagowanie różnych form aktywnego spędzania wolnego czasu, w tym uprawiania turystyki wodnej oraz sportów wodnych,
 - stworzenie systemu informacji turystycznej z wykorzystaniem internetu, publikatorów, otwieraniem punktów informacyjnych oraz poprzez ustawienie tablic informacyjnych w miejscach często odwiedzanych przez turystów,
 - oznakowanie wszystkich szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych,
 - organizowanie imprez turystycznych związanych z turystyką wodną oraz sportami wodnymi,
 - organizowanie targów, konferencji, seminariów, plenerów itp.
- **Kojarzenie szlaku wodnego z innymi formami turystyki i rekreacji**
 - tworzenie systemu szlaków pieszych, rowerowych, samochodowych i hippicznych, krzyżujących się ze szlakami wodnymi, organizacja imprez związanych, łączących turystykę wodną z innymi formami aktywności,
 - nasycenie otoczenia szlaków wodnych obiektami służącymi rekreacji - klubami jeździeckimi, kąpieliskami, obiektami sportowymi, łowiskami wędkarskimi, ścieżkami przyrodniczymi itp.

- **Poprawa stanu czystości wód powierzchniowych**

- kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewniach rzek, stanowiących główne szlaki wodne - porozumienie gmin w celu realizacji tego wspólnego zadania,
- wykorzystanie dla tych celów dostępnych środków celowych, także środków z Unii Europejskiej,
- tworzenie wzdłuż rzek zielonych pasów ochronnych z drzew i krzewów, zatrzymujących zanieczyszczenia spływające z pól (szerokość pasa 10 m).

- **Ochrona krajobrazu w otoczeniu rzek**

Przestrzeń zurbanizowana

- uwzględnienie problematyki zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego rzek w studiach gminnych i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- uregulowanie stosunków własnościowych w otoczeniu rzek - przejęcie przez gminy terenów nadrzecznych z przeznaczeniem ich na cele publiczne (parki, zieleńce, kąpieliska miejskie itp.),
- przygotowanie odpowiednich terenów i tworzenie ofert dla potencjalnych inwestorów, chcących inwestować w turystyczne, komercyjne zagospodarowanie rzek,
- ochrona dolin rzecznych przed zabudową poprzez odpowiednie zapisy w studiach gminnych i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Przestrzeń otwarta

- ochrona przestrzeni nadrzecznej przed zagospodarowaniem sprzecznym z celami turystyki i rekreacji, zwłaszcza przed funkcjami stanowiącymi zagrożenie dla środowiska lub szpecącymi krajobraz,
- usunięcie konfliktów przestrzennych - rekultywacja poeksploatacyjnych wyrobisk na cele zbiorników wodnych lub zalesianie, usunięcie elementów szpecących krajobraz (rozbiórka nieczynnych zakładów produkcyjnych i popegeerowskich, nieużytkowanych zabudowań gospodarczych, likwidacja dzikich wysypisk śmieci),
- ochrona krajobrazu, obejmowanie w jak najszerszym zakresie otoczenia rzek różnymi formami ochrony systemowej,
- tworzenie na Odrze i w dużych starorzeczach sztucznych wysp dla ptactwa,
- w otoczeniu rzek preferencje dla zabudowy nawiązującej do lokalnych tradycji budowlanych.

- **Ochrona przeciwpowodziowa**

- ochrona przeciwpowodziowa, uwzględniająca zachowanie cennych ekosystemów doliny Odry - zachowania wymagają zwłaszcza najcenniejsze lasy liściaste (łęgi i grądy),
- uwzględnianie w projektach zabezpieczeń przeciwpowodziowych terenów typowanych pod rozwój infrastruktury turystycznej,
- uwzględnianie przy lokalizacji obiektów infrastruktury turystycznej zagrożenia przeciwpowodziowego (dotyczy to obiektów, które nie muszą być bezpośrednio związane z wodą: pól biwakowych, obiektów kubaturowych, parkingów itp.).

3. STRUKTURA SYSTEMU OBSŁUGI TURYSTYKI WODNEJ

3.1. Założenia ogólne

Rozwinięta sieć dolnośląskich odcinków szlaków wodnych, licząca ogółem ponad 1303 km, jeśli ma służyć rozwojowi turystyki wodnej, wymaga podjęcia zdecydowanych działań na rzecz powstania infrastruktury turystycznej. Konieczne jest w pierwszej kolejności planistyczne zabezpieczenie terenów, niezbędnych dla budowy obiektów związanych z turystyką wodną a następnie sukcesywna realizacja. Zarówno dla Odry jak i dla pozostałych szlaków wskazano w studium **miejsca obsługi turystyki wodnej (MOTW)**, które dla Odry mają inny charakter niż dla rzek pozostałych - trzy poziomy obsługi, dla różnych jednostek pływających.

Opierając się na rozpoznaniu terenu, dla każdego z **miejsc obsługi turystyki wodnej** określono możliwości innych rodzajów aktywności turystycznej i rekreacyjnej, wynikające z lokalnych uwarunkowań (istniejących obiektów i urządzeń lub warunków występujących w otoczeniu). Są to wskazówki, w jakim kierunku mogą i powinny iść starania lokalnych samorządów dla podniesienia atrakcyjności szlaku wodnego. Za lokalne atrakcje turystyczno-rekreacyjne uznano:

- ośrodki sportów wodnych - istniejące lub możliwe do urządzenia,
- kąpieliska, baseny,
- walory przyrodnicze,
- zabytki architektury i budownictwa,
- obiekty projektowanego Przestrzennego Muzeum Odry,
- szlaki rowerowe i piesze,
- imprezy związane z turystyką wodną,
- obfitość grzybów (Bory Dolnośląskie),
- wody lecznicze.

3.1.1. Szlak Odry

Szczególne znaczenie dla rozwoju turystyki wodnej ma rzeka Odra, będąca drogą wodną i umożliwiającą rozwój turystyki wodnej o charakterze międzynarodowym. Powiązana systemem kanałów z siecią rzek zachodnioeuropejskich Odra może stać się atrakcyjnym celem turystycznych wypraw mieszkańców Republiki Federalnej Niemiec. Istnieją na niej potencjalne warunki dla żeglugi pasażerskiej (statki hotelowe, statki białej floty), turystycznych podróży łodziami motorowymi, motor-jachtingu, pływania łodzią mieszkalną, żeglowania oraz spływów kajakowych. Współistnienie różnych form żeglugi wymaga zróżnicowanej infrastruktury do jej obsługi a także systemu informacji, który zapewni bezpieczeństwo na szlaku wodnym. Międzynarodowa turystyka na Odrze może przynieść wymierne korzyści materialne gminom, które potrafią tę szansę wykorzystać, tworząc niezbędną infrastrukturę w otoczeniu rzeki.

Pewnym utrudnieniem w rozwoju turystyki wodnej na Odrze są przeszkody w postaci jazów, a także związane z pokonywaniem ich, koszty. Niska, II klasa techniczna odrzańskiej drogi wodnej na Dolnym Śląsku, warunkuje również możliwości prowadzenia żeglugi pasażerskiej, ograniczając dopuszczalne wielkości statków.

Szczególny potencjał turystyczny posiada Wrocław, ważny i atrakcyjny punkt na mapie turystycznej Europy, a także miasto będące niegdyś wielkim portem śródlądowym i ośrodkiem sportów wodnych. Warto ten atut wykorzystać i dążyć do odtworzenia zaplecza dla turystyki wodnej.

System **miejsc obsługi turystyki wodnej (MOTW)** na Odrze powinien opierać się na następujących założeniach¹⁰:

- stacje wyjściowe - bazy (mariny, porty jachtowe, przystanie)
 - porty i przystanie żeglugi pasażerskiej
 - przystanie wodne dla łodzi motorowych i jachtów
 - stacje paliw
 - przystanie kajakowe i miejsca biwakowania oraz noclegu
- głównie w docelowych punktach turystyki na Odrze oraz w większych miastach.
 - w ośrodkach, gdzie istnieje port lub występują dogodne warunki do powstania portu lub przystani, a także występują atrakcje możliwe do zaoferowania turystom,
 - z uwagi na zamożność turystów korzystających z tej formy turystyki wodnej, baza noclegowa i gastronomiczna powinna odpowiadać wyższym standardom,
 - dla kajakarzy oraz turystów mniej zamożnych powinno się przewidzieć pole biwakowe lub kemping.
 - w większych miejscowościach, gdzie występują warunki do budowy przystani, w odległościach co około 40 - 50 km, bo tyle przeciętnie pokonują dziennie łodzie motorowe (płynąc 4 - 5 godzin według raportów niemieckich firm wynajmujących łodzie); powinny one umożliwiać usuwanie odpadów i fekalii;
 - przystanie do krótkiego postoju, bez serwisu - w miejscach atrakcyjnych turystycznie, gdzie są warunki do zapoznania się z ciekawym otoczeniem;
 - baza noclegowa i gastronomiczna jw.
 - dla zabezpieczenia dalekobieżnych rejsów po Odrze niezbędna jest sieć stacji w odległości co około 80 - 100 km, w połączeniu z możliwością usuwania zużytych olejów,
 - dla obsługi lokalnych (miejscowych) użytkowników łodzi motorowych, stacje paliw powinny być rozmieszczone zdecydowanie gęściej, najlepiej w miejscach wodowania,
 - w odległości co około 15 – 20 km, w miejscach możliwie atrakcyjnych, pozwalających na ciekawe spędzenie wolnego czasu,

¹⁰ wykorzystano informacje zawarte w opracowaniu Turystyka wodna w Euroregionie „Pro Europa Viadrina” – analiza potrzeb i koncepcja realizacji (skrócona wersja projektu) – BTE, Berlin, 1998

- wymagają zorganizowania bazy noclegowej i sanitarnej w formie pola biwakowego, kempingu, schroniska, hotelu turystycznego lub miejsc w gospodarstwach agroturystycznych, z możliwością zakupu prowiantu,

- przyjęto, że dla urządzenia przystani kajakowej i małego biwaku, z minimalnym zapleczem sanitarnym i wiatą na sprzęt, należy rezerwować około 1,5 ha terenu w bezpośrednim sąsiedztwie wody.

3.1.2. Pozostałe szlaki wodne

Przeciętny turysta kajakowy potrzebuje po przepłynięciu około 5 km odpocząć, a po przepłynięciu około 15 – 20 km zatrzymać się na nocleg. Te odległości wyznaczają częstotliwość nasycenia szlaków wodnych infrastrukturą turystyczną. Zatrzymanie się na krótko, co około 5 km nie wiąże się z koniecznością urządzenia miejsca postoju (biwakowiska), stąd nie było to przedmiotem zainteresowania autorów studium. Są to zazwyczaj postoje na łonie przyrody, w miejscach możliwie atrakcyjnych, umożliwiających kąpiel w rzece. W części graficznej pokazano orientacyjnie miejsca postoju rozpoznane w opracowaniu Narcyza Bondyra „Szlaki Wodne Śląska - Przewodnik turystyki kajakowej”, jako dodatkową informację o szlaku. W opracowaniu skupiono się na **miejscach obsługi turystyki wodnej (MOTW)**, wychodząc z założenia, że są to:

- miejsce startu spływu kajakowego
- miejsca postojów na dłuższy odpoczynek i nocleg
- miejsce zakończenia szlaku

Zarówno miejsce startu jak i zakończenia spływu kajakowego nie wymagają specjalnego zainwestowania, powinny to być miejsca łatwo dostępne z drogi, z łagodnym brzegiem umożliwiającym zniesienie i wyciągnięcie kajaków oraz odpowiedniej wielkości terenem na organizację zbiórki uczestników i np. ogniska. Znacznie większą rangę i nieporównanie większą atrakcyjność będą miały miejsca startu i zakończenia w ośrodkach kajakarskich, wyposażonych w wypożyczalnię sprzętu i serwis. Najlepsze warunki dla powstania i funkcjonowania takich ośrodków występują wokół jezior powstałych na skutek spiętrzenia rzek, gdzie sprzęt wodniacki jest wykorzystywany najpełniej, także do krótkich przejażdżek. Rozwinięta baza turystyczna już obecnie występuje nad Kwisą, w południowym jej odcinku (jez. Złotnickie i Leśniańskie) oraz nad Bystrzycą (zbiornik Mietków).

Zainwestowania wymagają miejsca postoju w celach noclegowych, rozmieszczone w odległości co około 15 – 20 km, w terenach możliwie atrakcyjnych, pozwalających na ciekawe spędzenie wolnego czasu. Jako program minimum należałoby przyjąć urządzonej teren do biwakowania z sanitariatami, wiatą na sprzęt kajakowy i możliwością dokonania niezbędnych zakupów na miejscu lub w bliskim sąsiedztwie. Powinny się tam znaleźć także tablice informujące o atrakcjach turystycznych w najbliższym otoczeniu. Przyjęto, że dla urządzenia przystani kajakowej i małego biwaku, z minimalnym zapleczem sanitarnym i wiatą na sprzęt, należy rezerwować około 1,5 ha terenu w bezpośrednim sąsiedztwie wody.

W studium jako miejsca obsługi turystyki wodnej wskazano wszystkie miasta na trasie spływu oraz miejscowości, w których zatrzymanie się na dłuższy pobyt znajduje uzasadnienie w lokalnych uwarunkowaniach.

3.2. TURYSTYCZNE ZAGOSPODAROWANIE SZLAKU ODRY

3.2.1. Lokalizacja miejsc obsługi turystyki wodnej

Ze względu na regulacje Odry, można ją podzielić w granicach województwa dolnośląskiego na dwa odcinki, charakteryzujące się odmiennymi warunkami dla turystyki wodnej:

- odcinek Odry skanalizowanej od granicy z województwem opolskim do stopnia wodnego w Brzegu Dolnym: występujące tu śluzy i jazy utrudniają uprawianie sportów wodnych (kajakarstwa, wioślarstwa), ale stwarzają dogodne warunki dla żeglugi pasażerskiej, dla statków o większych gabarytach,
- odcinek Odry swobodnie płynącej od stopnia wodnego w Brzegu Dolnym do granicy z województwem lubuskim: występujące tu często niskie stany wód utrudniają prowadzenie żeglugi pasażerskiej i jachtowej w okresach suchych, jest to natomiast doskonały odcinek do uprawiania kajakarstwa i wioślarstwa.

Planowana, zgodnie z rządowym programem „Program dla Odry 2006”, modernizacja Odrzańskiej Drogi Wodnej ma doprowadzić do osiągnięcia przez nią w województwie dolnośląskim parametrów III klasy technicznej europejskich dróg wodnych. Największą planowaną inwestycją będzie zakończenie budowy stopnia wodnego w Malczycach oraz warunkowa budowa stopnia wodnego w Lubiążu. Modernizacja drogi wodnej przyczyni się do wzrostu intensywności ruchu towarowego i tonażu ładunków, a także ułatwi prowadzenie żeglugi pasażerskiej.

Odra stanowi międzynarodową drogę wodną i przy rozpatrywaniu funkcji turystycznej dużą wagę przywiązuje się do turystyki międzynarodowej. Możliwość pływania na trasie Berlin - Wrocław, Szczecin - Wrocław oraz powiązanie przez Berlin z drogami wodnymi Europy Zachodniej podnosi walory turystyczne Odry. Barięą dla rozwoju żeglugi pasażerskiej na Odrze jest, oprócz braku infrastruktury turystycznej, również brak możliwości pokonania Wrocławskiego Węzła Wodnego przez zachodnie, wielkogabarytowe statki pasażerskie, których ruch nie jest dopuszczony na tym odcinku drogi wodnej. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu nie przewiduje w najbliższych latach modernizacji Śluzy Różanka, stanowiącej na terenie Wrocławia tzw. „wąskie gardło” ze względu na małą wysokość prześwitu. Parametry drogi wodnej, w tym między innymi szerokość śluz i prześwity pod mostami, warunkują jej klasę techniczną i wielkość dopuszczonych do ruchu jednostek.

Osobnym zagadnieniem, ze względu na swoją skalę, są turystyczne szlaki wodne w obrębie Wrocławskiego Węzła Wodnego. Wykonane w ostatnich latach, na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej, analizy i studia wskazują na zły stan istniejącej infrastruktury turystyki wodnej, jej niedostatek, zapotrzebowanie na organizowanie rejsów spacerowych po Odrze oraz możliwości aktywizacji wrocławskich szlaków wodnych. Już obecnie prowadzone są prace modernizacyjne w obrębie Węzła Śródmiejskiego, które mają na celu uruchomienie żeglugi pasażerskiej małymi statkami przez najatrakcyjniejsze rejony Wrocławia - Stare Miasto, dotychczas niedostępne od strony szlaków wodnych. Organizowaniem rejsów spacerowych po Odrze zajmują się prywatni armatorzy, posiadający własne statki, jednak nierozwiązany pozostaje problem braku odpowiedniej infrastruktury na nabrzeżach, będących najczęściej własnością miasta lub RZGW. W opracowaniach: „Studium możliwości uruchomienia żeglugi turystycznej na terenie miasta Wrocławia” oraz „Możliwości wykorzystania rzeki Odry dla turystyki i rekreacji” wskazane zostały główne kierunki działania, które powinny zostać podjęte przez zarządcę rzeki i samorządy terytorialne:

- uruchomienie szlaku żeglugowego Śródmiejską Odrą Wrocławską (w trakcie realizacji),
- odbudowa i ulepszenie istniejących przystani (zapewnienie dostępu do energii elektrycznej i wody pitnej, możliwości odbioru odpadów, wyposażenie w urządzenia cumownicze i zejścia z nabrzeża),

- budowa nowych przystani.

Na etapie planowania znajduje się budowa Portu Osobowickiego Północ we Wrocławiu, dla którego istnieje możliwość wykorzystania nieczynnego zimowiska barek Osobowice II. Projektowany port ma posiadać przystań jachtową z basenem manewrowo-szkoleniowym i przystań pasażerską z basenem manewrowo-szkoleniowo-portowym oraz zaplecze o funkcji usługowej z przeznaczeniem na usługi: administracyjne, gastronomiczne, hotelowe, kultury, rehabilitacyjne, rekreacji i szkoleniowe oraz warsztat skutniczy. Obecnie statki pasażerskie cumują przy dalbach z pomostami za śluzą Zacisze. Port Osobowice umożliwi obsługę wielkogabarytowych statków pasażerskich, przybywających przede wszystkim z Niemiec, które jednak nie będą miały możliwości przepływania przez miasto ze względu na barierę, jaką jest dla nich mała wysokość prześwitu Śluzy Różanka.

Obecnie nie funkcjonuje przy Odrze, poza Wrocławiem, infrastruktura służąca obsłudze turystyki wodnej. Istniejące nabrzeża mają charakter prowizoryczny, umożliwiają zazwyczaj zatrzymanie się i wyjście na ląd, ale nie zapewniają dostępu do wody, energii elektrycznej, paliwa, sanitariatów, miejsc noclegowych, gastronomii, sklepu oraz odbioru odpadów i nieczystości, a są to podstawowe potrzeby turysty poruszającego się po rzece. Jedyna marina znajduje się w Nowej Soli, a budowę nabrzeża turystycznego zakończono w Krośnie Odrzańskim (woj. lubuskie). Przewidywana we Wrocławiu przystań turystyczna w miejscu obecnego zimowiska barek Osobowice jest zlokalizowana niekorzystnie, na peryferiach miasta.

Według danych zawartych w informatorze turystycznym z 2003r. „Odrzański szlak wodny” autorstwa Elżbiety Marszałek, jednostki żeglugi pasażerskiej pływające po Odrze mogą zatrzymywać się na nabrzeżach i w portach o funkcji towarowej, pod warunkiem uzyskania każdorazowo zgody zarządcy. Rozwiązaniem, do którego należy dążyć jest stworzenie sieci nabrzeży o funkcji turystycznej, zarządzanych w sposób umożliwiający sprawną obsługę ruchu turystycznego.

Dla wszystkich wyznaczonych lokalizacji miejsc obsługi turystyki wodnej konieczna jest realizacja infrastruktury turystycznej umożliwiająca obsługę na poziomie podstawowym. Jako poziom podstawowy przyjmuje się przystań posiadającą:

- urządzenia do cumowania,
- zejście na nabrzeże,
- dojazd drogowy i miejsca parkingowe,
- slip do wodowania i wyciągania łodzi,
- dostęp do energii elektrycznej,
- dostęp do wody pitnej,
- zapewnienie odbioru odpadów i nieczystości,
- dostęp do sanitariatów,
- przechowalnię sprzętu,
- możliwość przenocowania i zjedzenia posiłku (w najbliższej okolicy).

W zależności od warunków i rangi miejsca powinny zostać zrealizowane inwestycje zapewniające szerszy zakres obsługi i oferujące obsługę na różnym poziomie:

- wypożyczalnię sprzętu,
- warsztaty naprawcze,
- stacje paliw.

Lokalizację miejsc obsługi turystyki wodnej na Odrze przedstawia poniższa tabela, zawierająca obiekty i urządzenia istniejące (i) oraz projektowane (p) wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, „Konceptji lokalizacji przystani wodnych do obsługi ruchu turystycznego na Odrze swobodnie płynącej na odcinku Brzeg Dolny - ujście Nysy Łużyckiej” i „Studium możliwości uruchomienia żeglugi turystycznej na terenie miasta Wrocławia - Konceptja lokalizacji przystani wodnych do obsługi szlaku turystycznego na Wrocławskim Węźle Wodnym”.

Lp.	Miejscowość - lokalizacja miejsca obsługi turystyki wodnej	Gmina	Formy obsługi turystyki wodnej:				Atrakcje turystyczne
			przystań kajakowa	przystań dla jachtów, łodzi motorowych i małych statków pasażerskich	port lub przystań żeglugi pasażerskiej	nabrzeże i stacja paliw dla statków pasażerskich i łodzi motorowych	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Oława miasto – km 216,5	miasto Oława	p	p	p	-	szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze zabytki hydrotechniki (elementy projektowanego Przestrzennego Muzeum Odry)
2	Czernica – km 230,0	Czernica	p	-	-	-	szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury, atrakcje przyrodnicze
3	Wrocław - kanał żeglugowy tranzytowy	miasto Wrocław	i	i	-	i	ośrodki sportów wodnych kąpieliska szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
	Wrocław - kanał śródmiejski		i	i	p	-	imprezy związane z turystyką wodną zabytki hydrotechniki (elementy projektowanego Przestrzennego Muzeum Odry)
4	Uraz – km 275,2	Oborniki Śląskie	p	p	-	-	szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
5	Brzeg Dolny, nieczynne nabrzeże dł. 60m przy śluzie – km 282,5	Brzeg Dolny	-	-	-	p	szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze

1	2	3	4	5	6	7	8
6	Wały Śląskie– km 281,6	Brzeg Dolny	i	i	-	-	kąpieliska szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
7	Malczyce, starorzecze, lewy brzeg ok. 1 km powyżej portu – km 304,1 (wymaga budowy drogi dojazdowej)	Malczyce	p	p	-	-	szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
	Malczyce, nabrzeże dl. 50m – km 304,9		-	-	-	p	zabytek hydrotechniki (elementy Przestrzennego Muzeum Odry)
8	Lubiąż, ujście rzeczki na prawym, wklęsłym brzegu – km 311,0	Wołów	p	p	-	-	szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
9	Dziewin, starorzecze – km 328,0	Ścinawa	p	-	-	-	szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
10	Ścinawa – km 332,1	miasto Ścinawa	p	p	-	p	szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
11	Chobienia (Lasków), w parku krajobrazowym – km 347,2	Rudna	p	p	-	-	szlaki rowerowe zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
	Chobienia, rozlewisko rzeczki Górecka Woda – km 349,25		-	-	-	p	impresja wodna o randze międzynarodowej - Flis Odrzański
12	Chełm, starorzecze – km 358,75	Rudna	p	p	-	-	szlaki rowerowe zabytki architektury atrakcje przyrodnicze

1	2	3	4	5	6	7	8
13	Wietszyce	Pęcław	p	-	-	-	szlaki rowerowe atrakcje przyrodnicze impreza wodna o randze międzynarodowej – Flis Odrzański
14	Wyszanów w gminie Szlichtyngowa - km 378,15 (województwo lubuskie)- koło ujścia Baryczy	Szlichtyngowa w województwie lubuskim	-	p	-	-	szlaki rowerowe atrakcje przyrodnicze
15	Głogów, akwen – km 392,3	miasto Głogów	p	p	-	-	szlaki piesze szlaki rowerowe zabytki architektury impreza wodna o randze międzynarodowej - Flis Odrzański zabytki hydrotechniki (elementy projektowanego Przestrzennego Muzeum Odry)
	Głogów, Port Katedralny – km 393,3		-	-	p	-	
16	Rapocin, rozlewisko starorzecze – km 396,5	Głogów	-	-	-	p	szlaki rowerowe zabytek architektury atrakcje przyrodnicze
17	Czerna, starorzecze – km 407,5 (wymaga budowy drogi dojazdowej)	Żukowice	p	-	-	-	szlaki piesze zabytki architektury

Na Odrze może powstać sieć miejsc obsługi turystyki wodnej na różnych poziomach, zaczynając od najniższego:

- I poziom - miejsca obsługi przeznaczone tylko dla łodzi wiosłowych i kajaków,
- II poziom - miejsca obsługi przeznaczone dla małych łodzi pasażerskich, jachtów, łodzi motorowych oraz łodzi wiosłowych i kajaków,
- III poziom - miejsca obsługi wszystkich turystycznych i sportowych jednostek pływających: statków pasażerskich, łodzi motorowych, jachtów, łodzi wiosłowych, kajaków.

3.2.2. Charakterystyka wyznaczonych miejsc obsługi turystyki wodnej (MOTW) na Odrze

III - najwyższy poziom miejsc obsługi turystyki wodnej (MOTW), który zgodnie z założonym programem powinien obsługiwać wszystkie jednostki pływające po Odrze, służące turystyce, rekreacji i sportom wodnym:

- Oława** w wyniku waloryzacji turystycznej gmin wzdłuż Odry, została wyznaczona jako atrakcyjne miejsce lokalizacji MOTW, o czym przesądziło już istniejące zaplecze turystyczne i duże walory kulturowe; istniejący potencjał turystyczny to: punkt informacji turystycznej, hotel, schronisko młodzieżowe, trasy rowerowe, znakowany szlak pieszy, liczne zabytki i atrakcyjny krajobraz; baza turystyczna wymaga rozwinięcia o pole biwakowe, które będzie służyło głównie pływającym kajakami i łodziami wiosłowymi oraz wypożyczalni sprzętu turystycznego: kajaków, łodzi, rowerów; miasto jest potencjalnym miejscem budowy portu lub przystani pasażerskiej; w mieście znajduje się port i nabrzeże towarowe - nieczynne, brak nabrzeża dla statków pasażerskich; ze względu na brak możliwości pokonania Wrocławskiego Węzła Wodnego przez wielkogabarytowe statki pasażerskie, do czasu modernizacji Śluzy Różanka Oława może być brana pod uwagę jako przystań dla małych statków pasażerskich.
- Wrocław** najwyżej punktowany w waloryzacji gmin, posiada najlepiej rozwiniętą bazę turystyczną i nie w pełni wykorzystany potencjał; jest miejscem szczególnym ze względu na swoją skalę i rangę; Wrocław dawniej był wielkim portem śródlądowym i znaczącym ośrodkiem sportów wodnych; miasto oferuje liczne atrakcje turystyczne (kina, teatry, operę, operetkę, muzea, galerie, filharmonię, ogród zoologiczny i botaniczny, biblioteki, obiekty sportowe, itp.), które mogą zatrzymać turystę na dłuższy, kilkudniowy pobyt; największą, planowaną inwestycją jest budowa portu śródlądowej żeglugi pasażerskiej na starym zimowisku barek na Osobowicach; do obsługi żeglugi turystycznej w obrębie Wrocławia konieczna jest modernizacja istniejących i budowa nowych przystani.
- Głogów** w waloryzacji znalazł się na drugim miejscu (razem z gminą Ścinawa i Wołów); miasto posiada dwa porty: Katedralny i Zimowy będące zabytkami hydrotechniki, nabrzeże o funkcji towarowej, liczne zabytki, hotel, schronisko młodzieżowe, punkt informacji turystycznej i szlak rowerowy; w lipcu miasto jest miejscem postoju „Flisu Odrzańskiego”, cyklicznego, corocznego spływu po Odrze; obecnie statki pasażerskie wykorzystują do postoju piaszczyste utwardzone nabrzeże w Porcie Katedralnym, na miejscu, którego planowana jest budowa przystani pasażerskiej.

II poziom MOTW - miejsca obsługi małych łodzi pasażerskich, łodzi motorowych i jachtów oraz łodzi wiosłowych i kajaków:

- Uraz** lokalizacja w pobliżu miejscowości Uraz w gminie Oborniki Śląskie; obecnie istnieje tutaj utwardzone niskie nabrzeże połączone drogą dojazdową z miejscowością; we wsi ruiny średniowiecznego zamku i resztki wałów książęcego grodu z XIII w.
- Brzeg Dolny - Wały Śląskie** lokalizacja przystani w miejscowości Wały Śląskie koło Brzegu Dolnego; istnieje tutaj już ośrodek sportów wodnych, posiadający przystań jachtową; w samym Brzegu Dolnym proponowana jest lokalizacja stacji paliw z wykorzystaniem istniejącego nabrzeża.
- Malczyce** w waloryzacji gmin znalazły się na niższym, niż miasta, poziomie; wieś posiada baseny i nabrzeża portowe do obsługi transportu towarowego, stocznia rzeczna jest zabytkiem hydrotechniki; przez Malczyce przebiega szlak pieszy do Lubiąża i Środy Śląskiej - miejsc o dużych walorach kulturowych; istniejące nabrzeża są dogodnym miejscem dla lokalizacji stacji paliw; planowana budowa stopnia wodnego Malczyce zdecydowanie poprawi warunki dla żeglugi pasażerskiej; w gminie działa klub kajakowy, brak nabrzeża dla statków pasażerskich.
- Lubiąż** miejsce szczególne ze względu na międzynarodową rangę zespołu klasztornego cystersów, położonego nad Odrą i odwiedzanego licznie przez zwiedzających; wskazane do lokalizacji przystani do obsługi małych statków pasażerskich, jachtów, łodzi motorowych, kajaków i łodzi wiosłowych; wymaga budowy zaplecza w postaci miejsc noclegowych z sanitariatami; ze względu na walory w postaci: zabytków architektury, kilku tras rowerowych i szlaków pieszych, ścieżki dydaktycznej, atrakcji przyrodniczych, dobrej dostępności komunikacyjnej, miejsce to posiada predyspozycje do stworzenia większego zaplecza turystycznego służącego zarówno turystom pieszym jak i korzystającym z samochodów, rowerów czy kajaków; w przypadku budowy stopnia wodnego Lubiąż, którego realizacja uzależniona jest od oddziaływania planowanego stopnia wodnego Malczyce na erozję dna rzeki, możliwości żeglugi oraz lokalizacji przystani powinny zostać rozważone ponownie ze względu na inne uwarunkowania.
- Ścinawa** w waloryzacji gmin znalazła się na drugim miejscu, po Wrocławiu (razem z Głogowem i gminą Wołów), ale należy tu zaznaczyć, że przyczyniły się do tego również tereny wiejskie ocenianej jako całość gminy Ścinawa; o tak wysokiej pozycji przesądziły: istniejące nabrzeże portowe, pole biwakowe, zabytki, szlaki piesze i szlak rowerowy; konieczna jest budowa przystani turystycznej z zapleczem noclegowym i gastronomicznym; ze Ścinawy do Prochowic, przez teren projektowanego Parku Krajobrazowego Doliny Odry, prowadzi pieszy „Szlak Nadodrzański”; miasto jest jednym z węzłów na trasie corocznego „Flisu Odrzańskiego”; zlokalizowane jest tu towarowe nabrzeże przeładunkowe, natomiast statki pasażerskie wykorzystują piaszczyste utwardzone nabrzeże.
- Chobienia** miejscowość w gminie Rudna, obecnie brak zaplecza dla turystyki wodnej, ale posiada dwie bardzo korzystne lokalizacje: jedna na akwenu będącym wyrobiskiem po eksploatacji żwiru, druga na rozlewisku rzeczki Górecka Woda, dla której opracowano projekt techniczny małego portu ze stacją paliw; obie lokalizacje, znajdujące się w odległości 2 km między sobą posiadają zróżnicowane warunki terenowe: pierwsza korzystne dla budowy przystani i pola biwakowego, druga korzystne dla budowy portu z możliwością tankowania paliwa.
- Chełm** starorzecze Odry w okolicy miejscowości Chełm w gminie Rudna, której zabudowania są oddalone o ok. 0,5 km i połączone drogą gruntową; miejsce

nadaje się na budowę dużej przystani z możliwością biwakowania, ale wymaga budowy zaplecza noclegowego z sanitariatami i gastronomią oraz utwardzonej drogi dojazdowej.

Wyszanów miejscowość w województwie lubuskim, lokalizacja przystani przy ujściu Baryczy do Odry, gdzie Barycz na długości około 400 m ma szerokość 100 m; na prawym brzegu jest dobre miejsce na przystań oraz pole biwakowe; przystań ta może się stać zwornikiem dla obu rzek: Odry i Baryczy.

I - najniższy poziom MOTW - miejsca obsługi tylko dla kajaków i łodzi wiosłowych:

Czernica lokalizacja na starorzeczu Odry w miejscowości gminnej - Czernica; przebiegają tędy trasy rowerowe Wrocław - Oława oraz szlak pieszy; lokalizacja charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną zarówno do dróg samochodowych jak i stacji kolejowej; brak bazy turystycznej.

Dziewin starorzecze Odry o dobrej dostępności komunikacyjnej, położone ok. 5,5 km na południe od Ścinawy; tędy przebiega pieszy „Szlak Nadodrzański”, zorganizowana została edukacyjna ścieżka przyrodnicza i miejsca parkingowe dla samochodów; jest to popularne łowisko wędkarskie i miejsce odpoczynku okolicznych mieszkańców; wymaga budowy zaplecza dla obsługi turystów w postaci bazy noclegowej z sanitariatami oraz gastronomii; dodatkowymi atrakcjami są miejscowe zabytki: kościół i pałac z parkiem, który popada w ruinę i wymaga zabezpieczenia oraz udostępnienia zwiedzającym.

Wietszyce lokalizacja przystani dla kajaków i łodzi wiosłowych oraz możliwość noclegu. Inicjatywy gminy, zmierzające do budowy przystani pasażerskiej i stacji wodnej lub schroniska młodzieżowego sprawiają, że Wietszyce mogą być traktowane jako alternatywa wobec Wyszanowa lub Chełma dla lokalizacji MOTW poziomu II-giego.

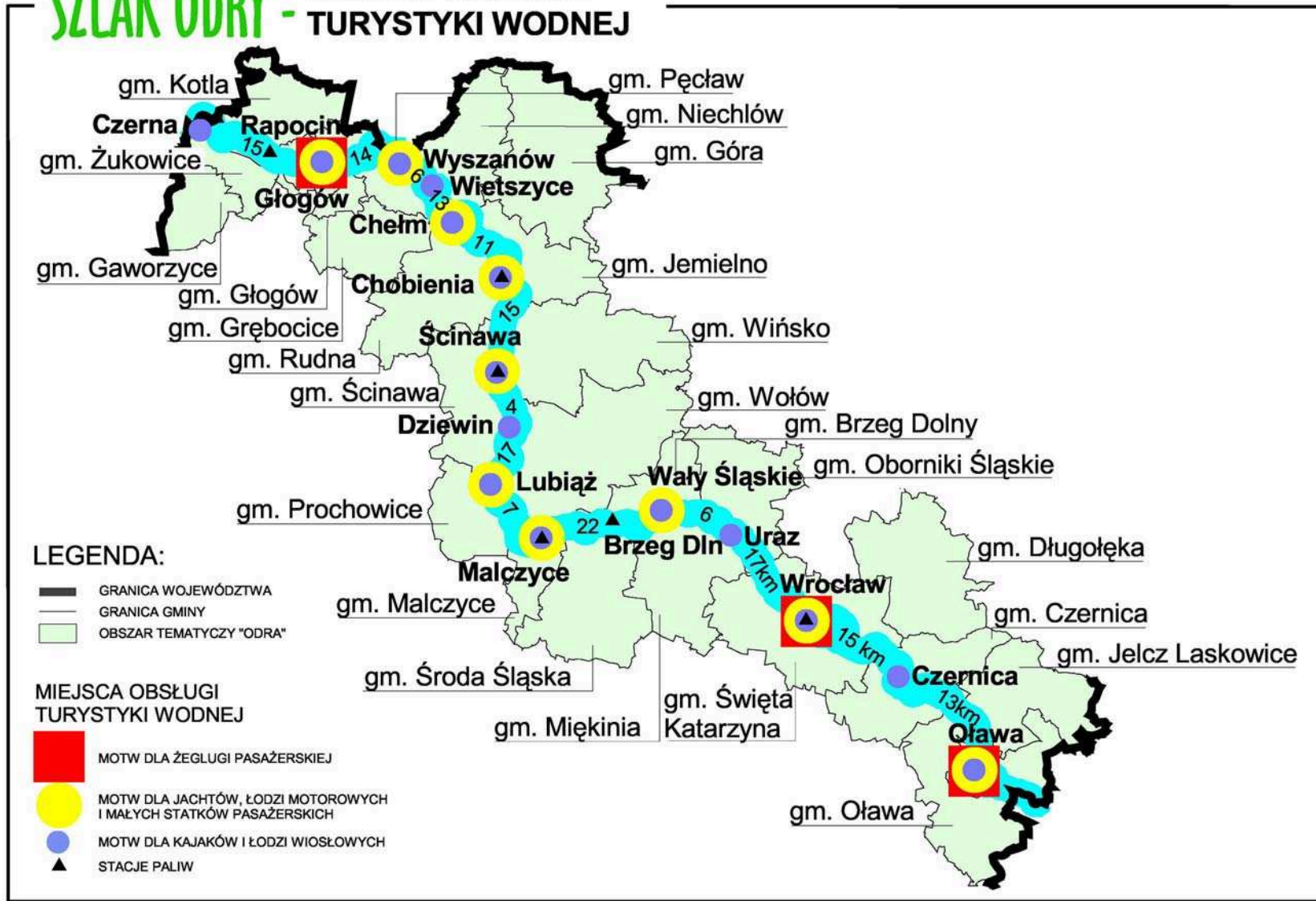
Czerna lokalizacja przy starorzeczu Odry w gminie Żukowice, korzystna dla realizacji przystani z polem biwakowym, jednak wymaga budowy drogi o długości ok. 400 metrów, łączącej ją z najbliższą miejscowością - Czerna; obecnie brak infrastruktury turystycznej; w miejscowości znajduje się odrestaurowany zespół pałacowo - parkowy, który prywatny właściciel zamierza przeznaczyć do obsługi turystyki.

Nabrzeża ze stacjami paliw: **Brzeg Dolny, Malczyce, Ścinawa, Rapocin**: ze względu na uwarunkowania terenowe nie nadają się do budowy zaplecza turystycznego.

Poza wymienionymi MOTW, tworzącymi sieć, na szlaku zlokalizowane są miejsca, w których warto się zatrzymać ze względu na atrakcje turystyczne:

- **Kamieniec Wrocławski**, wieś położona w gminie Czernica, znajduje się tu Jezioro Bajkał - ośrodek wypoczynkowy z polem biwakowym, łowisko wędkarskie,
- **Brzeg Dolny**, miasto o średniowiecznym rodowodzie z zabytkowym zespołem pałacowo-parkowym, kościołem, zlokalizowany jest tu kompleks hotelowo-sportowy "Rokita", kryta pływalnia "Aquasport", kino, restauracje, kawiarnie,
- **Tarchalice** (w gminie Wołów), rezerwat archeologiczny w miejscu ośrodka hutnictwa z IX-X wieku, Park Krajobrazowy „Dolina Jezierzycy”.

SZLAK ODRY - SYSTEM OBSŁUGI TURYSTYKI WODNEJ

3.3. TURYSTYCZNE ZAGOSPODAROWANIE SZLAKU BARYCZY

3.3.1. Lokalizacja miejsc obsługi turystyki wodnej (MOTW)

Rzeka Barycz jest typowo nizinną rzeką, jedną z najwolniejszych rzek w Polsce, płynie zabagnioną Pradolina Barycko-Głogowską, przez cenne lasy łąkowe i tereny o bogatej roślinności, sprzyjającej zagnieżdżaniu się rzadkich gatunków ptactwa. Wielką atrakcją tego szlaku w jego początkowym odcinku jest Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy” i rozległy obszarowo rezerwat przyrody „Stawy Milickie”. Jest to ostoja ptactwa znacząca w skali europejskiej. Rezerwat ten jest umieszczony na liście najcenniejszych obszarów wodno-błotnych, objętych międzynarodową konwencją RAMSAR.

Około 120-kilometrowa długość szlaku od Odolanowa do ujścia do Odry, wymaga urządzenia 6 miejsc obsługi turystyki kajakowej z możliwością noclegu. Na początkowym odcinku szlaku najbardziej sprzyjające warunki są w położonych nad rzeką miastach: Miliczu i Żmigrodzie oraz leżącym pomiędzy nimi Sułowie, miejscowości letniskowej, stanowiącej dobrą bazę noclegową. W dalszym odcinku szlaku MOTW powinno się zlokalizować w Wąsoszu, Ryczeniu (gmina Góra) oraz w Wyszanie (województwo lubuskie). Przystań w Wyszanie ma szczególne znaczenie dla systemu obsługi turystyki wodnej, gdyż będzie zwornikiem dla dwóch rzek: Odry i Baryczy. Tak zlokalizowana infrastruktura turystyczna rzeki pozwoli na w miarę równomierne nasycenie szlaku w przystanie i biwaki, w odległościach możliwych do przeplnięcia kajakiem w ciągu jednego dnia.

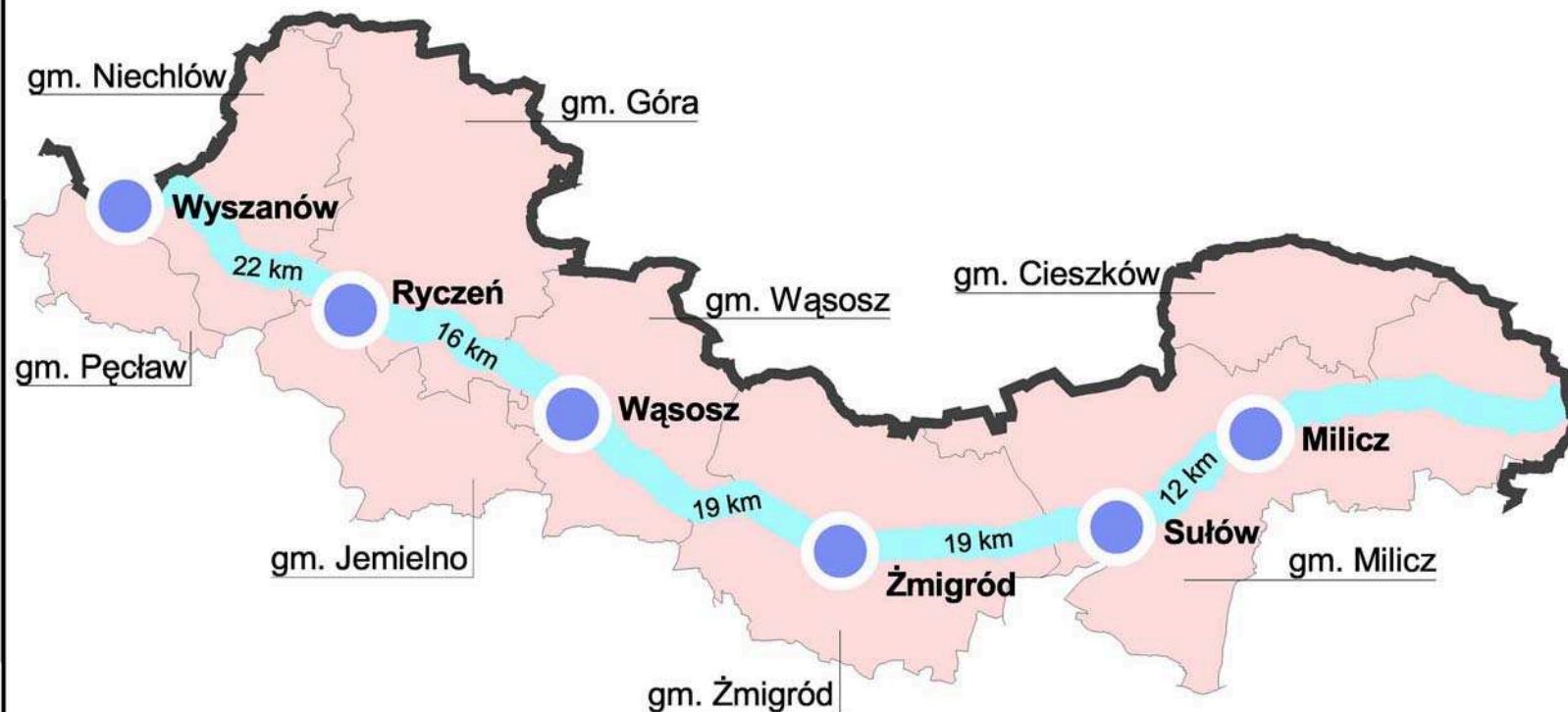
Lp.	Miejscowość (lokalizacja miejsca obsługi turystyki wodnej)	Gmina	Atrakcje turystyczne
1	2	3	5
1	Milicz	Milicz	szlak rowerowy szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze imprezy związane z turystyką wodną
2	Sułów	Milicz	szlak rowerowy – potencjalny szlaki pieszy zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
3	Żmigród	Żmigród	szlak rowerowy - potencjalny szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
4	Wąsosz	Wąsosz	szlak rowerowy - potencjalny szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
5	Ryczeń	Góra	ośrodek sportów wodnych - potencjalny szlak rowerowy - potencjalny zabytki architektury
6	Wyszanie (województwo lubuskie)	Szlichtyngowa	KONIEC SZLAKU (ujście do Odry)

3.3.2. Charakterystyka MOTW

- Milicz** - najwyżej punktowana gmina według waloryzacji, pierwsze miejsce postoju z noclegiem; brak infrastruktury turystycznej na rzece; na zwiedzenie zasługują: zespół pałacowo-parkowy, kościół p.w. Św. Andrzeja, ruiny zamku książąt oleśnickich czy rezerwat przyrody „Stawy Milickie” i Park Krajobrazowy Dolina Baryczy; z uwagi na atrakcyjność miejsca należałoby tu rozważyć lokalizację rozszerzonego zakresu MOTW, zachęcającego do dłuższego pobytu.
- Sułów** - oddalony o 12 km od Milicza; atrakcjami są: Stawy Milickie i Park Krajobrazowy Dolina Baryczy oraz pałac barokowy, zabytkowy park; między Baryczą a Młynówką Sułowską, w miejscu oddalonym od wsi około kilometr, znajdują się ośrodki wypoczynkowe, domki kempingowe położone są na zalesionym obszarze wśród wysokich drzew iglastych, w pobliżu znajdują się małe jeziora i kanały będące pozostałościami po starorzeczu; miejsce to jest dobrze wyposażone w noclegi oraz bazę gastronomiczną, brakuje przystani wodnej na rzece.
- Żmigród** - na drugiej pozycji według waloryzacji, posiada spore atrakcje, szczególnie przyrodnicze: rezerваты „Radziadz”, „Olszyny Niezgodzkie”, Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy” oraz zabytkowe kościoły i ruiny barokowego zespołu pałacowo-parkowego; obecnie nie ma infrastruktury turystycznej związanej z rzeką; studium Gminy Żmigród zawiera planowane tereny rekreacji z zielenią towarzyszącą w bezpośredniej bliskości rzeki, a od wschodniej strony miasta przy rzece planowane są zbiorniki wodne, które w przyszłości mogą być miejscem rozwoju rekreacji wodnej; w tym rejonie należałoby szukać miejsca na przystań wodną na Baryczy.
- Wąsosz** - pod względem waloryzacji na trzecim i ostatnim miejscu razem z gminą Niechlów i Góra; położony na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy i projektowanego Parku Krajobrazowego Dolina Baryczy; interesujące zabytki architektury to: zamek kasztelański i kościół św. Józefa w Wąsoszu oraz pałac, oficyna i park krajobrazowy w Górcie Wąsoskiej; prowadzą tędy dwa szlaki kajakowe: szlak na rzece Baryczy oraz szlak na rzece Orli, która ok. 2 km za centrum miasta wpada do Baryczy; w sąsiedztwie połączenia obu rzek należałoby szukać miejsca na przystań kajakową i biwak; dobre warunki dla lokalizacji przystani wodnej są także na amfiteatrze, przed mostem kolejowym.
- Ryczeń** - położony na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy i projektowanego Parku Krajobrazowego Dolina Baryczy; w mieście znajduje się zespół pałacowo-folwarczny, a po stronie wschodniej miasta zlokalizowany jest zbiornik retencyjny Ryczeń, obecnie wykorzystywany w celach rekreacyjnych jedynie przez wędkarzy, może być jednak równie atrakcyjny dla kajakarzy; w rejonie zbiornika należałoby szukać miejsca na lokalizację przystani wodnej oraz pola biwakowego.
- Wyszanów (woj. lubuskie)** - dogodne warunki dla lokalizacji przystani dla większych jednostek pływających oraz dla kajaków a także dla pola

biwakowego znajduje się przy poszerzonym, końcowym odcinku rzeki Baryczy, (która ma tu szerokość 100 m), w odległości ok. 400 m od ujścia do Odry.

SZLAK BARYCZY - SYSTEM OBSŁUGI TURYSTYKI WODNEJ

LEGENDA:

- GRANICA WOJEWÓDZTWA
- GRANICA GMINY
- OBSZAR TEMATYCZY "BARYCZ"

MIEJSCA OBSŁUGI TURYSTYKI WODNEJ

- MIEJSCA ODPOCZYNKU I NOCLEGU

3.4. TURYSTYCZNE ZAGOSPODAROWANIE SZLAKU BYSTRZYCY

3.4.1. Lokalizacja miejsc obsługi turystyki wodnej (MOTW)

Szlak kajakowy o długości 85 km, wymaga około 4 - 5 dni na jego przepłynięcie, istnieje, więc potrzeba urządzenia 4 MOTW z możliwością zapewnienia noclegu. Początek szlaku jest w Świdnicy a przy niskim stanie wód w Mietkowie. Najkorzystniejszymi miejscami na lokalizację MOTW są położone nad rzeką miasta: Kąty Wrocławskie i Wrocław - Leśnica oraz Mietków, gdzie nad zbiornikiem Mietkowskim rozwija się infrastruktura turystyczna. Korzystnym miejscem dla lokalizacji MOTW jest także Krasków (gmina Marcinowice) z zabytkowym pałacem Fundacji Forum Krasków. Szlak kończy się na obrzeżach Wrocławia ok. 13 km od centrum miasta.

L.p.	Miejscowość (lokalizacja miejsca obsługi i turystyki wodnej - MOTW)	Gmina	Atrakcje turystyczne
1	2	3	5
1	Świdnica	Świdnica	PUNKT STARTU szlaki piesze zabytki architektury
2	Krasków	Marcinowice	zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
3	Mietków	Mietków	PUNKT STARTU ośrodek sportów wodnych kąpielisko atrakcje przyrodnicze
4	Kąty Wrocławskie	Kąty Wrocławskie	szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
5	Leśnica	Wrocław	KONIEC SZLAKU szlaki piesze szlaki rowerowe zabytki architektury

3.4.2. Charakterystyka MOTW

Świdnica

- na pierwszej pozycji w waloryzacji razem z Kątami Wrocławskimi; miejsce startu spływów kajakowych przy wysokim stanie wód; posiada cenne walory kulturowe, m.in.: zabytkowy układ urbanistyczny proponowany jako Świdnicki Rezerwat Kulturowy, Kościół Pokoju wpisany na listę UNESCO; w mieście znajduje się zalew na rzece Witoszówka, jest on połączony z Bystrzycą płytkim strumykiem nie nadającym się jednak do spłynięcia kajakiem; bazę noclegową stanowią hotele i schronisko młodzieżowe; brak jest infrastruktury turystycznej na rzece.

Krasków

- wieś położona w gminie Marcinowice; w waloryzacji na trzecim miejscu razem z Leśnicą na terenie Wrocławia; w Kraskowie znajduje się zespół pałacowo-parkowy, który obecnie pełni rolę hotelu o wysokim standardzie oraz cenne zespoły przyrody objęte ochroną jako Park Krajobrazowy Doliny Bystrzycy; konieczne urządzenie przystani wodnej i pola biwakowego.

Mietków

- tu znajduje się jezioro zajmujące obszar 900 ha; ze względu na wielkość jeziora i dobre warunki wietrzne, jest ono doskonałym miejscem do uprawiania sportów wodnych, dodatkowym atutem są malownicze łąki i widok na górę Ślężę; warunki te sprawiły, że obecnie nad zbiornikiem powstaje wiele ośrodków nastawionych na turystów wodnych; zagrożeniem dla pływających na jeziorze jest często i nagle występująca wysoka fala (o dużej prędkości i długości rozbiegu); zbiornik położony jest na terenie Parku Krajobrazowego Doliny Bystrzycy; umownie przyjęto MOTW w miejscowości Mietków, choć najdogodniejszym miejscem są okolice jeziora gdzie baza taka już istnieje.

Kąty Wrocławskie

- zajmują drugą pozycję w waloryzacji; posiadają cenne obiekty architektury sakralnej i świeckiej takie jak: ratusz, pałac, fragmenty murów obronnych oraz walory przyrodnicze - Park Krajobrazowy Doliny Bystrzycy.

Wrocław - Leśnica

- zachodnia dzielnica Wrocławia położona na trasie Szlaku Bystrzycy, w waloryzacji trzecia pozycja; znajdują się tu dwa ośrodki sportowe oraz hotel; zabytkowa rezydencja z zespołem parkowym obecnie pełni funkcję Centrum Kultury „Zamek”; duże obszary zielone nad rzeką stwarzają możliwość lokalizacji obiektów i urządzeń infrastruktury turystycznej związanej z rzeką (MOTW); Leśnica to miejsce kończące spływ lub ostatni nocleg przed dotarciem do ujścia rzeki, oddalonego o około 7 km.

SZLAK BYSTRZYCY- SYSTEM OBSŁUGI TURYSTYKI WODNEJ

LEGENDA:

- GRANICA GMINY
- OBSZAR TEMATYCZY "BYSTRZYCA"

MIEJSCA OBSŁUGI TURYSTYKI WODNEJ

- START SPŁYWU KAJAKOWEGO
- MIEJSCE ODPOCZYNKU I NOCLEGU
- START PRZY NISKIM POZIOMIE WÓD/
MIEJSCE ODPOCZYNKU I NOCLEGU

3.5. TURYSTYCZNE ZAGOSPODAROWANIE SZLAKU BOBRU

3.5.1. Lokalizacja miejsc obsługi turystyki wodnej (MOTW)

Szlak kajakowy o długości 239,8 km, w tym na terenie województwa dolnośląskiego ok. 129 km. Na jego przebycie należy przeznaczyć 10 dni. Na trasie szlaku znajdują się liczne zabytki i ciekawa przyroda, krajobraz jest bardzo urozmaicony, a odcinek od źródła do Lwówka Śląskiego zaliczany jest do szlaków górskich. W granicach województwa dolnośląskiego istnieje potrzeba wyznaczenia 8 miejsc obsługi turystyki wodnej z możliwością noclegu. Najbardziej oczywista lokalizacja takich miejsc to leżące nad Bobrem miasta: Jelenia Góra, Wleń, Lwówek Śląski i Bolesławiec. Atrakcyjnym miejscem lokalizacji są także obrzeża Jeziora Pilchowickiego. Najbardziej celowa lokalizacja na odcinku pomiędzy Lwówkiem a Bolesławcem, to Włodzice Wielkie, a poniżej Bolesławca, na obszarze Borów Dolnośląskich - Trzebień.

Obecnie nad Bobrem brak jest infrastruktury turystycznej, umożliwiającej korzystanie z walorów tej rzeki. Na odcinku od Marciszowa do Jeziora Pilchowickiego znajduje się tylko jedno schronisko położone bezpośrednio nad rzeką. Kolejny niewielki ośrodek położony jest przy Jeziorze Pilchowickim, dalej dopiero w dolnym biegu rzeki pojawiają się dwa kolejne ośrodki związane z rzeką w Bolesławcu i Trzebień.

Długi odcinek rzeki, bo aż do Lwówka Śląskiego, jest niedostępny dla kajakarzy przy niskim stanie wód. Trwałe turystyczne zainwestowanie ma największe uzasadnienie w rejonie Jeziora Pilchowickiego, gdzie mogłoby być wykorzystywane przez cały sezon letni. W północnym odcinku rzeki istnieje potrzeba urządzenia przystani kajakowych oraz pól biwakowych z sanitariatami, jako program minimum dla obsługi turystyki kajakowej. Przy ich lokalizacji należałoby brać pod uwagę także problematykę wędkarską. Bóbr jest siedliskiem pstrąga i lipienia a wędkarstwo może stać się także ważnym elementem turystycznego zagospodarowania rzeki.

Na odcinku od miejscowości Dobra k. Bolesławca do miejscowości Buczek (woj. lubuskie) szlak przebiega przez poligon wojskowy, co stanowi utrudnienie w ruchu turystycznym.

Propozycje lokalizacji MOTW przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Miejscowość (lokalizacja miejsca obsługi i turystyki wodnej)	Gmina	Atrakcje turystyczne
1	2	3	4
1	Marciszów	Marciszów	PUNKT STARTU szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
2	Janowice Wielkie	Janowice Wielkie	szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
3	Jelenia Góra	Jelenia Góra	szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze imprezy związane z turystyką wodną
4	Jezioro Pilchowickie	Wleń	ośrodki sportów wodnych kąpieliska szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze

1	2	3	5
5	Wleń	Wleń	szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze imprezy związane z turystyką wodną
6	Lwówek Śląski	Lwówek Śląski	PUNKT STARTU kąpieliska szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze imprezy związane z turystyką wodną
7	Włodzice Wielkie	Lwówek Śląski	szlaki rowerowe szlaki piesze atrakcje przyrodnicze
8	Bolesławiec m.	Bolesławiec m.	szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury imprezy związane z turystyką wodną
9	Trzebień	Bolesławiec	ośrodki sportów wodnych szlaki rowerowe atrakcje przyrodnicze obfitość grzybów

3.5.2. Charakterystyka MOTW

Marciszów

- według waloryzacji gmina znajduje się na jednej z końcowych pozycji przed Starą Kamienicą i Lubomierzem; obfituje w cenne przyrodniczo obszary, położona jest na terenie istniejącego Rudawskiego Parku Krajobrazowego i projektowanego Kaczawskiego Parku Krajobrazowego; jest miejscem startu szlaku okresowego, a dla pełnienia tej funkcji nie ma konieczności tworzenia bazy noclegowej; niezbędnymi elementami są dobry dostęp komunikacyjny i łagodny brzeg umożliwiający spuszczenie kajaka na wodę.

Janowice Wielkie

- w wyniku waloryzacji gmina znalazła się na czwartej pozycji; jest pierwszym miejscem lokalizacji MOTW na trasie szlaku; we wsi już istnieje zaczątek bazy turystycznej, o czym świadczy znajdujący się tam hotel i pole biwakowe oraz przebiegający tędy międzynarodowy szlak rowerowy; najcenniejsze kulturowe atrakcje to zespół pałacowo-parkowy oraz zamek Bolczów; atrakcje przyrodnicze to m.in.: Rudawski Park Krajobrazowy, projektowany Kaczawski Park Krajobrazowy oraz projektowany rezerwat przyrody „Torfowisko na Trzczańskich mokradłach”; bogactwo walorów kulturowych i przyrodniczych oraz urozmaicony górzisty krajobraz zachęcają do wędrówek pieszych i rowerowych.

Jelenia Góra

- na trzecim miejscu według waloryzacji razem z Wleniem, jest największym ośrodkiem na szlaku; w mieście znajduje się wiele zabytków architektury m.in.: historyczny zespół urbanistyczny - mury obronne z basztą Grodzką i bramą Zamkową, ratusz, zespół Kościoła Łaski, kościół p.w. Św. Erazma i Pankracego, a na obrzeżach miasta wiele atrakcji przyrodniczych: Park

Krajobrazowy Doliny Bobru z otuliną, projektowany Kaczawski Park Krajobrazowy, projektowany Łomnicki Park Krajobrazowy; jedna z dzielnic miasta: Cieplice - pełni funkcje uzdrowiskową; posiada bazę turystyczną: hotele, schronisko, pole namiotowe, nie są to jednak obiekty związane z rzeką; w studium gminnym oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nie uwzględniano dotąd możliwości turystycznego zagospodarowania rzeki Bobru w granicach miasta.

Jeziro Pilchowickie

- położone na terenie gminy Wleń, najwyższej punktowanej w waloryzacji; Jezero Pilchowickie jest największym zbiornikiem zaporowym w Sudetach, niestety obecnie w niewielkim stopniu zagospodarowanym na cele turystyczne; funkcjonuje tam jedynie ośrodek WOPR oraz przystań, budynek schroniska popadł w ruinę, a plaż właściwie nie ma. jezioro leży na terenie Parku Krajobrazowego Doliny Bobru, a w całej gminie projektowanych jest wiele użytków ekologicznych i pomników przyrody; Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględnia rozwój turystyki wodnej na Bobrze oraz udostępnienie i odpowiednie zagospodarowanie strefy przybrzeżnej jeziora, a także utworzenie punktów widokowych oraz wytrasowanie ścieżek dydaktycznych. Przedwojenny stan zagospodarowania turystycznego jeziora Pilchowickiego wskazuje na celowość zainwestowania w ten teren i uczynienia z niego ponownie atrakcji turystycznej.

Wleń

- oddalony od Jeziora Pilchowickiego o 12 km, bogaty w atrakcje kulturowe i przyrodnicze: położony na terenie Parku Krajobrazowego Doliny Bobru, w mieście znajduje się rezerwat przyrody „Zamkowa Góra”, proponowany rezerwat kulturowy Wlenia obejmujący historyczny zespół urbanistyczny, ruiny zamku, zespół pałacowo-parkowy oraz kościół p.w. Św. Mikołaja; w mieście istnieje baza turystyczna w postaci: hotelu, schroniska i pola namiotowego; dla rozwoju turystyki wodnej w studium gminnym przewidziano realizację następujących zadań: utrzymanie i rozwój kajakarstwa na całym odcinku Bobru, rozbudowę sieci pól namiotowych, dla których proponuje się lokalizację w zakolu Bobru we Wleniu.

Lwówek Śląski

- znalazł się na drugiej pozycji według waloryzacji; jest to miejsce startu spływów kajakowych przy niskim stanie wód, a zatem początek stałego szlaku kajakowego; miasto posiada walory kulturowe i przyrodnicze takie jak m.in.: Park Krajobrazowy Doliny Bobru, projektowany rezerwat przyrody „Skały Lwóweckie”, liczne istniejące i projektowane pomniki przyrody nieożywionej, proponowane stanowiska dokumentacyjne, zabytkowy układ urbanistyczny we Lwówku Śląskim, renesansowy pałac w Płakowicach; w mieście istnieje baza turystyczna w postaci hotelu, kempingu i pola namiotowego, w bliskim sąsiedztwie rzeki znajduje się kąpielisko miejskie, przy którym istnieją warunki dla urządzenia przystani kajakowej oraz pola biwakowego; odpowiednie regulacje w tym zakresie powinny znaleźć się w studium gminnym oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Poniżej Lwówka Śląskiego, w miejscowości Rakowice rozpoczęto budowę dużego zbiornika wodnego, który będzie pełnił także funkcję rekreacyjną.

Włodzice Wielkie

- oddalone od Lwówka Śląskiego o 12 km; wieś jest atrakcyjna pod względem przyrodniczym i kulturowym, są tu m.in.: poewangelicki kościół z rokokowym wyposażeniem, projektowany park kulturowy Dolina Bobru, znajduje się tu również schronisko; Studium Miasta i Gminy Lwówek Śląski przewiduje rozwój turystyki także tej związanej bezpośrednio z rzeką, zakłada szereg działań towarzyszących, takich jak: rekreacja planowana nad zbiornikiem w Rakowicach Wielkich oraz rozszerzenie sieci szlaków rowerowych i pieszych; we Włodzicach istnieje potrzeba urządzenia pola biwakowego na malowniczych terenach nad rzeką w sąsiedztwie elektrowni wodnej.

Bolesławiec

- według waloryzacji miasto zajmuje dalszą pozycję. Przede wszystkim walory kulturowe stanowią tu duże atrakcje: historyczny zespół urbanistyczny; czy zespół klasztoru dominikanów, nie brakuje również walorów przyrodniczych, część z cennych przyrodniczo zespołów związana jest bezpośrednio z rzeką wśród nich użytki ekologiczne i pomniki przyrody nieożywionej; zlokalizowane jest tu pole namiotowe przy rzece oraz ośrodek wodno sportowy również z polem namiotowym; Studium Miasta Bolesławca zakłada rozwój turystyki na terenach przylegających do zbiorników wodnych i terenach poeksploatacyjnych żwirowni; wskazuje się również na potrzebę urządzenia ośrodka wodnego dla uprawiania sportów takich jak pływanie, kajakarstwo, żeglarstwo i windsurfing.

Trzebień

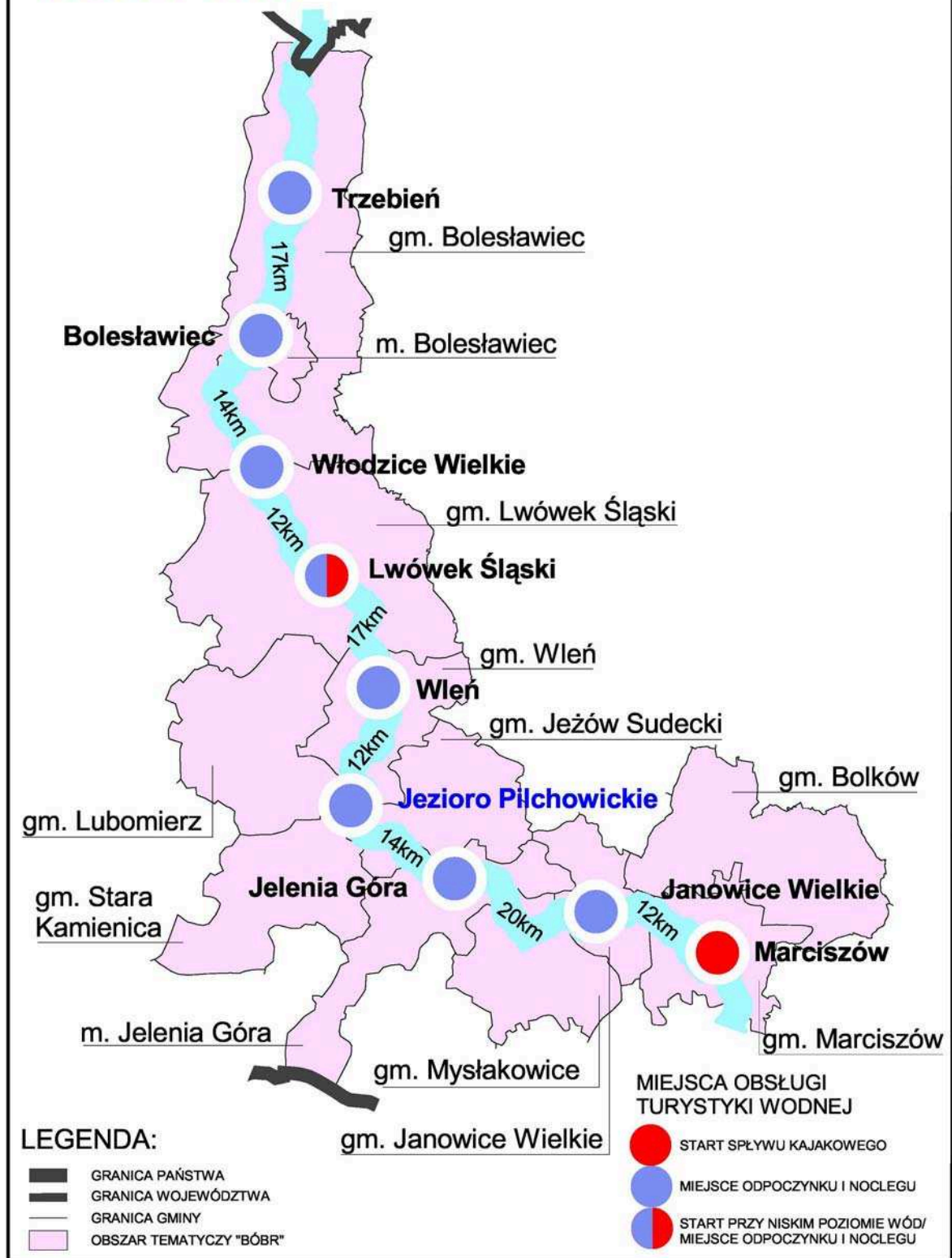
- na dalszej pozycji pod względem waloryzacji, jest ostatnią lokalizacją MOTW na trasie szlaku kajakowego w województwie dolnośląskim, położoną na terenach „Borów Dolnośląskich”, otoczoną grzybodajnymi lasami; ze sporą liczbą użytków ekologicznych, pomników przyrody nieożywionej i zespołów przyrodniczo – krajobrazowych; istnieje tu baza noclegowa po dawnym wojskowym ośrodku wypoczynkowym, który obecnie jest w prywatnych rękach; około dwa kilometry poniżej wsi znajduje się użytkowany rekreacyjnie zbiornik wodny; Studium Gminy Bolesławiec zakłada rozwój turystyki m. in. utrzymanie i uatrakcyjnienie szlaku kajakowego, rozwój turystyki wędrówkowej i edukacyjnej w oparciu o istniejące szlaki turystyczne, rozwój turystyki i wypoczynku świątecznego.

Poza wymienionymi MOTW tworzącymi sieć obsługi szlaku kajakowego, na szlaku jest miejsce, w którym warto się zatrzymać ze względu na atrakcje turystyczne:

Jeziro Modre

- położone między miastem Jelenia Góra, a Jeziorem Pilchowickim, utworzone dzięki wybudowaniu tamy na rzece, o skalistych, stromych brzegach i malowniczym krajobrazie. Nad jeziorem znajduje się zabytkowe schronisko „Perła Zachodu”.

SZLAK BOBRU - SYSTEM OBSŁUGI TURYSTYKI WODNEJ

3.6. TURYSTYCZNE ZAGOSPODAROWANIE SZLAKU KWISY

3.6.1. Lokalizacja miejsc obsługi turystyki wodnej (MOTW)

Szlak kajakowy o długości 110,6 km, przebiegający przez ciekawe przyrodniczo i kulturowo tereny, wymaga na przepłynięcie całości około 7-8 dni, z czego w granicach województwa dolnośląskiego przypada 6 odcinków spływu. Gęsta sieć małych miasteczek leżących przy szlaku w odległości co około 15 km, wyznacza w naturalny sposób kolejne etapy postojów i noclegów. Są to w kolejności: Gryfów Śląski, Leśna, Lubań i Nowogrodzic. W południowej części szlaku, dwa jeziora powstałe na skutek spiętrzenia wody na rzece są już obecnie dobrze zagospodarowane i z powodzeniem pełnią funkcję ośrodków wypoczynkowych nad wodą. To najlepsze miejsca dla rozwoju sportów wodnych i rekreacji na szlaku Kwisy a także dobre miejsca dla rozpoczęcia spływu kajakowego, z uwagi na istniejące tu wypożyczalnie sprzętu wodnego. Północny odcinek szlaku w granicach województwa dolnośląskiego przebiega przez Bory Dolnośląskie, gdzie miejsca obsługi turystyki wodnej można zlokalizować w większych wsiach. Mając na uwadze długość jednodniowego etapu spływu kajakowego oraz lokalne uwarunkowania, wyznaczono je w miejscowościach: Osiecznica, Ławszowa i Świątoszów. Koniec szlaku Kwisy leży poza granicami województwa dolnośląskiego, u ujścia do Bobru.

Kwisa jest rzeką atrakcyjną dla wędkarzy z uwagi na występowanie okazów pstrąga i lipienia. Potrzeby wędkarzy powinny być także brane pod uwagę przy rozpatrywaniu szczegółowych lokalizacji bazy turystycznej na rzece.

Na odcinku od miejscowości Osiecznica do miejscowości Rudawica (woj. lubuskie) szlak przebiega przez poligon wojskowy, co stanowi utrudnienie w ruchu turystycznym.

Wykaz MOTW oraz lokalnych atrakcji zawiera poniższa tabela:

L.p.	Miejscowość (lokalizacja miejsca obsługi i turystyki wodnej - MOTW)	Gmina	Atrakcje turystyczne
1	2	3	5
1	Gryfów Śląski (miejsce startu przy niskim stanie wody)	Gryfów Śląski	PUNKT STARTU ośrodki sportów wodnych kąpieliska szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
2	Leśna (miejsce startu przy wysokim stanie wody)	Leśna	PUNKT STARTU ośrodki sportów wodnych kąpieliska szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze imprezy związane z turystyką wodną
3	Lubań	Lubań	szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
4	Nowogrodzic	Nowogrodzic	szlaki rowerowe - potencjalne zabytki architektury atrakcje przyrodnicze

1	2	3	5
5	Osiecznica	Osiecznica	ośrodki sportów wodnych – potencjalne kąpieliska – potencjalne szlaki rowerowy - potencjalne szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze obfitość grzybów
6	Ławszowa	Osiecznica	szlaki rowerowe - potencjalne zabytki architektury atrakcje przyrodnicze obfitość grzybów
7	Świętoszów	Osiecznica	szlaki rowerowe - potencjalne atrakcje przyrodnicze obfitość grzybów

3.6.2. Charakterystyka MOTW

Gryfów Śląski

- drugi w kolejności ośrodek według wyników waloryzacji, miejsce startu spływów kajakowych przy sprzyjającym stanie wód na rzece; nad pobliskim Jeziorem Złotnickim znajdują się liczne ośrodki rekreacyjne z bazą sprzętową, kąpieliskami oraz możliwością dłuższego pobytu; miasteczko z zabytkowym średniowiecznym układem urbanistycznym i licznymi zabytkami; duże walory przyrodnicze w sąsiedztwie; zagęszczenie wokół miasteczka szlaków pieszych i rowerowych zachęca do wędrowki po okolicy; przyjęto, że dla Gryfowa Śląskiego rolę MOTW pełnią łącznie ośrodki wypoczynkowe, położone nad Jeziorem Złotnickim, w granicach administracyjnych gminy.

Leśna

- na pierwszym miejscu według waloryzacji, na co wpłynęły także liczne ośrodki wypoczynkowe nad pobliskim Jeziorem Leśniańskim; miejsce startu spływu kajakowego przy niskim stanie wód na rzece; Leśna - miasteczko z zabytkowym średniowiecznym układem urbanistycznym i licznymi zabytkami; duże walory przyrodnicze w sąsiedztwie; zagęszczenie wokół miasteczka szlaków pieszych i rowerowych zachęca do wędrowki po okolicy; choć umownie przyjęto MOTW w miejscowości Leśna, to składają się na to istniejące, liczne ośrodki wypoczynkowe nad jeziorem Leśniańskim:
- w gminie Leśna: Leśna, Stankowice, Złotniki Lubańskie, Złoty Potok,
- w gminie Olszyna: Karłowice, Zapusta, Bożkowice.

Lubań

- na trzecim miejscu według waloryzacji; zabytkowy układ urbanistyczny i liczne zabytki; brak infrastruktury turystycznej; w studium gminnym nie uwzględniono wykorzystania rzeki dla celów turystycznych, co należałoby uczynić przy okazji najbliższej aktualizacji tego dokumentu; konieczne jest wyznaczenie nad rzeką terenu pod MOTW przynajmniej z elementarnym programem obsługi szlaku kajakowego.

Nowogrodzic

- według waloryzacji najmniej punktowany ośrodek, posiada jednak duże walory kulturowe i przyrodnicze, m.in. rezerwat

„Brzeźnik” oraz lasy i kompleksy stawów, interesujące zabytki architektury; nie ma tu infrastruktury na rzece, która zachęcałaby kajakarza do wyjścia na brzeg;

studium Gminy i Miasta wspomina o uatrakcyjnieniu zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego oraz o wyeksponowaniu zabytków architektonicznych i elementów przyrody, pomija jednak rzekę jako potencjalne źródło rozwoju; konieczne jest wytyczenie szlaków rowerowych, które powinny prowadzić przez ciekawe tereny gminy;

stosunkowo mała atrakcyjność otoczenia rzeki wskazuje na celowość utworzenia tu MOTW o minimalnym zakresie programowym.

Osiecznica

- gmina bardzo bogata w cenne przyrodniczo kompleksy, szczególnie te związane bezpośrednio z rzeką, m.in. projektowany rezerwat przyrody „Przełom rzeki Kwisy w Osiecznicy”; pod względem walorów kulturowych atrakcję stanowi kompleks pałacowo-parkowy w Kliczkowie; studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Osiecznica, jako jedyne opracowanie dla terenów wzdłuż szlaku kajakowego rzeki Kwisy, przewiduje rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej jako bezpośrednio związanej z rzeką i rekreacją na wodzie; dla poszerzenia oferty turystyczno-rekreacyjnej, studium wyznacza, na terenie wsi Osiecznica i położonej na drugim brzegu rzeki wsi Kliczków, kierunki bardzo konkretnych działań, m.in.: zagospodarowanie dla potrzeb rekreacji brzegu zalewu wodnego w Osiecznicy, zrehabilitowanie w kierunku rekreacyjnym zespołu zbiorników poeksploatacyjnych we wsi Kliczków; jest to miejsce właściwe dla zrealizowania rozszerzonego programu usługowego, związanego z obsługą turystyki wodnej na Kwisie.

Ławszowa

- oddalona o 14 km od Osiecznicy; znajduje się tu wiele miejsc ciekawych pod względem przyrodniczym takich jak projektowany rezerwat przyrody pomiędzy Ławszową a Świętoszowem czy torfowisko koło Ławszowej; studium gminne nie wskazuje we wsi konkretnych terenów dla rozwoju turystyki wodnej, jednak wyznacza „wielofunkcyjne obszary osadnicze”, w obrębie których zawarte są m.in. tereny preferowane do zabudowy i zagospodarowania rekreacyjnego; nie istnieje tu infrastruktura turystyczna na rzece, dlatego konieczne jest utworzenie MOTW przynajmniej z elementarnym programem obsługi turystyki wodnej.

Świętoszów

- jest ostatnim miejscem lokalizacji MOTW w województwie dolnośląskim, 17 km dalej Kwisa wpada do Bobru; miejscowość sąsiaduje z wielkoobszarowym poligonem, na którym obecnie często odbywają się ćwiczenia wojsk NATO; Świętoszów położony jest na obszarach cennych przyrodniczo; podobnie jak dla wsi Ławszowa zapisy studium nie konkretyzują, ale umożliwiają rozwój turystyki; nie istnieje tu infrastruktura turystyczna na rzece, dlatego też konieczne jest utworzenie MOTW przynajmniej w zakresie minimum; konieczne jest utworzenie systemu szlaków rowerowych i pieszych,

udostępniających dla turystów rozległe obszary Borów Dolnośląskich.

Poza wymienionymi MOTW, tworzącymi sieć, na szlaku zlokalizowane są miejsca, w których warto się zatrzymać ze względu na atrakcje turystyczne:

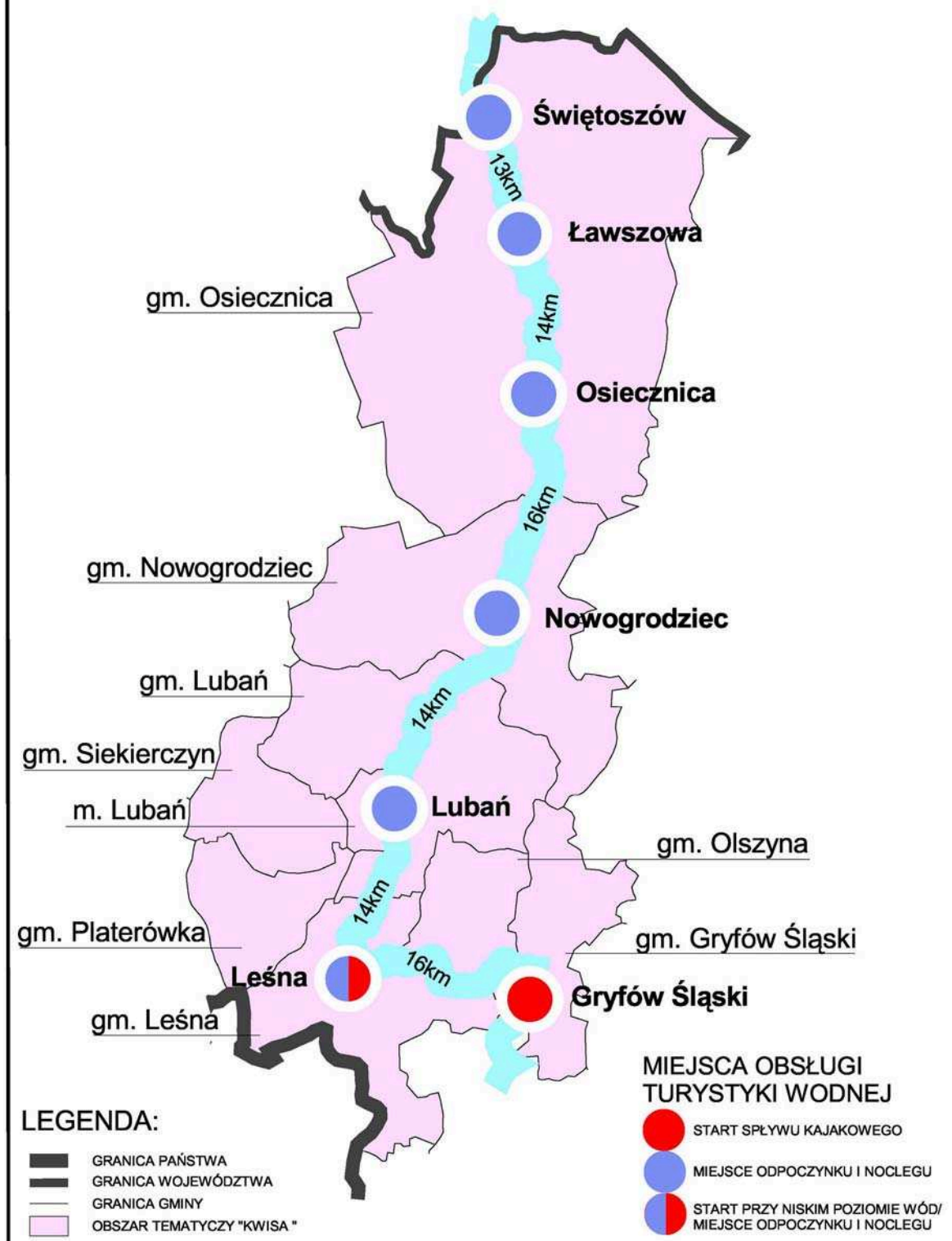
Zamek Czocha

- położony w zakolu Jeziora Leśniańskiego, powstał w XIII wieku jako warownia obronna, jego rekonstrukcję przeprowadzono w latach 1909-1914; obecnie pełni funkcje hotelową o szerokim asortymencie usług turystycznych i różnym standardzie.

**Zespół pałacowo
parkowy w Kliczkowie**

- zamek nad Kwisą, zbudowany pod koniec XIII w., gruntowne prace rewaloryzacyjne przeprowadzono w latach 2000 – 2001; obecnie pełni funkcję centrum konferencyjno-wypoczynkowego o wysokim standardzie.

SZLAK KWISY - SYSTEM OBSŁUGI TURYSTYKI WODNEJ

3.7. TURYSTYCZNE ZAGOSPODAROWANIE NYSY KŁODZKIEJ

3.7.1. Lokalizacja miejsc obsługi turystyki wodnej (MOTW)

W granicach województwa znajduje się zaledwie 60 - kilometrowy odcinek szlaku, którego długość całkowita do ujścia wynosi 155 km. Na przepłynięcie odcinka dolnośląskiego potrzeba około 4 dni, co wskazuje na celowość wyznaczenia 4-ch MOTW z bazą noclegową. Odcinek rzeki powyżej Kłodzka zaliczany jest do wybitnie górskich, o bardzo szybkim nurcie, obfitym w kamienie, głazy i ostre zakręty. Wymaga to doświadczenia i niezwyklej czujności ze strony kajakarza.

Odcinek między Kłodzkiem a Kamieńcem Ząbkowickim ma szybki nurt i również wymaga dużych umiejętności.

Położone blisko siebie miasteczka: Bystrzyca Kłodzka, Kłodzko, Bardo, Kamieniec Ząbkowicki w sposób naturalny wyznaczają lokalizacje MOTW. Na dłuższym odcinku między Bystrzycą a Kłodzkiem najbardziej korzystnym miejscem postoju wydaje się być wieś Gorzanów, ciągnąca się wzdłuż rzeki.

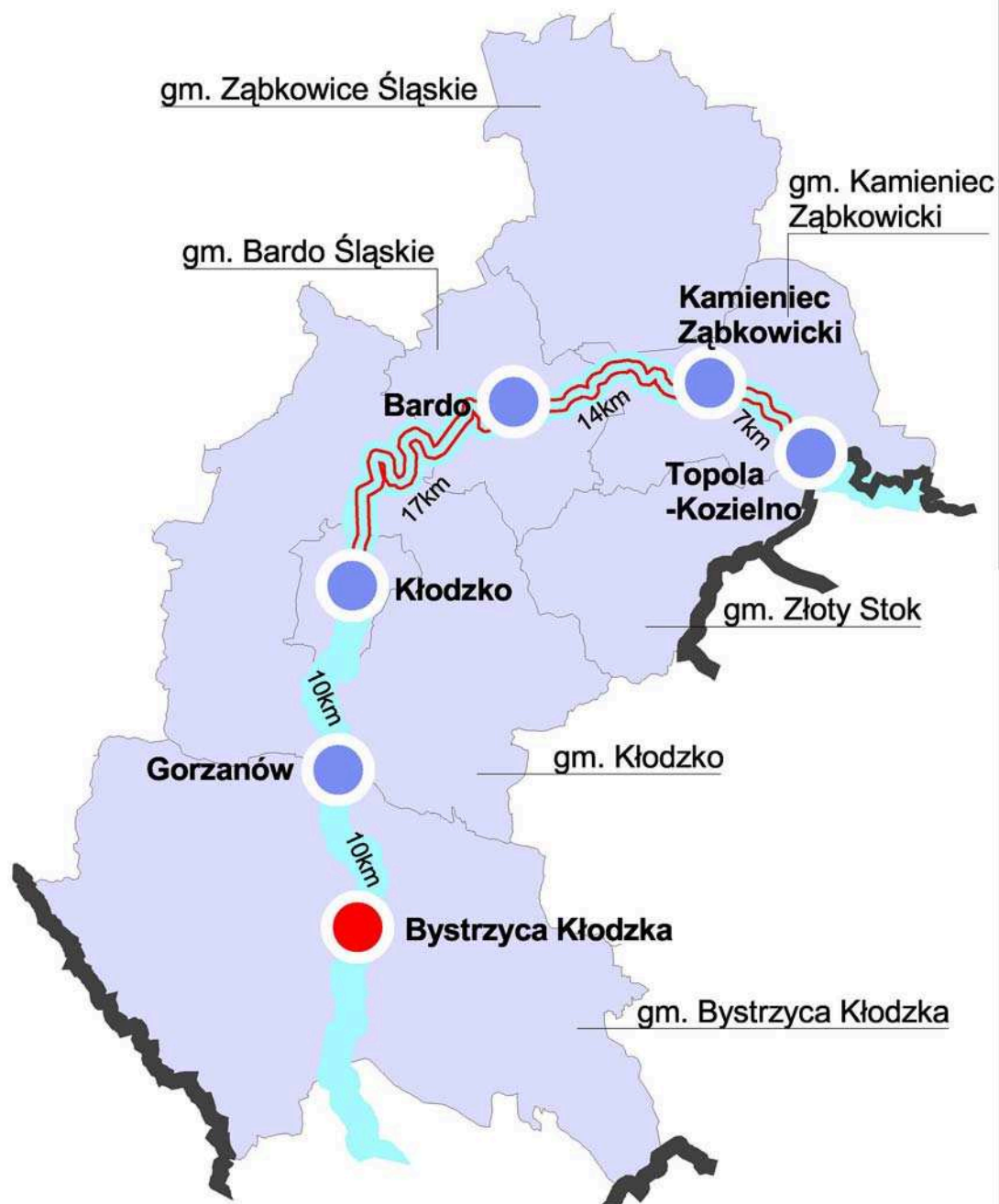
Dużym atutem szlaku Nysy Kłodzkiej jest kaskada zbiorników wodnych: Topola, Kozielno, Otmuchów i Nysa, z których dwa ostatnie zlokalizowane są w całości na terenie województwa opolskiego. Ostatnim zbiornikiem będzie Kamieniec, projektowany na styku gminy Kamieniec Ząbkowicki i Bardo. Oddane do użytku na koniec 2002r. zbiorniki Topola i Kozielno nie posiadają bazy turystycznej, jednak można zakładać, że podobnie jak w przypadku Jezior: Nyskiego i Otmuchowskiego, również wokół nich powstaną w przyszłości ośrodki wypoczynkowe związane z turystyką i rekreacją wodną.

L.p.	Miejscowość (lokalizacja miejsca obsługi i turystyki wodnej - MOTW)	Gmina	Atrakcje turystyczne
1	2	3	5
1	Bystrzyca Kłodzka	Bystrzyca Kłodzka	PUNKT STARTU szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
2	Gorzanów	Bystrzyca Kłodzka	szlaki piesze zabytki architektury źródła mineralne
3	Kłodzko	Kłodzko m.	szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
4	Bardo	Bardo	szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury atrakcje przyrodnicze źródła mineralne
5	Kamieniec Ząbkowicki	Kamieniec Ząbkowicki	szlaki rowerowe szlaki piesze zabytki architektury
6	Topola - Kozielno	Kamieniec Ząbkowicki	ośrodki sportów wodnych – potencjalne kąpieliska – potencjalne atrakcje przyrodnicze - potencjalne

3.7.2. Charakterystyka MOTW

- Bystrzyca Kłodzka** - miejsce startu spływu Nysą Kłodzką przy wysokim stanie wód; ze względu na malownicze położenie i duże zasoby dziedzictwa kulturowego miejscowość jest popularnym miejscem turystycznym, posiadającym bazę noclegową.
- Gorzanów** - wieś położona w gminie Bystrzyca przy granicy z gminą Kłodzko, znana ze źródeł mineralnych, posiada też spore atrakcje kulturowe; konieczne jest urządzenie przystani wodnej z zadaniem na kajaki i pola biwakowego jako program minimum.
- Kłodzko** - posiada zabytkowy układ urbanistyczny i inne liczne zabytki dziedzictwa kulturowego; w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki znajduje się pole biwakowe przy ośrodku rekreacyjno – sportowym; konieczna jest budowa przystani wodnej z wypożyczalnią sprzętu pływającego oraz zadaniem na kajaki; jest to początek spływu kajakowego przełomem Nysy Kłodzkiej.
- Bardo** - koniec spływu przełomem Nysy Kłodzkiej i miejsce odpoczynku i noclegu dla kajakarzy płynących dalej szlakiem wodnym; w mieście istnieje baza noclegowa; konieczne jest urządzenie przystani wodnej z zadaniem na kajaki oraz pola biwakowego nad rzeką; miejsca zakończenia spływu należy szukać w Bardzie Śląskim lub w pobliskiej wsi Przyłek.
- Kamieniec Ząbkowicki** - przystanek na szlaku w granicach województwa, bardzo nisko punktowany w waloryzacji; na uwagę zasługuje duża liczba zabytków o wysokiej randze; konieczne jest tworzenie infrastruktury turystycznej, nie tylko związanej z rzeką, ale także powiązanej ze szlakami rowerowymi i pieszymi.
- Topola – Kozielno** - miejsce postoju wyznaczone w oparciu o potencjalne warunki dla rozwoju bazy turystycznej nad zbiornikami wodnymi; oddane niedawno do eksploatacji zbiorniki retencyjne Topola i Kozielno (częściowo położony w województwie opolskim), tworzą razem z istniejącymi w województwie opolskim zbiornikami Nysa i Otmuchów zespół zbiorników wielozadaniowych, służących: ochronie przeciwpowodziowej, zaopatrzeniu w wodę, alimentacji rzeki Odry, wykorzystaniu energetycznemu oraz turystyce i rekreacji; oba zbiorniki posiadają duże walory krajobrazowe a utworzona tu wyspa sprzyja powstawaniu siedlisk ptaków, stanowiąc dodatkową atrakcję przyrodniczą.

SZLAK NYSY KŁODZKIEJ - SYSTEM OBSŁUGI TURYSTYKI WODNEJ

LEGENDA:

- GRANICA PAŃSTWA
- GRANICA WOJEWÓDZTWA
- GRANICA GMINY
- OBSZAR TEMATYCZY "NYSY KŁODZKA"
- TRASA SPŁYWU PRZEŁOMEM NYSY KŁODZKIEJ

MIEJSCA OBSŁUGI TURYSTYKI WODNEJ

- START SPŁYWU KAJAKOWEGO
- MIEJSCA ODPOCZYNKU I NOCLEGU

3.7.3. Spływ przełomem Nysy Kłodzkiej - koncepcja komercyjnej formy turystyki wodnej

Na odcinku od ujścia Ścinawki do Barda - Przyłęku rzeka tworzy trzy meandry, wcięte około 150 m w wierzchowinę Gór Bardzkich. Największy z meandrów zaczyna się w okolicy Ławicy a kończy pomiędzy miejscowościami Podtynie i Morzyszów. Na tym odcinku nie ma żadnych przeszkód dla kajaków. Zlokalizowany jest tu most drogowy w miejscowości Podtynie, zbudowany na miejscu starego, zniszczonego w wyniku powodzi w 1997 r. oraz most drogowy w Młynowie przy nieczynnych zakładach papierniczych. Wzdłuż rzeki położone są miejscowości: Ławica, Młynów i Podtynie. W Młynowie zlokalizowany jest jaz oraz elektrownia wodna, a na brzegu rzeki znajdują się budynki nieczynnych, zniszczonych w wyniku powodzi z 1997r., zakładów papierniczych.

Za pierwszym z meandrów powstał drugi, kończący się w Opolnicy przed Bardem. Przy nim położone są dwie wsie: Morzyszów i Opolnica, zlokalizowany jest jeden most drogowy w Morzyszowie, odbudowany po zniszczeniach powodziowych w 1997r., a na zakończeniu w Opolnicy znajduje się jaz i elektrownia wodna.

Trzeci meander zaczynający się w Opolnicy, swoje zakończenie ma w Bardzie. W samym mieście rzeka ma ostatnie, najmniejsze z zakoli, na którym zlokalizowane są dwa mosty: kamienny, zabytkowy most drogowy oraz nowy most kolejowy i drogowy na trasie drogi krajowej nr 8.

Malowniczość przełomu, porównywana z przełomem Dunajca w Pieninach, jest atutem, który można wykorzystać do aktywizacji turystycznej tego rejonu. Warunki umożliwiają zorganizowanie spływów tym odcinkiem rzeki, na wzór spływów Dunajcem.

Koncepcja organizacji spływów kajakowych

- **odcinek spływu:** Kłodzko (miejsce startu) – kaskada zbiorników Topola - Kozielno (punkt końcowy),
- **forma:** spływy kajakami organizowane regularnie w sezonie przez jednego organizatora, dysponującego całym sprzętem niezbędnym do obsługi spływu (samochód do przewożenia kajaków, kajaki, itp.),
- **baza początkowa:** Kłodzko; według wstępnego rozpoznania dobre warunki posiada teren położony bezpośrednio nad Nysą Kłodzką powyżej dworca kolejowego Kłodzko Główne na lewym brzegu rzeki, w większości niezagospodarowany, obecnie znajduje się tu czteropiętrowy budynek oraz boisko sportowe,
- **dostępność komunikacyjna:** lokalizacja punktu początkowego i końcowego spływu, posiada bardzo dobrą dostępność komunikacyjną poprzez drogę krajową nr 8 (międzynarodowa trasa E 67) Kudowa - Kłodzko - Wrocław - Budzisko, pierwszorzędną linię kolejową nr 276 (międzynarodowa AGTC C 59/2) Wrocław - Kłodzko - Międzyzylesie ze stacjami kolejowymi w Kłodzku i Kamieńcu Ząbkowickim,
- **charakterystyka szlaku kajakowego:** jest to odcinek szlaku Nysy Kłodzkiej uznawany za okresowy, dostępny w czasie wysokich poziomów wód; po zrealizowaniu, planowanego przez RZGW we Wrocławiu, programu małych zbiorników wodnych, możliwe będzie zapewnienie odpowiedniego dla kajaków poziomu wody,
- **przeszkody na szlaku:** 3 jazy zlokalizowane w Kłodzku (w pobliżu oczyszczalni ścieków), w Młynowie i Opolnicy; w tych miejscach konieczne jest przenoszenie kajaka lub zbudowanie pochylni umożliwiających przepływanie kajakami przez jaz; przy jazie w Przyłęku, gdzie planowana jest budowa elektrowni wodnej następowalby koniec spływu, więc jego pokonywanie nie byłoby konieczne,

▪ **atuty:**

- walory kulturowe: zabytkowe układy zabudowy i liczne obiekty zabytkowe zlokalizowane w Kłodzku, Opolnicy, Bardzie i Kamieńcu Ząbkowickim,
- walory krajobrazowe, uznawane za jedno z najatrakcyjniejszych w skali Sudetów i Polski, których podziwianie jest możliwe tylko z rzeki ze względu na słabą dostępność brzegów,
- walory przyrodnicze: Góry Bardzkie, lasy, rezerwat przyrody „Cisowa Góra” położony w okolicach Barda, Obszar Chronionego Krajobrazu Góry Bardzkie i Sowie, rezerwat przyrody „Cisy”,
- dobra dostępność komunikacyjna początkowego i końcowego punktu spływu,
- istniejąca infrastruktura turystyczna w Kłodzku: informacja turystyczna, hotel, schronisko młodzieżowe, ośrodek rekreacyjno-sportowy,
- liczne szlaki piesze, w tym m. innymi Szlak Cystersów,
- trasy rowerowe: Kłodzko - Wojciechowice - Dębowa - Bardo, Bardo - Wilcza - Żdanów - Srebrna Góra,

▪ **wymagana infrastruktura:**

- baza w punkcie startu - Kłodzku, obejmująca wypożyczalnię i przechowalnię sprzętu, warsztat naprawczy, obsługę umożliwiającą zorganizowanie spływu dla grupy lub pojedynczych turystów, (alternatywnie – baza sprzętowa nad zbiornikami Topola – Kozielno, gdzie wykorzystanie sprzętu będzie lepsze, a w Kłodzku tylko wypożyczalnia),
- nabrzeże dla kajaków w punkcie końcowym – nad zbiornikami Topola lub Kozielno, punkt zwrotu wypożyczonego w Kłodzku sprzętu dla grup lub pojedynczych turystów, którzy we własnym zakresie wracają do Kłodzka lub udają się na szlaki piesze, czy rowerowe,
- nabrzeża dla kajaków w miejscach atrakcyjnych, umożliwiające zatrzymanie się i wyjście na ląd: Opolnica, Bardo; ewentualnie zorganizowanie na trasie miejsc postoju np. miejsce na ognisko (łąki przy Morzyszowie, Podtyniu, Opolnicy), miejsce na obserwację ciekawych form skalnych, itp.

3.8. TURYSTYCZNE ZAGOSPODAROWANIE NYSY ŁUŻYCKIEJ

3.8.1. Lokalizacja miejsc obsługi turystyki wodnej (MOTW)

Nysa Łużycka, z uwagi na swoje graniczne położenie nie była dotąd szlakiem kajakowym. Po wejściu Polski i Czech do Unii Europejskiej nie będzie przeszkód w rozwoju turystyki wodnej na tej rzece. Nysa Łużycka bierze początek w Republice Czeskiej, ale czeski odcinek rzeki nie został w studium rozpoznany. Szerokość rzeki na granicy z Czechami wskazuje na możliwość rozpoczęcia spływu już po stronie czeskiej, co jak się wydaje podniosłoby atrakcyjność turystyczną tego szlaku, przebiegającego na długim odcinku przez przemysłowy krajobraz Worka Turowskiego. Jeśli początek szlaku miałby miejsce w Czechach to na dolnośląskim odcinku rzeki należałoby szukać lokalizacji MOTW z możliwością noclegu w miejscowościach: Zittau - Sieniawka, Radomierzyce - Niedów, Ostritz - Krzewina, Görlitz - Zgorzelec, Pieńsk, Rothenburg.

L.p.	Miejscowość (lokalizacja miejsca obsługi i turystyki wodnej - MOTW)	Gmina po stronie polskiej	Atrakcje turystyczne
1	2	3	5
1	Zittau - Sieniawka	Sieniawka	po stronie niemieckiej: szlaki rowerowe zabytki architektury po stronie polskiej: zabytki architektury szlaki rowerowe atrakcje przyrodnicze
2	Ostritz - Krzewina	Bogatynia	po stronie niemieckiej: szlaki rowerowe zabytki architektury po stronie polskiej: szlak rowerowy – potencjalny zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
3	Radomierzyce - Niedów	Zgorzelec	ośrodek sportów wodnych kapielisko szlak rowerowy zabytki architektury atrakcje przyrodnicze
4	Görlitz - Zgorzelec	Zgorzelec	po stronie niemieckiej: szlaki rowerowe zabytki architektury po stronie polskiej: szlak rowerowy szlak pieszy zabytki architektury
5	Pieńsk	Pieńsk	szlak rowerowy – potencjalny szlak pieszy atrakcje przyrodnicze
6	Rothenburg	Pieńsk	szlak rowerowy zabytki architektury

3.8.2. Charakterystyka MOTW

Zittau - Sieniawka

- proponowane miejsce startu spływu kajakowego Nysą Łużycką, zdecydowanie atrakcyjniejszy jest w tym miejscu brzeg rzeki po stronie niemieckiej - Zittau posiada historyczny układ urbanistyczny, stare miasto, obiekty zabytkowe, muzeum w dawnym klasztorze franciszkanów, bibliotekę z XV-wiecznymi mszałami, teatr, zoo, stację początkową kolejki wąskotorowej do Gór Żytawskich, wypożyczalnię rowerów oraz dobrze zorganizowaną sieć szlaków rowerowych; po stronie polskiej zlokalizowane jest dawne przedmieście Zittau, dzisiaj polska miejscowość Sieniawka, przez którą przebiega szlak rowerowy „Obwodnica Bogatyńska” oraz transgraniczny szlak rowerowy ER-1 „Trójstyku”, łączący Zittau, Porajów i Hradek nad Nissou; projektowany jest tutaj transgraniczny szlak rowerowy ER-3 „Odra - Nysa”, nawiązujący do istniejącego po stronie niemieckiej szlaku „Wzdłuż Odry i Nysy Łużyckiej”; w miejscowości znajduje się XVII-wieczny kościół p.w. Jana Chrzciciela oraz zabudowa przysłupowa z XIXw.; obie miejscowości: Zittau i Sieniawka posiadają połączenie przez Nysę Łużycką mostem drogowym z przejściem granicznym; brak przystani wodnej i pola biwakowego.

Radomierzycy - Niedów

- wieś położona u ujścia rzeki Witki do Nysy Łużyckiej, posiada obiekty zabytkowe, w tym szczególnie cenny zespół pałacowo-parkowy, częściowo usytuowany na sztucznej wyspie na Nysie Łużyckiej z dwoma kamiennymi mostami oraz mur cmentarny z nagrobkami; w dolinie Nysy Łużyckiej na odcinku od Radomierzyc do Zgorzelca projektowane jest utworzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Dolina Nysy Łużyckiej”; w odległości 2 km od Radomierzyc znajduje się sztuczne Jezioro Witka wykorzystywane do celów rekreacyjnych, tutaj zlokalizowany jest Ośrodek Sportu i Rekreacji „Witka” z polem biwakowym, do którego kajakarz może dopłynąć od Radomierzyc rzeką Witką.

Ostritz - Krzewina

- w pobliżu wsi znajduje się opactwo sióstr cysterek St. Marienthal z międzynarodowym miejscem spotkań, „Miasto modelowe energii ekologicznej Osteritz - ST. Marienthal” zarejestrowane jako projekt Wystawy Światowej EXPO 2000; w miejscowości znajduje się wypożyczalnia i punkt naprawy rowerów, szlak rowerowy wzdłuż Odry i Nysy Łużyckiej; Nysę Łużycką można tutaj przekroczyć mostem z pieszo-rowerowym przejściem granicznym, a niewiele ponad 3 km od rzeki znajduje się również polsko-czeskie, przejście graniczne Lutogniewice/Andelka; po stronie polskiej projektowany jest transgraniczny szlak rowerowy ER-3 „Odra - Nysa”, nawiązujący do istniejącego po stronie niemieckiej szlaku „Wzdłuż Odry i Nysy Łużyckiej”; na tym odcinku Nysy Łużyckiej po stronie polskiej znajdują się obszary wskazane do ochrony

przyrodniczej: staw i starorzecza koło Bratkowa oraz wąwóz koło Bratkowa (las na zboczach doliny strumienia i pradoliny Nisy), a we wsi Krzewina kościół i barokowe nagrobki; brak przystani wodnej i pola biwakowego.

Görlitz - Zgorzelec

- miasta stanowiące niegdyś jeden ośrodek, położone na przeciwległych brzegach Nisy Łużyckiej, po stronie niemieckiej znajduje się historyczne stare miasto z licznymi zabytkami, typowymi budynkami halowymi, piwnicami i piwiarniami, park ochrony przyrody, zoo, kolejka parkowa; po stronie polskiej zlokalizowane są mniej liczne zabytki architektury, atrakcje przyrodnicze: park podworski, pomnik przyrody nieożywionej, projektowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy obejmujący dolinę Nisy Łużyckiej od Radomierzyc do Zgorzelca; przez miasto przebiega trasa dwóch projektowanych transgranicznych szlaków rowerowych: ER-3 "Odra - Nysa", nawiązujący do istniejącego po stronie niemieckiej szlaku „Wzdłuż Odry i Nisy Łużyckiej” i ER-4 „Wrocław - Drezno”, projektowany jako przedłużenie niemieckiego szlaku „miast saksońskich”; brak przystani wodnej i pola biwakowego.

Pieńsk

- miasto o charakterze i tradycji przemysłowej, posiada historyczny układ urbanistyczny i zabytek techniki – hutę szkła; przebiega tędy projektowany transgraniczny szlak rowerowy ER-3 "Odra - Nysa", nawiązujący do istniejącego po stronie niemieckiej szlaku „Wzdłuż Odry i Nisy Łużyckiej”; brak infrastruktury turystycznej.

Rothenburg

- niewielkie miasteczko nad Nysą Łużycką z parkiem miejskim, rynkiem, lotniskiem, wypożyczalnią i punktem naprawy rowerów; tędy prowadzi szlak rowerowy „Wzdłuż Odry i Nisy Łużyckiej”; brak przystani wodnej i pola biwakowego.

Poza wymienionymi MOTW, tworzącymi sieć, na szlaku zlokalizowane są miejsca, w których warto się zatrzymać ze względu na atrakcje turystyczne:

Zentendorf – na niemieckim brzegu Nisy Łużyckiej, w dolinie nadrzecznej koło miejscowości Zentendorf znajduje się „Wyspa kultury Einsiedel” z olbrzymią krainą zabaw i parkiem z drewnianymi rzeźbami; corocznie odbywają się tutaj imprezy plenerowe.

SZLAK NYSY ŁUŻYCKIEJ - SYSTEM OBSŁUGI TURYSTYKI WODNEJ

4. WNIOSKI KOŃCOWE

Spływy kajakowe i turystyka wodna kojarzone są głównie z Warmią i Mazurami, gdzie odbywa się większość imprez związanych z turystyką wodną. Bogactwo rzek i szlaków wodnych Dolnego Śląska nie jest dotychczas właściwie wykorzystywane, na co główny wpływ ma brak odpowiedniej infrastruktury turystycznej. Niewykorzystana jest przede wszystkim Odra, która z uwagi na powiązania z rzekami niemieckimi systemem kanałów, może być atrakcyjna dla turystów zachodnioeuropejskich, zwłaszcza niemieckich. Rozwój turystyki wodnej to duża szansa dla gmin leżących nad tą rzeką, gdyż turysta podróżujący sprzętem wodnym na długich dystansach (łodzią motorową, jachtami) to często osoba należąca do klasy zamożniejszej i jeśli zapewni mu się odpowiedni standard usług, może pozostawić na trasie swojej wędrówki znaczące środki finansowe, z korzyścią dla mieszkańców gmin nadodrzańskich. W trochę mniejszej skali korzyści z rozwoju turystyki wodnej mogą mieć gminy leżące przy pozostałych szlakach wodnych.

Wskazane w studium miejsca obsługi turystyki wodnej powinny być sygnałem o możliwościach, jakie otwierają się przed społecznościami lokalnymi oraz samorządami, w przyciąganiu na swój teren turystów wodnych. Jednakże warunkiem bardziej zauważalnego rozwoju tej formy turystyki musi być potraktowanie szlaku kajakowego kompleksowo, poprzez turystyczne zagospodarowanie otoczenia na całej jego długości. Wymaga to skoordynowanych działań zainteresowanych samorządów lokalnych. Studium wskazuje potencjalne węzły na szlakach wodnych, miejsca, które z uwagi na specyfikę turystyki wodnej oraz lokalne uwarunkowania, mogą i powinny odgrywać ważną rolę w rozwoju tego rodzaju aktywności. Atrakcyjność szlaków wodnych Dolnego Śląska, wysokie walory środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz bliskość granic dwóch państw, to szansa na przyciągnięcie turystów wodnych z zagranicy, zwłaszcza z Republiki Federalnej Niemiec, gdzie sporty wodne są popularne. Konieczne jest jednak kompleksowe zagospodarowanie szlaków wodnych, stworzenie całego systemu przystani, wypożyczalni sprzętu wodnego oraz bazy noclegowej i gastronomicznej na odpowiednio wysokim poziomie.

Istnieje sprzeczność interesów pomiędzy turystycznym zagospodarowaniem rzek a systemową ochroną przyrodniczą ich otoczenia. Ustanowienie rezerwatu przyrody nierzadko wyklucza lub ogranicza na jego obszarze (stałe lub okresowo) pobyt ludzi, zwłaszcza, gdy dotyczy to miejsc lęgowych. Należy brać to pod uwagę przy zagospodarowywaniu turystycznym szlaków wodnych a informacje o wszelkich ograniczeniach umieszczać w widocznych miejscach przy szlaku. Zasady użytkowania szlaku wodnego w granicach objętych systemową ochroną należy uzgadniać z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody.

Studium jest próbą zarysowania koncepcji przestrzennego zagospodarowania szlaków wodnych w skali regionalnej. Doprecyzowanie lokalizacji miejsc obsługi szlaków wodnych wraz z ich szczegółową charakterystyką oraz propozycją ramowego programu zagospodarowania, powinno być kolejnym etapem prac nad kierunkami turystycznego zagospodarowania szlaków wodnych. Wymagałoby to ścisłej współpracy Wojewódzkiego Biura Urbanistycznego z zainteresowanymi samorządami lokalnymi.

W dalszej fazie opracowania miejsca obsługi turystyki wodnej uległyby doprecyzowaniu i szczegółowemu rozpoznaniu. Przykładowy zapis informacji zawartych w karcie informacyjnej dla miejsc obsługi turystyki wodnej (MOTW) w załączeniu.

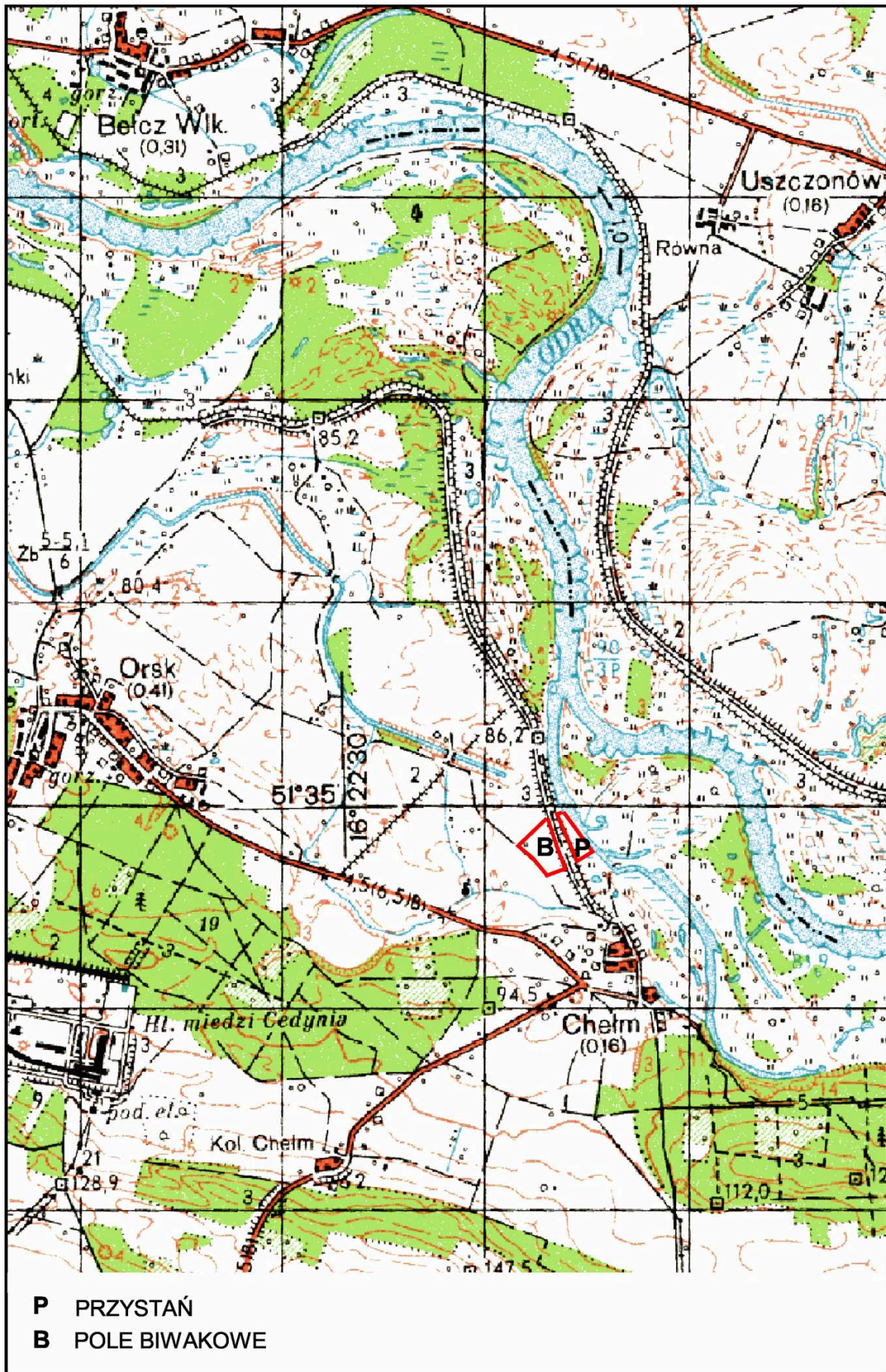
Realizacja niezbędnej infrastruktury na rzekach wymaga uzgodnienia z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

Dalsze prace planistyczne i projektowe związane ze szlakami na Bobrze i Kwisie, na odcinkach przebiegających przez poligon wojskowy, wymagają uzgodnień z Komisją Ds.

Uzgadniania i Opiniowania Planów Zagospodarowania Przestrzennego i Lokalizacji Inwestycji przy Sztabie Śląskiego Okręgu Wojskowego.

Stan prawny terenu

przeznaczenie terenu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego	z dniem 31 grudnia 2003 r. miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego traci ważność, w studium gminnym
--	--

akwen w rejonie lokalizacji przystani

miejsce lokalizacji przystani

III. ZAŁĄCZNIKI

1. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Wrocław - przystań RZGW przy ul. Wybrzeże Wyspiańskiego

Wrocław - Grobla Szczytnicka - widok na kładkę dla pieszych

Wrocław - widok z przystani żeglugi na Odrze

Wrocław - Kanał Różanka - lokalizacja przystani żeglarskiej

Uraz - statek pasażerski cumujący przy nabrzeżu

Brzeg Dolny - lokalizacja stacji paliw (nabrzeże)

ODRA

Lubiąż - rejon lokalizacji przystani

Malczyce – przystań

Ścinawa - pole biwakowe przy wejściu do portu

Chobienia - przystań RZGW

Chobienia - zabytkowy pałac

Chelm - starorzecze Odry - lokalizacja przystani i biwaku

ODRA

Głogów – kanał

Głogów - rejon lokalizacji przystani

Starorzecze Odry w Czernej
lokalizacja przystani wodnej i biwaku

Pałac w Czernej - potencjalny obiekt dla obsługi
turystów

BARYCZ

Milicz - ośrodek wypoczynkowy w Karlowie

Sułów - rzeka

BARYCZ

Sułów - rozlewiska

Żmigród - widok na most drogowy

Barycz w okolicy wsi Lubiel

Ujście Orli do Baryczy - miejsce na biwak

Wyszanów - lokalizacja przystani

Wyszanów - lokalizacja przystani

BYSTRZYCA

Świdnica - Park Miejski

Świdnica - Park Miejski - początek spływów kajakowych

Panków - ruiny zabytkowego pałacu i fosa

Krasków - Hotel Fundacji Rodziny Krasków

Domanice - widok z mostu na rzekę

Domanice - Dom Związku Artystów Scen Polskich

BYSTRZYCA

Zbiornik Mietków - przystań u Francuza w Maniowie

Przystań U Francuza

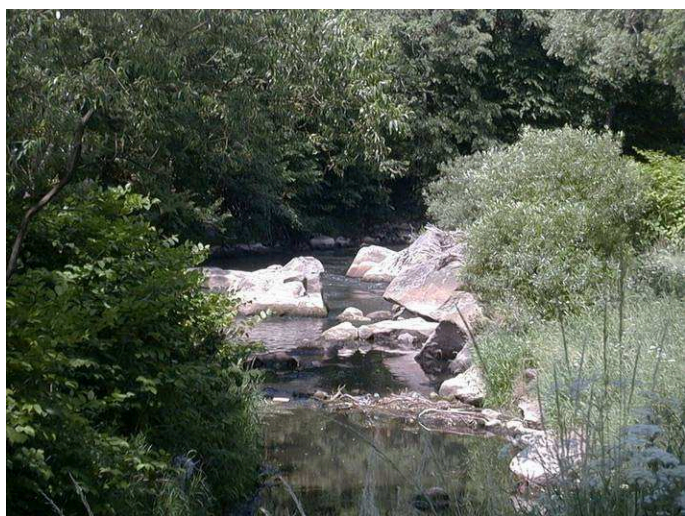

Bożygnew - pole namiotowe U Henia

Bożygnew - przystań

BÓBR

Rzeka poniżej Jeziora Modre

Schronisko Perła Zachodu nad Jeziorem Modrym

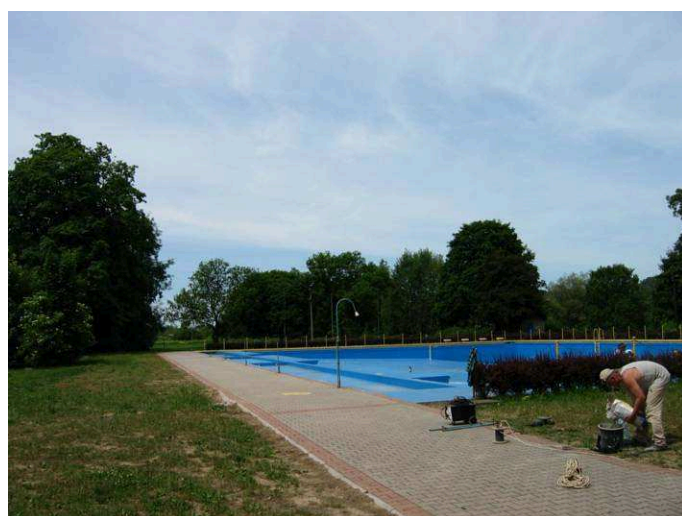
Tama z elektrownią w Pilchowicach

Jeziro Pilchowickie

Lwówek Śląski - widok na pozostałości przystani wodnej

Lwówek Śląski - basen na terenach miejskich nad Bobrem

Włodzice Wielkie - lokalizacja przystani i biwaku

Włodzice Wielkie - śluza przy elektrowni wodnej

BÓBR

Bolestawiec - kąpielisko MOSiR

Bolestawiec - widok z kładki koło kąpieliska MOSiR

KWISA

Ośrodek Szkoleniowo - Wypoczynkowy „Złoty Sen” w Złotnikach Lubuskich

Kwisa pomiędzy Jeziorami Złotnickim i Leśniańskim

Ośrodek rekreacyjno-wypoczynkowy w Karłowicach

Ośrodek wypoczynkowy Rajsko w Bożkowicach

Zamek Czocha

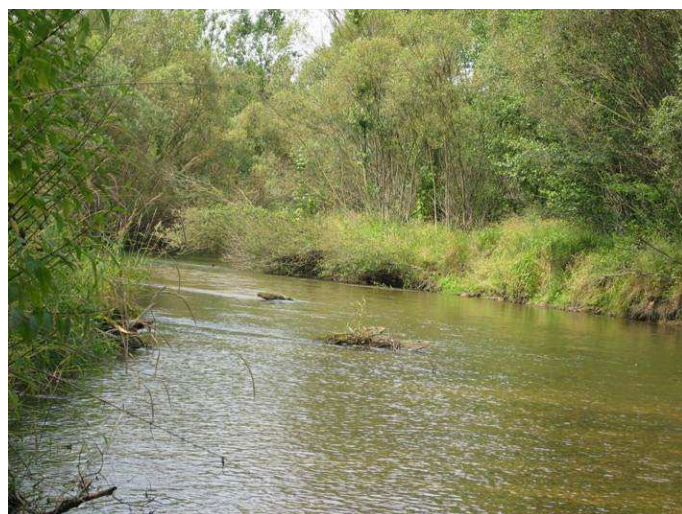
Widok na zamek Czocha

Pałac w Kliczkowie

Kwisa w Świątoszowie

Kwisa w Łozach za Świątoszowem

NYSA KŁODZKA

Jaz pod Kłodzkiem, obok oczyszczalni ścieków

Młynów - nieczynne zakłady papiernicze

Młynów - widok na rzekę

Młynów - kanał z widokiem na most

Przełom Nysy Kłodzkiej w rejonie Morzyszowa

Morzyszów - most

NYSA KŁODZKA

Drugie zakole przełomu rzeki w rejonie Podtynia

Zakole w rejonie Opolnicy

Jaz w Opolnicy

Bardo Śląskie

NYSA ŁUŻYCKA

Rzeka w sąsiedztwie przejścia granicznego

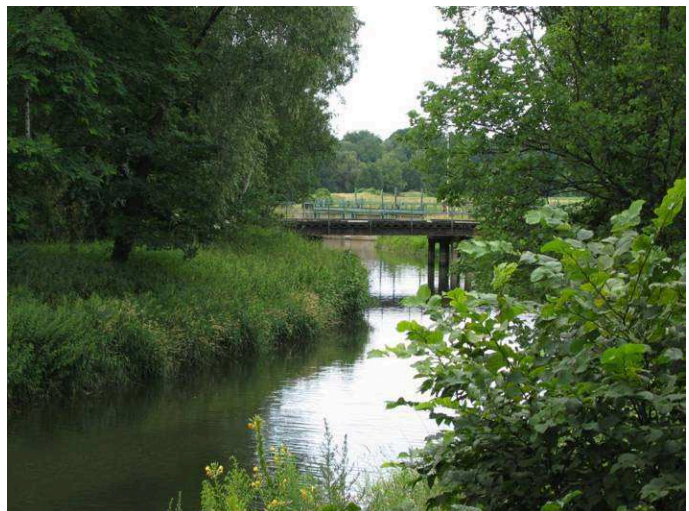
Przejście graniczne Zittau - Sieniawka

Bogatynia - koło mostu kolejowego

Widok na Görlitz

Nysa Łużycka w Pieńsku

2. WYKAZ WALORÓW PRZYRODNICZYCH I KULTUROWYCH leżących poza terenem stanowiącym bezpośrednie otoczenie rzeki (w odległości ponad 3,0 km od rzeki) – załącznik nr 1 do diagnozy

SZLAK ODRY				
Lp.	Gminy przy szlaku wodnym w kolejności od źródeł rzeki do ujścia	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE		ŚRODOWISKO KULTUROWE
		Obszary objęte lub planowane do objęcia systemową ochroną	Inne walory przyrodnicze w gminie	Obiekty zabytkowe oraz inne, nie objęte ochroną, obiekty o walorach kulturowych
1	2	3	4	5
1	Oława – miasto	brak	brak	brak
2	Oława – gmina	– projektowany Nadodrzański Oławsko-Wrocławski Park Krajobrazowy	brak	– Osiek: kościół (XVI w.), – Gać: kościół o konstrukcji szkieletowej, pałac, – Psary: kościół (XVIII w.), zespół folwarczny, – Chwalibóżyce: kościół (XVIII w.), – Niemil: kościół (XVI w.), grodzisko, – Oleśnica Mł.: kościół (XVIII w.), zespół pałacowo folwarczny, mauzoleum rodziny Von Wartenbourg, – Godzikowice: kościół (XVI w.), – Marszowice: kościół (XV w.), zespół pałacowo-parkowy, – Sobocisko: kościół (XIV w.)
3	Jelcz Laskowice	– projektowany Nadodrzański Oławsko-Wrocławski Park Krajobrazowy – projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Widawy	brak	– Jelcz-Laskowice: pałac z parkiem, kościół św. Stanisława (XVII w.), kościół NMP Królowej Polski (XIX w.),
4	Czernica	– projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Widawy	brak	– Dobrzykowice: kościół (XVIII w.) – Chrząstowa Wik.: kościół (XIX w.)
5	Święta Katarzyna	– projektowany Nadodrzański Oławsko-Wrocławski Park Krajobrazowy	brak	– Święta Katarzyna: kościół (XIII w.)

1	2	3	4	5
6	Wrocław	<ul style="list-style-type: none"> - Szczytnicki Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy - Park Krajobrazowy Dolina Bystrzycy - projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Dobrej - projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Widawy 	brak	Wrocław rozpatrywany był jako całe miasto w części diagnostycznej studium – tabela nr 4 przy szlaku Odry
7	Miękinia	<ul style="list-style-type: none"> - projektowany Lubiąsko Głogowski Park Krajobrazowy - Park Krajobrazowy Dolina Bystrzycy - istniejący rezerwat „Zabór” - projektowany rezerwat przyrody „Miękińskie Bagna” 	brak	<ul style="list-style-type: none"> - Białków: kościół fil. NMP Królowej Polski, zespół pałacowo-folwarczny z parkiem, - Błonie: zespół dworsko-folwarczny, - Brzezina: kościół fil. MB Różańcowej, zespół pałacowy z parkiem, - Brzezinka Średzka: kościół fil. MB Królowej Polski, zespół pałacowo-folwarczny z parkiem, zespół dworca PKP, - Gałów: kościół fil. Niepokalanego Poczęcia NMP, mauzoleum, zespół pałacowo-folwarczny z parkiem, - Kadłub: zespół dworsko-folwarczny z parkiem, „Mały dwór”, - Lutynia: kościół par. św. Józefa Oblubieńca, kościół pom. MB Częstochowskiej, Muzeum Bitwy Lutyńskiej, - Łowęcice: park krajobrazowy, - Miękinia: kościół par. Narodzenia NMP, kaplica grobowa rodziny Haugwitza, zespół pałacowo-parkowy, - Mrozów: zespół pałacowy z parkiem, - Radakowice: zespół dworsko-folwarczny, - Wilkostów: zespół pałacowo-folwarczny, - Wilszyn: kościół par. św. Wawrzyńca, - Wojnowice: zamek, - Zakrzyce: zespół dworsko-folwarczny, - Źródła: kościół fil. Krzyża Św., zespół pałacowo-folwarczny

1	2	3	4	5
8	Oborniki Śląskie	<ul style="list-style-type: none"> – projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórza Trzebnickie – rezerwat przyrody „Jodłowice” 	brak	<ul style="list-style-type: none"> – Wielka Lipa: kościół (XIX w.), pałac (XVI w.), park, – Bagno: pałac (XVIII w.), park, grodzisko
9	Brzeg Dolny	<ul style="list-style-type: none"> – projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórza Trzebnickie – rezerwat przyrody „Jodłowice” 	brak	<ul style="list-style-type: none"> – Godzięcin: kościół (XVI w.), dzwonnica(XIX w.), pałac (XIX w.)
10	Środa Śląska	<ul style="list-style-type: none"> – projektowany Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy – projektowany rezerwat przyrody „Miękińskie Bagna” 	brak	<ul style="list-style-type: none"> – Cesarzowice: kościół (XVI w.), cmentarz, – Bukówek: kościół (XVI w.), kościół ewangelicki (XIX w.), – Proszków: kościół (XIV w.), – Chwalimierz: ruiny pałacu i wieży (XIX w.), park, 2 grodziska, – Juszczyń: zespół dworsko-pałacowy (XIV w.), kaplica (XVI w.), – Środa Śląska: kościół św. Andrzeja, ratusz(XIV w.), wieża, ruiny zamku (XII/XIV w.), kościół św. Krzyża, Klasztor Franciszkanów, kościół NMP (XIII w.), pałac i park, fragmenty murów miejskich, – Szczepanów: pałac (XVII w.), park podworski, kościół św. Szczepana (XVI w.), kościół NSPJ (XIX w.)
11	Malczyce	<ul style="list-style-type: none"> – projektowany Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy 	brak	<ul style="list-style-type: none"> – Kwietno – Dębice: projektowany park kulturowy obejmujący dwa założenia pałacowo-parkowe połączone powiązaniem kompozycyjnymi i widokowymi

1	2	3	4	5
12	Wołów	<ul style="list-style-type: none"> - Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy - projektowany Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy - projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórza Trzebnickie - projektowany rezerwat przyrody „Jezierzyca” - projektowany rezerwat przyrody „Krzydlińskie Łąki” - projektowany rezerwat przyrody „Rudniański Łęg” - rezerwat przyrody „Uroczyso Wrzosy” 	brak	<ul style="list-style-type: none"> - Pełczyn: kościół (XVII/XVIII w.), park, - Sławowice: dwór z parkiem (XVIII/XIX w.), - Stary Wołów: pałac (XIX w.), park podworski
13	Prochowice	<ul style="list-style-type: none"> - projektowany Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy, - Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Odry, - rezerwat „Brekinia” 	brak	<ul style="list-style-type: none"> - przez gminę przebiega pasmo dolnośląskiego szlaku cysterskiego, - Prochowice: średniowieczny zamek piastowski z wieżą (XIII w.), fragmenty murów obronnych, ratusz (XVII/XVIII w.), kościół św. Jana (XIX w.), kościół ewangelicki (XIV/XV w.), park, domy (XVIII/XIX w.)
14	Ścinawa	<ul style="list-style-type: none"> - projektowany Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy 	<ul style="list-style-type: none"> - użytki ekologiczne Starorzecze koło Przychowej, Ścinawskie Bagna 	<ul style="list-style-type: none"> - Dzieszław: kościół (XV/XVI w.), pałac z parkiem, - Ręszów: kościół (XVII w.), zespół pałacowy i park
15	Wińsko	<ul style="list-style-type: none"> - Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy, - projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórza Trzebnickie, - projektowany Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy 	brak	<ul style="list-style-type: none"> - Głębowice: zespół klasztorny, pałac z parkiem, - Białawy Mł.: pałac i park (XIX w.), - Brzózka: pałac z parkiem (XIX w.), - Piskorzyna: kościół, pałac i park (XIX/XX w.), - Rogów Wołowski: dwór z parkiem (XIX w.), - Wińsko: kościół (XIX w.), cerkiew (XVI w.), fragmenty murów, - Słup: kurhan, grodzisko - Moczydlica Klasztorna: kościół (XVI/XVII w.), pałac (XVIII w.), park,

1	2	3	4	5
15	Wińsko		brak	<ul style="list-style-type: none"> - Konary: kościół (XIV w.), grodzisko, ruiny I na świecie cukrowni przetwarzającej buraki cukrowe, - Wyszęcice: dwór (XVIII w.), kościół (XVII w.),
16	Rudna	<ul style="list-style-type: none"> - rezerwat przyrody „Skarpa Storczyków” - projektowany rezerwat przyrody „Górkowskie Grądy” - projektowany Lubiąsko Głogowski Park Krajobrazowy 	brak	<ul style="list-style-type: none"> - Rynarcice: kościół (XV w.), zespół pałacowy (XVIII w.), park, - Rudna: kościół (XV w.), kościół prawosławny (XV w.)
17	Jemielno	<ul style="list-style-type: none"> - projektowany Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy - Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy 	brak	<ul style="list-style-type: none"> - Daszów: pałac (XVIII w.)
18	Pęcław	<ul style="list-style-type: none"> - projektowany Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy 	brak	<ul style="list-style-type: none"> - Białotłęka: kościół (XIX w.), park podworski,
19	Niechlów	<ul style="list-style-type: none"> - projektowany Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy - Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy 	brak	<ul style="list-style-type: none"> - przez gminę przebiega pasmo dolnośląskiego szlaku cysterskiego
20	Głogów - gmina	<ul style="list-style-type: none"> - projektowany Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy 	brak	brak
21	Głogów - miasto	brak	brak	brak
22	Kotła	brak	brak	<ul style="list-style-type: none"> - Kotła: kościół (XIV w.), pałac (XVII w.),
23	Żukowice	<ul style="list-style-type: none"> - Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Dalkwickie” 	brak	<ul style="list-style-type: none"> - Dankowice: dwór i park (XIX w.), wieża mieszkalna (XVI w.), - Nielubia: kościół (XVI w.), park, - Glinica: zespół pałacowy (XVII w.), park (XIX w.), - Kłoda: kościół (XIV w.), pałac (XVIII w.)

1	2	3	4	5
24	Gaworzyce	<ul style="list-style-type: none"> - Obszar Chronionego - Krajobrazu „Wzgórza Dalkowickie” - rezerwat przyrody „Dalkowskie Jary” 	brak	<ul style="list-style-type: none"> - Kłobuczyn: kościół (XVI/XVII w.), - Gaworzyce: kościół (XIV w.), kościół (XVIII/XIX w.), pałac (XVIII w.), - Mieszków: zespół dworski (XVIII/XIX w.), - Dalków: park i pałac (XVIII/XIX w.)
25	Grębocice	<ul style="list-style-type: none"> - rezerwat przyrody „Uroczysko Obiszów” 	<ul style="list-style-type: none"> - Duża Wólka: park krajobrazowy z XIX w 	<ul style="list-style-type: none"> - Grębocice: kościół (XVI w.), zespół pałacowo - parkowy (XVIII-XIX w.), - Duża Wólka: pałac (XVI w.), park krajobrazowy, - Grodowiec: kościół (XVIII w.), kaplica (XVIII w.), droga krzyżowa z 15 kapliczkami różańcowymi (XVII w.), plebania (XVIII/XIX w.), - Krzydłowice: ruiny pałacu (XVIII w.), park krajobrazowy, kościół (XIV w.)

SZLAK BARYCZY				
1	2	3	4	5
1	Milicz	<ul style="list-style-type: none"> – rezerwat przyrody „Stawy Milickie” (trzy oddzielne kompleksy) – rezerwat „Wzgórze Joanny” – projektowany rezerwat: grądy w okolicy wsi Wałkowo – projektowany rezerwat: fragment parku podworskiego w Karminie – Park Krajobrazowy Dolina Baryczy 	brak	<ul style="list-style-type: none"> – Wodników Górny: pałac (XX w.), park w stylu krajobrazowym (koniec XIX w.) – Karmin – dwór (XIX w.), – Kolęda – zespół dworsko-pałacowy (XIX w.), – Miłosławice – zespół dworski z zabudowaniami gospodarczymi, oficyną (XIX w.),
2	Żmigród	<ul style="list-style-type: none"> – projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórza Trzebnickie – rezerwat „Olszyny Niezgodzkie” – rezerwat „Stawy Milickie” (dwa oddzielne kompleksy) – Park Krajobrazowy Dolina Baryczy 	brak	<ul style="list-style-type: none"> – Radziądż: kościół p.w. św. Karola Boromeusza – Korzeńsko – osiedle (XIV w.), kościół (XVIII w.),
3	Wąsosz	<ul style="list-style-type: none"> – projektowany Park Krajobrazowy Dolina Baryczy (powiększenie), – Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy 	brak	<ul style="list-style-type: none"> – Sądowel: stanowisko archeologiczne o randze regionalnej – zespół osadniczy przy kasztelani – Wiklina – murowany pałac (XVIII w.),
4	Góra	<ul style="list-style-type: none"> – Projektowany Park Krajobrazowy Dolina Baryczy (powiększenie) – Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy 	brak	<ul style="list-style-type: none"> – Góra – średniowieczny układ urbanistyczny, fragmenty murów obronnych z basztą przy Bramie Głogowskiej (XIV-XV w.), kościół (XV/XVI w.), wieża dawnego ratusza (XIV-XV w.), pozostałości zamku (XV-XVI w.), domy mieszkalne (XVIII i XIX w.), wiatrak drewniano-murowany, – Chrościna – kościół (XV w.), ruiny pałacu (XVIII-XIX w.), ślady grodzisk: wklęsłego i stożkowego otoczonego fosą o śr. 70m,

1	2	3	4	5
4	Góra		brak	<ul style="list-style-type: none"> – Czernina Dolna i Górna – kościół (XV-XVI w.), ratusz (XIX w.) w parku ruiny pałacu(XVII w.), drewniany wiatrak-koźlak (koniec XVIII w.), – Glinka – kościół (XV w.) z dwoma płytami nagrobnymi(XVIII w.), krzyż pokutny, zespół pałacowo-parkowy (pałac (XVIII w.) z ozdobną bramą wjazdową, 2 oficyny, spichlerz, zniszczony park), grodzisko Góra Zamkowa o śr. 100m), – Kłoda Mała – pałac i kaplica grobowa (XIX w.), kapliczka przydrożna, – Ślubów – pałac murowany (XVIII w.), zabudowa gospodarcza (XIX w.), park w stylu krajobrazowym,
5	Niechlów	brak	brak	<ul style="list-style-type: none"> – Żuchłów: kościół (XIX w.), zespół pałacowo-folwarczny (XIX w.), zespół młyna (XVIII w.) – przez gminę przebiega pasmo dolnośląskiego szlaku cysterskiego – Wroniec – ruiny kościoła (XVII w.), kaplica grobowa (XVII w.), pałac (XVIII w.), – Siciny – kościół (XVIII w.), pocysterski pałac (XVIII w.), przydrożne kapliczki i krzyże (XVIII-XIX w.), – Bełcz Wielki – zespół pałacowo-parkowy (XIX/XX w.) (pałac, gorzelnia, obora, spichlerz, stajnie), park (XIX w.),
6	Cieszków	brak	– Wodników Górny- park w stylu krajobrazowym z końca XIX w	<ul style="list-style-type: none"> – Cieszków: kościół (XVIII w.), park i ruiny pałacu (XVIII w.), kościół, dom i szkoła parafialna z (XIX w.), – Dziadkowo: dwór, obora (XIX w.),

SZLAK BYSTRZYCY				
1	2	3	4	5
1	Świdnica m.	brak	brak	brak
2	Świdnica gm.	– rezerwat „Jeziorko Daisy”	– pomniki przyrody nieożywionej: „Zamkowe Skały”- grupa skał gnejsowych we wsi Złoty Las i skały wulkaniczne w Bystrzycy Górnej	brak
3	Marcinowice	– Ślązański Park Krajobrazowy wraz z otuliną,	brak	brak
4	Żarów	brak	brak	brak
5	Mietków	– Park Krajobrazowy Dolina Bystrzycy	brak	– Ujów: kościół (XIV w.)
6	Sobótka	– Park Krajobrazowy Dolina Bystrzycy – Ślązański Park Krajobrazowy – ścisły rezerwat florystyczny „Łąka Sulistrowicka” – rezerwat krajobrazowy „Góra Śląza”	brak	– kościół Św. Anny (XV w.), kościół Św. Jakuba (XV w.), Dom Opata (XVI w.) – Muzeum Ślązańskie, słowiańskie rzeźby kultowe, – Miroslawice: pałac (pocz. XIX w.) – Wojnarowice: kościół (XVI w.)
7	Kąty Wrocławskie.	– Park Krajobrazowy Dolina Bystrzycy	brak	– Pełcznica: kościół (XV w.)
8	Miękinia	– Park Krajobrazowy Dolina Bystrzycy – projektowany Lubiąsko-Głogowski Park Krajobrazowy, – projektowany rezerwat przyrody „Miękińskie Bagna”, – projektowany rezerwat przyrody „Lubiąskie Łęgi” – rezerwat przyrody „Zabór”,	brak	– Lutynia – kościół św. Józefa (XIV w.), dawny kościół z plebanią (XIX w.), – Miękinia – kościół (XV w.), kaplica grobowa rodziny Haugwitza (XIX w.), – Mrozów – kościół (XVII w.), plebania (XVIII w.), pałac (XIX w.),

1	2	3	4	5
9	Wrocław - Leśnica	– Park Krajobrazowy Dolina Bystrzycy	brak	– Wrocław- kościół św. Krzyża (XIII w.), kościół św. Bartłomieja (XIII w.), katedra św. Jana Chrzciciela (XVIII-XIV w.), kościół św. Piotra i Pawła z Orphanotrophaeum, kościół św. Wojciecha (XIII w.), kościół św. Wincentego (XIII w.), klasztor norbertyński (XVII w.), kościół św. Macieja (XIII w.), biblioteka Ossolińskich (XVII w.), Uniwersytet Wrocławski (XVIII w.), ratusz (XIII w.), kamienice w rynku (XVII w. –XVIII w.), Panorama Raławicka (XIX w.),

SZLAK BOBRU				
1	2	3	4	5
1	Marciszów	<ul style="list-style-type: none"> – Rudawski Park Krajobrazowy z otuliną – projektowany Kaczawski Park Krajobrazowy – projektowany rezerwat przyrody „Kolorowe Jeziorka” 	– projektowane stanowisko dokumentacyjne „Purpurowe Jeziorko” w Wieściszowicach	brak
2	Janowice Wielkie	<ul style="list-style-type: none"> – Rudawski Park Krajobrazowy – projektowany Kaczawski Park Krajobrazowy, 	brak	– Radomierz: kościół (XVIII w.), wieża (XVI w.), dwór (XVI-XVIII w.)
3	Mysłakowice	<ul style="list-style-type: none"> – Obszar Chronionego Krajobrazu Karkonosze-Góry Izerskie, – Rudawski Park Krajobrazowy wraz z otuliną – projektowany Łomnicki Park Krajobrazowy 	brak	<ul style="list-style-type: none"> – Mysłakowice – pałac (XIX w.), park (XIX w.), kościół, kolonia domów tyrolskich (XIX w.), Muzeum Tyrolskie, – Bukowiec – kościół (XVI w.), krzyż pokutny, kościół ewangelicki (XVIII w.), pałac (XIX w.), park krajobrazowy (XIX w.) – proponowany Mysłakowicki Park Kulturowy
4	Jelenia Góra	<ul style="list-style-type: none"> – Karkonoski Park Narodowy z otuliną, – projektowany Łomnicki Park Krajobrazowy, – projektowany Kaczawski Park Krajobrazowy, – Obszar Chronionego Krajobrazu Karkonosze-Góry Izerskie z otuliną 	brak	<ul style="list-style-type: none"> – pałac Schaffgottschów (XVIII w.), kościół św. Jana Chrzciciela (XVIII w.), kościół ewangelicki (XVIII w.), długi dom – element kompleksu zakonu cystersów (XVII w.), Park Zdrojowy (XVIII w.), galeria i teatr w Park Zdrojowym (XVIII w.), Pawilon Norweski-Muzeum Przyrodnicze, Zamek Chojnik, kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, kościół św. Marcina, Pałac Paulinum (XIX w.), Dwór Czarne, kościół św. Piotra i Pawła (XIV w.), Skansen Uzbrojenia Wojska Polskiego, dom Gerharta Hauptmanna
5	Jeżów Sudecki	– projektowany Kaczawski Park Krajobrazowy	brak	<ul style="list-style-type: none"> – Dziwiszów – kościół św. Wawrzyńca (XIV w.), zajazd (XVIII w.) zespół pałacowy (XVII w.), domy o konstrukcji przysłupowo-zrębowej, – Chrośnica – kościół (XVI w.) – Czernica – kościół (XIII w.), dwór (XVI w.)

1	2	3	4	5
6	Stara Kamienica	<ul style="list-style-type: none"> – Obszar Chronionego Krajobrazu Karkonosze-Góry Izerskie – proponowany rezerwat przyrody Wądół (dopływ Bobru) – proponowany rezerwat przyrody Dolina Więżca 	Brak	<ul style="list-style-type: none"> – Wojcieszycze – kościół św. Barbary (XIV w.), poewangelicki kościół (XVIII w.), zespół regionalnych domów, – Rybnica: kościół (XIV w.), ruiny zamku (XVI w.), – Stara Kamienica – kościół (XV w.), ruiny zamku piastowskiego (XIII w.), – Kromnów – drewniany kościół (XVI w.) kościół ewangelicki (XVIII w.), – Nowa Kamienica – kościół (XVI w.) – Kopaniec – kościół (XV w.), kaplica grobowa (XVIII w.), ruiny pałacu (XVIII w.)
7	Lubomierz	<ul style="list-style-type: none"> – proponowany rezerwat przyrody Dolina Więżca, – Park Krajobrazowy Doliny Bobru z otuliną 	– dolina Więżca za Pasiecznikiem	<ul style="list-style-type: none"> – proponowany park kulturowy Dolina Bobru – Pasiecznik – kościół (XIV w.), karczma i oficyna dworska (XVIII w.), – Wojciechów – kościół (XV w.), plebania (XVIII w.), – Popielówek – kościół (XVI w.), – Chmieleń – kościół z wieżą (XV w.), przysłupowe domy mieszkalne (XIX w.), – Lubomierz – średniowieczny układ urbanistyczny, ratusz (XV w.), kamieniczki (XVI-XVII w.), kościół z opactwa Benedyktynów, budynek klasztoru (XVI w.), kościół św. Krzyża (XIX w.), kamienny most (XVI-XVII w.), kapliczki na przedmieściach, – Pławna – kościół, cmentarz przykościelny, spichlerz,
8	Wleń	– Park Krajobrazowy Doliny Bobru z otuliną	– kompleks leśny wraz z zespołem stawów w Przeździeckim Lesie, łąka na Górze Tarczynka, Sołtysia Czuba	– proponowany park kulturowy Dolina Bobru

1	2	3	4	5
9	Lwówek Śląski	<ul style="list-style-type: none"> - otulina Parku Krajobrazowego Dolina Bobru, 	<ul style="list-style-type: none"> - trzy jaskinie: Krótka, Czerwona i Lisia w nieczynnym kamieniołomie w Płóczkach Dolnych (odległość od Bobru ok. 4 km), odsłonięcie wapieni górnego permu w Radłównie, - proponowana sieć stanowisk dokumentacyjnych reprezentatywnych dla form geologicznych danego piętra: odsłonięcie piaskowców turonu między Radłówną a Kotliskami, - proponowane użytki ekologiczne: „Łęg koło Radłówny” - tereny o udokumentowanych walorach krajobrazowych i przyrodniczych: zespół form rzeźby terenu w dolinie Bobru na odcinku od południowej granicy gminy do Lwówka Śl., z licznymi przełomami, rozszerzeniami, starorzeczami, „Turzycowiska koło Dębowego Gaju”, pozostałość po rozlewiskowych mokradłach w dolinie Bobru, „Murawy w Dębowym Gaju”, murawy kserotermiczne 	<ul style="list-style-type: none"> - proponowany park kulturowy Dolina Bobru - Płuczki Górne – kamienny kościół (XIII w.), plebania, - Niwnice – kościół (XIV w.), pałac (XVIII w.), park (XIX w.), fragmenty dworu (XVI w.), ruiny klasztoru i kalwarii (XIX w.),

1	2	3	4	5
10	Bolesławiec gm.	– projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu „Bory Dolnośląskie”	– głąz narzutowy „Pocztylion” w rejonie wsi Brzeźnik,	brak
11	Bolesławiec m.	brak	– proponowane użytki ekologiczne: Dolina Bobru, część lasu na południu miasta (w tym Buczyny koło Bożejowic)	brak
12	Bolków	– rezerwat przyrody „Buk Sudecki” – rezerwat przyrody „Wąwóz Lipa”,	brak	– Bolków – ruiny zamku w Świnach (XIV w.), średniowieczny układ urbanistyczny miasta Bolkowa, zamek Piastów (XIII w.), kościół św. Jadwigi (XIII w.), ratusz (XVII w.), fragmenty murów miejskich z basztami (XIV w.), szczytowe kamienice podcieniowe (XVI-XVIII w.), Oddział Muzeum Narodowego we Wrocławiu, – Jastrowiec – gotycki kościół Niepokalanego Poczęcia NPM (XIV w.), pałac (XVIII w.), – Lipa – gotycki kościół św. Piotra i Pawła (XIV w.), zamek gotycki (XIII/XIV w.), ruiny murowanej szubienicy, – Kaczorów – kościół (XIII w.), pałac (XVI w.), – Mysłów – kościół (XIV w.), pałac (XVIII w.), – Płonina – ruiny zamku Niesytno (XIII w.), pałac, chaty przysłupowe i ryglowe (XVIII-XIX w.),

SZLAK KWISY				
1	2	3	4	5
1	Gryfów Śląski	brak	brak	brak
2	Olszyna	brak	brak	- Olszyna – kościół (XVI w.), kościół św. Józefa Oblubieńca (XVIII w.), stylowy park oraz odbudowany w XVIII w. pałac,
3	Leśna	brak	- projektowane obszary cenne przyrodniczo: w Miłoszowie Miłoszowski Las i Góra Bobrzycka, w miejscowości Średnie wulkany i 3 stożki bazaltowe	- Grabiszycy Górne – cmentarz poewangelicki, park przy pałacu (XIX w.), pałac (XIX w.), - Grabiszycy Średnie – kościół parafialny p.w. św. Antoniego (XVIII w.), pałac (XIX w.), - Świecie – kościół (XVII w.), ruiny zamku (XIV w.),
4	Lubań gm.	brak	brak	- Pisarzowice – kościół (XV w.), pozostałości zespołu pałacowego, ruiny (XVII w.), oranżeria (XIX w.), park dworski (XVII-XVIII w.), - Henryków Lubański – kościół (XIV w.), budynek plebanii (XVIII w.), kaplica cmentarna (XIX w.), - Mściszów – ruiny kościoła (XV w.), dwa krzyże pokutne, fragmenty renesansowego dworu (XVI w.), plebania (XVIII w.),
5	Lubań m.	brak	- proponowane użytki ekologiczne „Mały Oles Lubański” i „Dolina Storczyków”	brak
6	Nowogrodzic	- projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Dolnośląskie,	- projektowane obszary cenne przyrodniczo: „Skrzyp olbrzymi” koło Gościszowa, Pióropusznik strusi w dolinie potoku Sowinka” koło Gościszowa, „Stawy hodowlane” na zachód od Gościszowa, „Glinianka” Kolonia Gościszów,	- Gościszów – kościół (XIII w.), ruiny zespołu pałacowego, kamienny most, park z pomnikowymi drzewami,

1	2	3	4	5
7	Osiecznica	<ul style="list-style-type: none"> - projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Dolnośląskie - projektowane rezerwy przyrody: „Uroczysko Mokradła”, „Tokowisko”, „Uroczysko Las Kąty”, „Bolesławieckie Bory”, 	<ul style="list-style-type: none"> - pomniki przyrody nieożywionej: „Wielki Głaz”, „Wiatrowe Skały”, „Biały Kamień”, - projektowany użytek ekologiczny „Zabagnienie koło Parowej”, „Torfowisko koło wzgórza Kamienna Góra”, „Torfowisko Trzebieńskie”, „Torfowisko przy autostradzie A-12”, „Torfowisko na poligonie świętoszowskim”, „Uroczysko Las Stawiska”, „Dolina potoku Czernej Wielkiej”, 	brak
8	Platerówka	brak	<ul style="list-style-type: none"> - zespół stawów w Platerówce - wzgórze Czubatka ze słupami bazaltowymi - projektowany użytek ekologiczny „Wielki Las Lubański” 	<ul style="list-style-type: none"> - Platerówka: kościół parafialny (XVI w.), dom mieszkalny (XVIII w.), dwór (XVI w.) - Włosień: pałac, zabudowania gospodarcze i park przypałacowy (XVIII w.)
9	Siekierczyn	brak	<p>Projektowane użytki ekologiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stawy w Siekierczynie - jezioro Formoza - „Olszynka koło Mikułowej” - „Lasek koło Ponikowa” 	<ul style="list-style-type: none"> - Zaręba – pałac, park, - Wyręba – zespół podworski, - Rudzica - kościół filialny

SZLAK NYSY KŁODZKIEJ				
1	2	3	4	5
1	Bystrzyca Kłodzka	<ul style="list-style-type: none"> - Śnieżnicki Park Krajobrazowy z otuliną, - projektowany Park Krajobrazowy Góry Bystrzyckie i Orlickie, - Obszar Chronionego Krajobrazu Góry Bystrzyckie i Orlickie, - rezerwat przyrody „Wodosпад Wilczki” 	- źródła mineralne w Gorzanowie	<ul style="list-style-type: none"> - Idzików - kościół Wniebowzięcia NMP (XV w. rozbudowany XVIII w.), pozostałości zespołu dworskiego ze stajniami (XVIII w.), chaty i domy mieszkalne (XVIII w. i XIX w.), - Lasówka – kościół św. Andrzeja (XX w.), domy drewniane i murowane (XIX w.), - Mostowice – kościół Nawiedzenia NMP (XVIII w.), - kościół drewniany Wniebowzięcia NMP (XVIII w.), kaplica (XVIII w.), - Ponikwa – kościół św. Józefa Pracownika (XVIII w.), - Poręba – kościół św. Sebastiana (XV w.), chaty zrębowe (XVIII w. i XIX w.), - Spalona – chaty sudecki (XIX w.), - Wilkanów – pałac (XVII w., przebudowany w XVIII w.), zabudowania gospodarcze ze stajniami i oficynami, pozostałości parku geometrycznego (XVII i XVIII w.), kościół św. Jerzego (XVIII w.), - Wójtowice – kościół z wieżą (XIX w.), kapliczka górską (XIX w.), chałupy (XVIII i XIX w.), resztki austriackiego Fortu Wilhelma z czasów wojny 7-letniej,
2	Kłodzko gm.	<ul style="list-style-type: none"> - Obszar Chronionego Krajobrazu Góry Bardzkie i Sowie - Śnieżnicki Park Krajobrazowy z otuliną, - Rezerwat „Błędne Skały” 	- źródła mineralne w Szalejowie Górnym (nie eksploatowane)	<ul style="list-style-type: none"> - Odrzychowice Kłodzkie – zespół podworski (XVIII w.), domy mieszkalne (XVIII-XIX w.), - Stary Wielisław – kościół św. Katarzyny z prezbiterium (XVI w.), - Wojbórz – kościół Św. Jerzego otoczony murem z bramą i plebania (XVIII w.), chaty (XVIII w.), - proponowany park kulturowy Kotliny Kłodzkiej - przez gminę przebiega pasmo szlaku cysterskiego
3	Kłodzko m.	brak	brak	brak
4	Bardo	- Obszar Chronionego Krajobrazu Góry Bardzkie i Sowie	brak	<ul style="list-style-type: none"> - Brzeźnica – kościół Św. Mikołaja (XVIII w.), plebania (XIX w.), - przez gminę przebiega pasmo szlaku cysterskiego
5	Kamieniec Ząbkowicki	brak	brak	- przez gminę przebiega pasmo szlaku cysterskiego

1	2	3	4	5
6	Ząbkowice Śląskie	- Rezerwat „Skałki Stoleckie”	brak	<ul style="list-style-type: none"> - Ząbkowice Śl.: fragmenty murów obronnych z basztami i bastejami (XIII-XV w.), dzwonnica zwana „Krzywą Wieżą” (XIV w.), kościół św. Krzyża (XIV w.), klasztor (XVII-XIX w.), średniowieczny układ urbanistyczny, kościół św. Anny (XIV w.), ruiny zamku (XIV w.), kaplica szpitalna (XIV w.), kaplica cmentarna (XVIII w.), ratusz (XIX w.), - Bobolice – kościół MB Bolesnej (XV/XVI w.), pałac (XVIII w.), - Braszowice – kościół św. Wawrzyńca (XVIII w.), 6 fortów (XIX w.), - Budzów – kościół św. Wawrzyńca (XV w.), - Srebrna Góra – twierdza (XVIII w.), kościół parafialny św. Piotra i Pawła (XVIII w.), kościół ewangelicki (XVI w.), domy mieszkalne (XVIII w. i XIX w.), - Stoszowice – kościół Św. Barbary (XV w.), zamek (XVIII w.), fosa, ziemne fortyfikacje i park, - Sulisławice – kościół Św. Antoniego (XV w.), średniowieczne grodzisko,
7	Złoty Stok	<ul style="list-style-type: none"> - Śnieżnicki Park Krajobrazowy z otuliną, - Obszar Chronionego Krajobrazu Góry Bardzkie i Sowie, 	brak	<ul style="list-style-type: none"> - Podziemna Trasa Turystyczna „Kopalnia Złota” - kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP (XIX w.), - zabytkowy budynek mennicy (XVI w.),

SZLAK NYSY ŁUŻYCKIEJ				
1	2	3	4	5
1	Bogatynia	brak	brak	<ul style="list-style-type: none"> - kościół p.w. św. Piotra i Pawła (XVII w), kościół p.w. św. Marii Magdaleny (XV w.), zespół szachulcowych domów o konstrukcji przysłupowej (XVIII w., XIX w.), ruiny zamku (XIII w.) - Opolno Zdrój – neogotycki kościół (XIX w.), kilka domów o konstrukcji przysłupowej i drewniano-szachulcowej (XIX w.)
2	Zgorzelec gm.	brak	<ul style="list-style-type: none"> - zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Stawy Łagowskie”, użytek ekologiczny rzeka Czerwona Woda 	<ul style="list-style-type: none"> - Jerzmanki – obronny kościół (XIII w.), ruiny pałacu (XVIII w.), park z 200-letnimi grabami i dębami - Trójca – kościół (połowa XIII w.)
3	Zgorzelec m.	Brak	brak	brak
4	Pieńsk	<ul style="list-style-type: none"> - Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Dolnośląskie, 	<ul style="list-style-type: none"> - obszary cenne przyrodniczo „Rzeka Bielawka i jej dolina” 	brak
5	Sulików	<ul style="list-style-type: none"> - parki zabytkowe w Ksawerowie, Mikułowej, Miedzianem, Studniskach Dolnych, Małej Wsi Dolnej i Sulikowie 	brak	<ul style="list-style-type: none"> - Sulików: układ przestrzenny, kościół parafialny, domy Nr 28 i 29 przy pl. Wolności - Mikułowa: zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem z końca XVIII e. - Studniska: zespół folwarczny z parkiem z XVIII w.
6	Węglińiec	<ul style="list-style-type: none"> - rezerwat „Torfowisko pod Węglińcem” - projektowany rezerwat przyrody kompleksu stawów pomiędzy Starym Węglińcem a Parową, 		<ul style="list-style-type: none"> - Węglińiec: osada leśników „Krucze Gniazdo” oraz kompleks budynków związanych z obiektami kolejowymi i osiedlem kolejarskim (XIX w.)

Źródła: Mapa topograficzna Polski, Zarząd Topograficzny Sztabu Gen. WP, Warszawa 1994 (M-33-31/32, M-33-19/20, M-33-29/30, M-33-41/42), Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego Nr 4, poz. 100 z 20.01.2003 r), Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin: Bogatynia, Zgorzelec, Pieńsk i miasta Zgorzelca, Inwentaryzacja Przyrodnicza Gmin Województwa Jeleniogórskiego” Fulica - Jankowski Wojciech, Wrocław - gmina Bogatynia, Zgorzelec, Pieńsk, „Inwentaryzacja zasobów środowiska fizycznego, obiektów i walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy Bogatynia” Pracownia Architektury Krajobrazu, Pracownia dokumentacji i projektowania zieleni „Park”, Jelenia Góra 1996r. Ochrona georóżnorodności na Dolnym Śląsku, Elżbieta Gawlikowska, Warszawa 2000.

3. BAZA NOCLEGOWA W OTOCZENIU RZEKI (do 3 km) – załącznik nr 2 do diagnozy

Źródło - Dolnośląska Sieć Informacji Turystycznej

SZLAK ODRY				
Lp.	Gminy przy szlaku wodnym w kolejności od źródeł do ujścia	Baza noclegowa (hotele, motele, pensjonaty, domy wczasowe, schroniska, kempingi, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domki turystyczne, pokoje gościnne)	Liczba miejsc noclegowych	Suma miejsc noclegowych w gminie
1	2	3	4	5
1	Oława m.	– Hotel Firmy Iskra S.A. Scaninvest – Viktor Hotel – Zajazd pod Trzecim Kurem – Hotel Marta	20 12 10 49	91
2	Oława gm.	Brak bazy w otoczeniu rzeki	0	0
3	Jelcz Laskowice	Jelcz – Hotel Duet – Pensjonat Stokrotka – Ośrodek Wypoczynku Świątecznego – Camping	69 48 50 20	187
4	Czernica	Brak bazy w otoczeniu rzeki	0	0
5	Święta Katarzyna	Brak bazy w otoczeniu rzeki	0	0
6	Wrocław	Rozwinięta baza turystyczna	x	x
7	Miękinia	– Ośrodek współpracy polsko-niemieckiej w Głosce – Klub „Tradur” w Prężycach	25 15	40
8	Oborniki Śląskie	Brak bazy w otoczeniu rzeki	0	0
9	Brzeg Dolny	– Kompleks Hotelowo-Sportowy – Hotel Rokita	50 90	140
10	Środa Śląska	Brak bazy w otoczeniu rzeki	0	0
11	Malczyce	Brak bazy w otoczeniu rzeki	0	0
12	Wołów	Lubiąż – pole biwakowe		
13	Prochowice	Brak bazy w otoczeniu rzeki	0	0
14	Ścinawa	– Pole biwakowe	0	0
15	Wińsko	Małowice – Ośrodek Wypoczynkowy Oaza	30	30
16	Rudna	Brak bazy w otoczeniu rzeki	0	0
17	Jemielno	Brak bazy w otoczeniu rzeki	0	0
18	Pęcław	Brak bazy w otoczeniu rzeki	0	0
19	Niechlów	Brak bazy w otoczeniu rzeki	0	0
20	Głogów gm.	Borków – gospodarstwo agroturystyczne	8	8

21	Głogów m.		– Hotel Qubus – Hotel Złoty Lew – Hotel Interferie – Hotel Miejski – Internat Garnizonowy	175 44 79 150 75	523
22.	Kotla	Brak bazy w otoczeniu rzeki		0	0
23.	Żukowice	Brak bazy w otoczeniu rzeki		0	0
SZLAK BARYCZY					
1.	Milicz	Milicz	– Hotel Widmar – Zajazd – Hotel Karłów – Hotel Borowik – Hotel Pałacowa – Internat Zespół Szkół Leśnych – Agroturystyka – OWŚ Karłów – Internat ZSR – Camping w Karłowie – Stanica wędkarska w Sławoszowicach	27 14 16 60 14 120 62 60 250 196 30	1473
		Gądkowice	– Hubertówka	20	
		Wróbliniec	– Leśniczówka	9	
		Wziąchowo Wlk	– Dworek Pod Herbem – Kompleks Ekoturystyczny – „Dworek pod Herbem”	38 40 400	
		Sułów	– Ośrodek Wypoczynkowy Zacisze – Ośrodek Zakładowy Unitra-Dolam	100 15	
		Bukowiec	– Dom myśliwski „Kubryk”	15	
2.	Żmigród	Żmigród	– Hotel „Barycz” – Kwatera Myśliwska	60 22	
3.	Wąsosz	Brak bazy w otoczeniu rzeki		0	0
4.	Góra	Ryczeń	– Dom wycieczkowy	30	30
5.	Niechlów	Brak bazy w otoczeniu rzeki		0	0

SZLAK BYSTRZYCY					
1.	Świdnica m.		<ul style="list-style-type: none"> – Hotel „Piast Roman” – Park Hotel – Pensjonat Alex – Zajazd Pod Wierzbą – Pokoje gościnne Eliza – Dom Rekolekcyjny – Hotel Sportowy – Schronisko PTSM – Internat – Dom Wycieczkowy – Pensjonat „Alex” nad zalewem Witoszówka – pokoje gościnne „Eliza” 	<p>60 46 10 12 7 45 50 71 35 60 <u>45</u></p>	<p><u>441</u></p>
2.	Świdnica gm.	Brak bazy w otoczeniu rzeki		0	0
3.	Marcinowice	– Hotel w zabytkowym pałacu (Fundacja Krasków)		70	70
4.	Żarów	Brak bazy w otoczeniu rzeki		0	0
5.	Mietków	– Przystań u Francuza			
6.	Sobótka	Brak bazy w otoczeniu rzeki		0	0
7.	Kąty Wrocławskie	Krobiełowice	– Pałac	45	45
8.	Miękinia	Brak bazy w otoczeniu rzeki		0	0
SZLAK BOBRU					
1.	Marciszów	Brak bazy w otoczeniu szlaku		0	0
2.	Janowice Wielkie	Trzcińsko	<ul style="list-style-type: none"> – Hotel, restauracja – Pokoje gościnne – Pole biwakowe 	<p>50 5</p>	<p>55</p>
3.	Mysłakowice	<p>Karpniki</p> <p>Łomnica</p> <p>Wojanów</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Agroturystyka – Domek Wakacyjny – Schronisko Szwajcarka – Pałac Łomnica – Schronisko – Zamek Bobersten Ośr. kolonijny 	<p>7 13 30 22 18 250</p>	<p>335</p>

4.	Jelenia Góra	– Bursa szkolna Nr 1	70	2358
		– Bursa szkolna Nr 2	65	
		– Camping „Słoneczna Polana”	80	
		– Dom Nauczyciela	60	
		– DW „Borowik”	25	
		– Gościniec Koralkowa Ścieżka	60	
		– Hotel – Camping Park	50	
		– Hotel Baron	32	
		– Hotel Cieplice	130	
		– Hotel Europa	60	
		– Hotel Fan	50	
		– Hotel Fenix	70	
		– Hotel Jelonek	15	
		– Hotel Karkonosze	30	
		– Hotel Mercure Jelenia Góra	344	
		– Hotel Pod Różami	44	
		– Hotel Sudety	172	
		– Hotel Cieplicka Harenda	20	
		– Hotelik Pod Dębem	30	
		– Internat Pod Jeleniami	68	
		– Obiekt Noclegowy Sigon	52	
		– Ośrodek Komendy Miejskiej Policji	115	
		– Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy PCK	50	
		– Ośrodek Wczasowo-Szkoleniowy Śnieżka	55	
		– Ośrodek Wypoczynkowy Krokus	41	
		– Ośrodek Wypoczynkowy Relaks	29	
		– OW Krokus	40	
		– Pawilon Polonia	50	
		– Pensjonat Zdrojowy	30	
		– Schronisko PTSM Bartek	44	
		– Schronisko Zamek Chojnik	30	
		– VSPZOZ Sanatorium MSWiA Agat	213	
		– Willa Rhein	11	
– Willa Wypoczynkowa Chojnik	15			
– Kwatery prywatne	22			
– OWŚ Śnieżka	56			
– Sanatorium Agat	30			

5.	Jeżów Sudecki	Jeżów Sudecki – Pensjonat – Hotel Siedlęcín – Hotel „Perła Zachodu” – Zajazd Pod Gwiazdami	12 10 10	32
6.	Stara Kamienica	Brak bazy w otoczeniu rzeki	0	0
7.	Lubomierz	Maciejowiec – Gospodarstwo agroturystyczne – Szkolne schronisko turystyczne „Maciejówka” Pławna Dolna – Dom Pracy Twórczej” – Pensjonat „Jaśmin”	7 25 10 6	48
8.	Wleń	Wleń – Schronisko młodzieżowe „Pod Zamkiem” – „Pałac Książęcy – Ośrodek WOPR z przystanią Marczów – „Jaskółka” Łupki – Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy Pilchowice – Ośrodek wczasowo-kolonijny	30 30 34 23 15 40	172
9.	Lwówek Śląski	Brunów – „Poturówka” – Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy Lwówek Śl. – Hotel „Olimp” – Hotel „Piaś” Rakowice Małe – Dom Pod Kasztanem Włodzice Wielkie – Pokoje gościnne – Schronisko szkolne	10 100 30 54 25 20 13	252
10.	Bolesławiec gm.	Brak bazy w otoczeniu rzeki	0	0
11.	Bolesławiec m.	– „Gościciel” – Hotel Garnizonowy – Hotel Piaś – Hotel Shanghai – Justyna – Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji – Motel „Fair Play” – Motel Elite – Motel Prnjavor – Pensjonat U Janiny – U Gienia	24 22 104 26 14 38 18 26 83 18 6	379

SZLAK KWISY					
1.	Gryfów Śląski	Gryfów Śląski	– pokoje gościnne – Ośrodek Rekreacyjno-Wypoczynkowy, kemping	16 16	80
		Wieża	– Ośrodek Wypoczynkowy nad jeziorem – Zespół domków kempingowych	32 16	
2.	Olszyna	Biedrzychowice	– Ośrodek Wczasowy Politechnik Wrocławskiej „Rajsko” – Ośrodek Wczasowy	98 100	336
		Karłowice	– Hotel-Restauracja „Denver” – Pole namiotowe – Ośrodek Tramp	26 112	
		Zapusta	– Pole namiotowe	112	
3.	Leśna	Leśna	– Hotel „Leliwa” – Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy – Zamek Czocha - Hotel – Ośrodek Wypoczynkowy „Baworowa” – Klub Żeglarski „Izery”, pole namiotowe	35 140 95 140	807
		Stankowice	– Sudeckie Gospodarstwo Agroturystyczne – Kemping „Gościniec”.	48 36	
		Szyszkowa	– Pensjonat „Mogador”	10	
		Złotniki Lubańskie	– Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy – Orle Gniazdo – Złoty Sen	100 30 68	
		Złoty Potok	– Ośrodek MSWiA „Gajówka”	105	
4.	Lubań gm.	Nawojów Łużycki	– „Krystyna”	5	5
5.	Lubań m.		– Motel Eureka – Schronisko Młodzieżowe – Hotel MOSIR – Motel Łużycki – Ośrodek Wypoczynkowy Rajsko – Kwatery prywatne – Hotel Łużyckiej Straży Granicznej – Pokoje gościnne	10 42 21 30 32 10 70 27	242
6.	Nowogrodzic	Brak bazy w otoczeniu rzeki		0	0
7.	Osiecznica	Kliczków	– Zamek Kliczków, Centrum Konferencyjno-Wypoczynkowe	211	211

SZLAK NYSY KŁODZKIEJ					
1.	Bystrzyca Kłodzka	Bystrzyca Kłodzka	– gospodarstwa agroturystyczne. – Hotel „Piast” – Ośrodek Wypoczynkowy „Energetyk” – Ośrodek Rekreacyjno-Sportowy	26 60 50 80	216
2.	Kłodzko m.		– Dom Wycieczkowy „Na stadionie” – Hotel „Astoria” – „Korona” – „Marhaba” – Schronisko młodzieżowe PTSM – Zajazd Królewski – Prywatne kwatery mieszkalne – Ośrodek rekreacyjno-sportowy	12 50 40 60 50 14 12 45	283
3.	Kłodzko gm.	Żelazno	– Ośrodek Wypoczynkowy „Zamek”	130	130
4.	Bardo	Bardo Dębowa Opolnica Janowiec Laskówka	– Hotel „Kos” – Zajazd „Pod Złotym Lwem” – Schronisko Młodzieżowe – Dom Wczasów Dziecięcych – Hotel-Bar „Uniwersalny” – Ośrodek „Złota Jabłoń” – Gospodarstwo agroturystyczne – Gospodarstwo agroturystyczne	46 48 44 95 21 49 9 12	324
5.	Kamieniec Ząbkowicki	Kamieniec	– Ośrodek Wypoczynkowy „Tęcza” – Hotel „Pod Wieżą”	15 40	55
6.	Złoty Stok	Brak bazy w otoczeniu rzeki		0	0

SZLAK NYSY ŁUŻYCKIEJ					
1.	Bogatynia	Działoszyn Sieniawka	– pokoje gościnne – Hotel Pod Kasztanami	10 45	55
2.	Zgorzelec gm.	Niedów Jędrzychowice	– OWŚ „Witka” – Zajazd „Pod Arkadami”	136 20	156
3.	Zgorzelec m.		– Motel-Hotel „Park” – Centrum Sportowe KWB Turów – Dom Turysty – Hotel Pod Orłem – Hotel Pawłowski – Pole namiotowe – Pokoje gościnne	53 31 86 145 55 18	388
4.	Pieńsk	Brak bazy noclegowej w otoczeniu rzeki		0	0

4. BIBLIOGRAFIA:

- Szlaki Wodne Śląska - Przewodnik turystyki kajakowej - Narcyz Bondyr, Wydawnictwo PTTK „KRAJ”, Warszawa 1983 r.;
- Turystyka wodna w Euroregionie „Pro Viadrina” - analiza potrzeb i koncepcja realizacji”, BTE, Berlin 1998 r.:
- Koncepcja lokalizacji przystani wodnych do obsługi ruchu turystycznego na Odrze swobodnie płynącej na odcinku Brzeg Dolny - ujście Nysy Łużyckiej - WATER Service, Wrocław 2000 r.:
- Szlakiem Odrzańskiego Flisu - Elżbieta Marszałek, Szczecin 2000 r.
- Bedarfsanalyse und Reallierungskonzeption für Wasser- und Tagestourismus
in der Euroregion „Pro Europa Viadrina” - BTE, Berlin 1998 r.:
- Dolina Środkowej Odry - Ścieżki rowerowe, piesze i edukacyjne, Finestra Sp. z o.o., Lubin - mapa w skali 1:100 000;
- Odrzański Park Krajobrazowy (OPK) - Fundacja Ekologiczna Ziemi Legnickiej „Zielona Akcja”, Legnica 2002 r.;
- Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Ostrów Wielkopolski” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1995 r.;
- Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Opole” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1994 r.;
- Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Leszno” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1997 r.;
- Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Kłodzko” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1994 r.;
- Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Bogatynia” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1996 r.;
- Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Legnica” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1994 r.;
- Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Spremberg” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1995 r.;
- Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Żary” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1996 r.;
- Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Bystrzyca Kłodzka” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1994 r.;
- Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Bolesławiec” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1996 r.;
- Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Nysa” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1994 r.;
- Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Prudnik” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1994 r.;
- Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Wałbrzych” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1994 r.;
- Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Lubin” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1995 r.;
- Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Jelenia Góra” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1996 r.;

Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Görlitz” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1995 r.;

Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Wrocław” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1995 r.;

Mapa topograficzna w skali 1:100 000 „Zielona Góra” - Zarząd Topograficzny Sztabu generalnego WP, PPG-K, Wojskowe Zakłady Kartograficzne, Warszawa 1996 r.;

Studium Zagospodarowania Przestrzennego Pasma Odry, synteza - WBU we Wrocławiu, 2002 r.;

Odra, Przyszłość Regionów - Wydawnictwo „Unitex”, Bydgoszcz 2001 r.;

Mapa rowerowa DOLINA BOBRU, PTTK Oddział Sudety Zachodnie w Jeleniej Górze, 2002 r.;

Przewodnik dla aktywnych na rowerze - OKOLICE WROCŁAWIA, A Pascal, 2003 r.;

Ochrona georóżnorodności na Dolnym Śląsku, Elżbieta Gawlikowska, Wydawnictwo Kartograficzne Polskiej Agencji Ekologicznej S.A., 2000 r.;

„Dolina Odry, Województwo Dolnośląskie” - mapa wydana staraniem Urzędu Marszałkowskiego Województwa dolnośląskiego z wykorzystaniem materiałów RZGW we Wrocławiu;

„Dolny Śląsk, Sudety, Wielkopolska południowo-zachodnia - mapa krajoznawcza”, Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych im. E. Romera, Warszawa 2001.

„Inwentaryzacja Przyrodnicza Gmin Województwa Jeleniogórskiego” - gmina Marciszów, Janowice Wielkie, Mysłakowice, Jelenia Góra, Jeżów Sudecki, Stara Kamienica, Lubomierz, Wleń, Lwówek Śląski, Bolesławiec (miasto i gmina), Gryfów Śląski, Olszyna, Leśna, Lubań (miasto i gmina), Nowogrodzic, Osiecznica, Bogatynia, Zgorzelec, Pieńsk, FULICA, Jankowski Wojciech, Wrocław.

„Inwentaryzacja występowania i stanu zachowania obiektów i walorów przyrodniczo-krajobrazowych na terenie gminy Marciszów” TUP, Pracownia we Wrocławiu, Zakład Planowania Przestrzennego,

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy: Bolesławiec, Lwówek Śląski, Wleń, Lubomierz, Marciszów, Gryfów Śląski, Olszyna, Leśna, Lubań, Nowogrodzic i Osiecznica, Bogatynia, Zgorzelec, Pieńsk, miasta Bolesławca i Zgorzelca.

„Dolina rzeki Kwisy” album - monografia, Związek Gmin „Kwisa”, Lubań 2000.

Uchwały: Rady Miejskiej Gminy Leśna z 29 czerwca 1993r., Rady Gminy w Olszynie z 25 maja 1994r. i Rady Gminy Gryfów Śląski, w sprawie utworzenia obszaru chronionego krajobrazu w dolinie Kwisy.

„Inwentaryzacja zasobów środowiska fizycznego, obiektów i walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy Bogatynia” Pracownia Architektury Krajobrazu, Pracownia dokumentacji i projektowania zieleni „Park”, Jelenia Góra 1996r.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego Nr 4, poz. 100 z 20.01.2003 r.) Czasopismo „Sudety” nr 4/25/2003 z kwietnia 2003r, artykuł pt. „Jak Nysa przepiłowała Góry Bardzkie”, autor Roman Żurawek.

„Możliwości wykorzystania rzeki Odry dla turystyki i rekreacji”, RZGW we Wrocławiu, Wrocław, czerwiec 2001r.

„Możliwości uruchomienia żeglugi turystycznej na terenie miasta Wrocławia. Koncepcja lokalizacji przystani wodnych do obsługi szlaku turystycznego na Wrocławskim Węźle Wodnym”, Hydroprojekt Wrocław sp. z o.o., Wrocław listopad 2001r.

Mapy topograficzne w skali 1:50 000